

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za mo- zemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Usem čitalcem in čitalkam želita prijazen božič
uredništvo in uprava

Prazniki miru in sprave v hudih časih

Letošnji božič bomo praznovali v najbrid- kejših časih, kar smo jih imeli po vojni. Ves svet vzdihuje pod bremenom silne gospodarske krize, katere vseh vzrokov skoroda niti prav ne po- znamo. Razume se, da je tisti veliki krivec ne- izmernih gospodarskih težav veliko svetovno klanje, ki se še sedaj maščuje nad nekdanj zbes- nelim svetom. Dobrine, ki so bile v svetovni vojni uničene, se morajo sedaj nadomestiti. Vojni dolgovi, posrta, vojna odškodnina, carinske meje, padajoče cene, mala poraba vseh vrst in- dustrijskih in kmetijskih proizvodov, naraščajoča brezposelnost, slabe plače, velike javne dajatve, vse to in podobno se meša in prebaja drugo v drugo po vsem svetu, tako da ni lahko videti iz- loda.

V naši kraljevini smo toliko na boljšem, da vsaj prave lakote ne bomo trpeli, ker smo kme- tijska država, v kateri hrane ne manjka. Če je ni dovolj v eni pokrajini, je je zadosti v drugi. Akcija za naše pasivne pokrajine je pokazala že lepe uspehe in na res pravo pomanjkanje ni pri nas misliti v nobeni pokrajini.

Kljub vsem tem težavam pa ne smemo ob- upati, nego se moramo, kolikor se da, omejiti na najnujnejše in varčevati, kar je v naši moči.

Cudno se sicer čuje v teh časih beseda var- čevanje, pa vendar jo moramo poudarjati. Ne po- maga nič drugega, kakor da se omejimo do skraj- nosti in potrpiamo z največjim samozatajevanjem. Ne izposojuj si denarja, ako ni sila res skrajna, plačaj dolgove, kolikor je v tvoji moči. Ne za- nemarjaj svojega gospodarstva, češ, saj nič ne pomaga.

Vedeti moramo, da zmaga vedno tisti, ki vztraja in je samozavesten. Pokazati moramo, da smo zreli ljudje, ki jihčasne težave ne vržejo iz ravnotežja. Gotovo zahteva tak čas tudi svoje žrtve, ki jim bo treba na vse načine pomagati, da bo zlo zmanjšano.

Na drugi strani pa tudi vidimo, kako se naša vlada trudi, da bi omilila vse zlo. Ni dvoma, da bi bilo mnogo slabše, če ne bi vlada, kateri bodo pomagali tudi naši poslanci, vodila trezno gospo- darske politike. Varčevanje je njeno načelo in to načelo hoče vlada uveljaviti v vsem javnem in zasebnem življenju. Potrebno je le, da jo vsi v tem njenem prizadevanju podpiramo. Opustiti moramo zabavne prireditve, kar so številna naša društva že tudi sklenila, ne nabavljajmo si po- trebščin, ki niso neobhodno potrebne, zlasti ne tujih, za katere gre denar v inozemstvo.

Čas bo pokazal, da bo vsestransko varčevanje tisti rešitelj, ki nas bo najprej spravil na svetlo. Važno je za izboljšanje gospodarstva tudi, da nihče ne zadržuje denarja doma v nogavicah, nego ga ima v denarnih zavodih. Denar, ki ni založen, je neploden, ne dá obresti in ne kroži med ljudmi. Tako ne vrši svoje gospodarske na- loge, ki bi jo pri današnji ureditvi vsega gospo- darskega in finančnega življenja moral vršiti.

Božični prazniki miru in sprave naj nam za trenotek prinesejo pozabljenje skrbi. V teh dneh bomo imeli tudi čas za razmišljanje. Kakor smo že poročali, se je ustanovila vsedržavna stranka, katere glavno delo bo temeljilo v gospodarstvu. Prídružimo se složno vsi tej stranki, od katere si obetamo le resnega dela brez nesmiselnih pre- pirov, kakor smo jih bili včasih vajeni.

Prijatelji in prijateljice, ne pozabite med prazniki delovati tudi za našo in vašo «Domovino»! Oni, ki še niste poravnali naročnine, sto- rite to sedaj! Kljub krizi boste to vsotico še zmogli, saj vam je «Domovina» vedno dober sve- tovalec, o čemer ste se mogli že nešteto krat pre- pričati. Ne pustite na cedilu svojega lista, ki za izhajanje potrebuje mnogo denarja! Častna dolž- nost vaša je, da poravnate zaostanke naročnine svojemu listu, ki ni samo dober svetovalec, nego vas tudi v vseh teh brižnih časih prijetno zabava.

Načela nove vsedržavne stranke

Kakor smo že na kratko poročali, je klub na- rodnih poslancev sklenil, da se ustanovi nova stranka, ki se naj imenuje

Jugoslovenska radikalna kmetijska demo- kracija (JRKD).

JRKD si postavlja nalogo, da organizira na- rod za izvrševanje njegovih političnih pravic in političnih dolžnosti, da bo mogel uspešno sodelo- vati pri vodstvu celotne državne politike.

Stranka hoče vzgojiti narod, da bi bil spo- soben ceniti svojo svobodo in svojo državo.

ki jo brezpogojno potrebuje tako za obrambo svojega obstoja kakor tudi za napredek svojega blagostanja in svoje prosvete.

Svoje delo bo razvijala nova stranka v duhu narodne misli na podlagi državne ureditve, določene z novo ustavo

od 3. septembra letos.

JRKD bo zastavila vse svoje sile, da z ustvar- jajočim sodelovanjem okrepi največjo pridobitev jugoslovenskega naroda, njegovo neodvisno in svobodno državo kraljevino Jugoslavijo.

V strogem izvajanju načela državnega edinstva in v skladnosti z načeli decen- tralizacije državne uprave in dekoncen- tracije državne oblasti

in širokih samouprav o občini in banovini je jam- stvo za uspeh ustvarjajočega političnega dela.

Toda nič manj važen ni oni del programa, ki govori o socialno-gospodarski politiki. Ta del kaže jasno, da je ime stranke resničen odmev razpoloženja vsega naroda in njegovih predst- avnikov v narodni skupščini. JRKD stoji baš v po- gledu socialno-gospodarskih vprašanj na sta- lišču, ki je vzeto iz naroda in sedanjosti in

ustreza potrebam Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so po ogromni večini kmetje.

Samo po sebi umevno pa je, da to nikakor ne pomeni zapostavljanja drugih stanov. Socialno- gospodarska politika se bo vodila po programu nove stranke v duhu narodne vzajemnosti, kar pomeni, da se ne bo dajala nobenemu stanu v državi izključna pažnja:

vsi delj naroda bodo deležni enake brige, ker so enakopravni.

Prebivalstvo Jugoslavije je pretežno kmet- sko, pa se poudarja zavoljo tega v programu, da je treba najprej braniti potrebe kmetstva in se pri tem ozirati na druge gospodarske panoge, brez katerih ne moremo ohraniti svoje gospo- darske neodvisnosti.

Program nove stranke pove jasno:

Kmetijski dom je osnovna gospodarska in prosvetna ednica.

On je prvi temelj narodne kulture, narodnega gospodarstva in dejanske moči naroda in države. Briga za prosveto in življenjski napredek kmet- skega doma zahtevata zlasti skrb za kmetovo blagostanje. Donosnost kmetijskega pridelovanja kot osnove našega gospodarstva je treba za- gotoviti. Če dosežemo, da bo kmetijsko ljudstvo z dobičkom pridelovalo svoje pridelke in potem lahko tudi kupovalo svoje potrebščine, bomo s tem postavili glavne pogoje za naprednost in razmah vsega našega narodnega gospodarstva.

To stališče v vprašanju potreb našega kmet- stva kaže jasno,

da je nova stranka po svojih načelih in bo tudi po delu prava stranka,

v kateri bodo lahko razvili svoje dejanske spo- sobnosti vsi jugoslovenski kmetje. Tu bodo našli naravno zaščito svojih upravičenih zahtev v skladu s potrebami in koristmi države tudi vsi ostali stanovi prav tako kakor kmetstvo.

Duhovni voditelji nove stranke so imeli pred očmi našo vas, ko so delali načrt za program nove stranke, saj sestavljajo kmetje devetdeset delov našega naroda. Ko prehajamo v novo, pre- rojeno politično življenje, ni nič naravnejšega, kakor da posvetimo glavno brigo vasi, ki je pravi vir gospodarske in narodnošne moči Ju- goslavije.

Nova stranka bo gledala na prosvetno povzdigo naroda

v duhu jugoslovenske misli. Pouk v šolah mora biti državen. Veroučevanje so vse enakopravne in upoštevati je treba verska čustva jugoslo- venskega naroda. Program pri tem zlasti pou- darja tudi

verski mir in strpnost.

Program pravi naposled, da je cilj nove stranke, da postane

naša kraljevina steber miru,

reda in mednarodnega pravnega reda na jugovzhodu Evrope. Da naša kraljevina v tem uspe, mora skrbeti za vzdrževanje svoje obrambne moči, ker bo tako mogla v vsakem trenutku braniti svojo neodvisnost.

Te dni bodo pričeli narodni poslanci po vsej državi

z organizacijskim delom za Jugoslovensko radikalno kmetijsko demokracijo med narodom.

Prepričani smo, da bodo vsi stanovci našega naroda stopili v vrste nove stranke, ki daje po svojem programu in po močeh, ki delajo zanjo, vsemu narodu polno zagotovilo za gospodarski in prosvetni napredek velike in močne Jugoslavije.

Mrtvaški ples alkohola

S strahom gledamo, kaj bo, če se ne užene podivjanost naše mladine in celo starejših ljudi. Sama kri, Delavec zakolje svojega tovariša, brat brata, sin očeta, oče sina, mož ženo, mlad gospodar očeta pletičkarja... Nič več ne poznamo našega ljudstva. Stotine sodnih razprav zaposlujejo sodnike, odvetnike in polnijo ječe.

Kriza je, a vendar tonemo v povodnji alkohola, ki požira vedno nove žrtve. Mesta prednjačijo in le s težavo si priboriš stol v zskajenih bučno hrumejih templjih alkohola. Po deželi sicer niso gostilne tako obiskane, a zato imajo skoro pri vsaki hiši doma vino, jabolčnik ali žganje. Neusahljivo tečejo potoki alkohola in krvi, kletev, sramote in solza... Kaj smo res obsojeni, da utonemo v tej strahotni poplavi?

Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje! Ta nebeška blagovest naj napolni vsa naša srca. Prehojen mora priti v naš rod. Vsi smo dolžni pomagati!

Kje začnemo? Naše štiri armade: šola, cerkev, sokolstvo in gasilstvo je treba postaviti v bran proti kletemu sovragu. Že malemu otroku je tre-

ba vcepiti v srce strah pred zastupljavcem ljudstva — alkoholom. Ko otrok odrase šoli, je dolžnost Sokola, da vzbudi med mladino zdravo tekmovalno v delu in izobrazbi, da ne bo merila mladina močnatosti po izpitih litrih, kakor je to žal še vedno navada.

Pomagajo naj v tem reševanju naroda tudi gasilska društva, katerih prireditve naj bodo pravi prosvetni prazniki. Važno je, da tudi oblastva ukrenejo vse potrebno proti temu najhujšemu sovražniku poštenosti in napredka. Stroge zakone je treba izdati proti pijančevanju. Za prodajo vseh drugih strupov veljajo strogi zakoni, čemu bi pa prav za ta primer ne veljali primerni predpisi.

Ne gre tu za zmerno uživanje alkoholnih pijač, kakor to vidimo pri mnogih prosvetljenih narodih, nego za divje popivanje. Če ne bomo pravočasno zaježili divjega hudočurnika, bo zapisal zgodovinar na zadnji list naše zgodovine: Slovenci so se vdali brezmejnemu pijančevanju in so izginili v začetku tridesetega stoletja v morju drugih treznejših narodov.

Pravice in dolžnosti pomožnega osebja po novem obrtnem zakonu

Če se službojennik pri službenem razmerju, ki njegovo delavnost v glavnem zaposluje, sprejme v službodavčevo hišno skupnost, mora dajati službodavcu službojenniku ob boleznih, ki je ta ni povzročil namerno niti s hudo nemarnostjo, poleg denarne plače potrebno hrano, zdravniško zdravljenje in potrebna zdravila največ štirinajst dni, ako je trajalo službeno razmerje že štirinajst dni, a največ štiri tedne, ako je trajalo že pol leta. Prehrana in zdravljenje se

smeta dajati tudi v bolnici, s službojennikovo privolitvijo pa tudi pri drugih. Če je to zaradi značaja bolezni potrebno, sme službojennik zahtevati oskrbo v bolnici. Obveznosti, ki obremenjajo po teh odredbah službodavca, ne nastanejo, če je sklenjeno službeno razmerje samo za čas neke prehodne potrebe in še ni trajalo mesec dni. Neki izdatki za zdravniško zdravljenje in za nabavo potrebnih zdravil kakor tudi stroški za nego v bolnici ali pri drugih se smejo vračunati

v službojennikovo denarno plačo, ki mu gre za čas bolovanja.

Za izvrševanje službe mora službodavec urediti prostore in orodje tako, da sta zaščitena varnost in zdravje službojennika, zlasti je dolžan imeti delovne prostore čiste in zdravstveno v redu. Istočasno je dolžan ukreniti glede na službojennikovo starost in spol vse, česar je treba za zaščito morale (nравnosti).

Službeno razmerje prestatne, ko mine čas, za katerega je dogovorjeno. Če ni s tem zakonom drugače odredjeno, smeta obe strani službeno razmerje, dogovorjeno samo na poizkušnjo ali samo za prehodne potrebe, v prvem mesecu vsak čas razvezati.

Če je sklenjeno službeno razmerje do smrti ali za daljši čas od petih let, sme službojennik to razmerje razvezati po preteku petih let, driel se odpovednega roka šestih mesecev.

Če za službodavca ni pogojeno kaj ugodnejšega ali če ni za poedine vrste pomožnega osebja s tem zakonom drugače odredjeno, znaša odpovedni rok službenih razmerij najmanj štirinajst dni.

Če se o trajanju službe službojennik ni ničesar dogovoril, se sme razmerje odpovedati po odredbah tega poglavja.

Če je določena plača po kosu ali po poedinih storitvah, učinek odpovedi ne nastopi nikdar in nikoli pred dovršitvijo storitev, ki so se bile ob odpovedi že pričele. Odpovedni rok mora biti vedno za obe strani enak. Če se dogovore neenaki roki, velja za obe strani daljši rok. Ne more se pa dogovoriti odpovedni rok, ki bi bil daljši od šestih mesecev. Zenske se ne smejo odpovedati, če so v opravljanju službe začele zaradi nosečnosti ali poroda. Če službodavec s službeno razmerje v času šestih tednov pred porodom ali šestih tednov po porodu odpove, ne prestatne nikdar službeno razmerje pred šestimi tedni po porodu. Če je službojennik sprejet v hišno skupnost službodavca ali če je po službenih razmerjih zadržan, da bi si iskal drugo mesto, mu mora službodavec po odpovedi dati na zahtevo v ta namen primeren čas, ne da bi mu znižal ali odtrgal njegovo plačo. Službeno razmerje sme vsaka stran iz tehtnih vzrokov razvezati, če rav je bila sklenjena za določen čas, pred petim om tega časa ne glede na odpovedni rok. Za tak tehten vzrok se smatra zlasti:

1. Če postane službojennik za nadaljnje opravljanje službe nesposoben ali če službe na-

Soteščan:

Križ na robu gozda

Povest iz minilega stoletja.

Lepa pesem ima skrivnostno moč in čudežno poživi človeka. Tudi Vinko je trenutno pozabil svojo žalost. Kolikokrat je prepeval ob križu, ko je bil še otrok; tamkaj se je igral in nabiral cvetlice. Takrat še ni poznal bolesti, ki plete danes njegovemu srcu trnjeven venec. Vse njegove misli so pohitele v tiste srečne čase...

Mladostni spomini so mu olajšali bridko razočaranje. Minka je še vedno živela v njegovem srcu. Gledal jo je za zastorom kekor zvezdo za oblakom. Kar je storila, ni mogel smatrati za resnico. Skrila se mu je kakor luna, ki je vsa lepša in prijaznejša, kadar se nasmehuje izza oblaka. Vdala se je očetu, ki je nastopil z grozno.

Zapeljivcu je posvetil vso pozornost. Urno se bo zasukal; kdo bo stal s prekrižanimi rokami in čakal, da mu pade v usta mastna penenka. Poiskati mora razdiralca svoje sreče, ponočnjaka, ki ga je zalotil pod Lesjakovim oknom. Vse svoje sile bo zastavil, da mu ne uide pred nosom. Ob enem se bo zanimal tudi za skrivnostni krik iz temine.

Sedel je na štor ob robu gozda. Tukaj se je zaglobil v nove načrte. Naporno premišljanje pa ga je kmalu utrudilo. Začel si je h križu v družbo pobožnih sosedov.

Toda nekaj mu je odbijalo: «Nikar! Motili te bodo in morda celo pokvarili, kar ti je ustvarila domišljija.»

Vinko je poslušal ni ostal na svojem mestu. Ni se mu ljubilo mnogo govoriti.

Solnce se je nagibalo k zatonu. Ljudstvu ob križu je napolnil čas odhoda. Zbralo se je in zapelo poslovilno pesem:

«Marija, božja mat,
kolk s mogla ti prestat,
s bila žalostna sedemkrat
Jezus ves krvav
je pod križem stav,
od Marije slovo jemav...»

Cim so odšli vsi vaščani, se je dvignil tudi Vinko in stopal počasi ob robu gozda. Ni se mogel ustaviti, da ne bi krenil proti križu. Odzval se je skrivnostnemu vabilu.

Najprej si je ogledal vence, ki so jih napletla dekleta. Križ je slišil oltarčku; po tleh so otroci natrosili cvetlice, da je bilo videti kakor preproga. Na klečalniku so gorele svečice. Večerne sapice so se poigravale s svetlimi plamenčki.

Vinko je iskal pripraven prostor, kjer bi se ponovno nekoliko oddahnil. Ostatek je hotel neopažen, zato se je zleknil pod gaber v mahovino. Tukaj ga je skrivalo grmovje, dasi je bil oddaljen od poti le nekaj korakov. Nekje med vejami je našel razgled po domači okolici. Precej natančno je izmeril razdaljo med križem in domačim kolecem. Spet se mu je urivalo mnenje, da je prav

tukaj odjeknil skrivnostni krik med nevihto. Ni pa mogel dognati, ali je nekdo res zaklical ali je zatulil veter.

Preudarjal je počasi: «Glasovi viharja so po vsem drugačni... Klic 'pomagajte!' pa je bil močnejši kakor bučanje vetra. Tako ne kliče nihče drugi kakor človek, kadar je v nevarnosti za življenje...»

Ugovarjali so mu važni pomisleki. Zakaj je klicanje tako hitro utihnilo? Nesrečnik bi bil v nezdobi vendar ponovno zaklical, ako njegov prvi klic ni izzval odmeva. V primeru, da mu to ne bi bilo več mogoče, bi bil ostal kar na mestu mrtev ali pa v nezavesti. Tako pa ni bilo najti prav nobene sledi razen ponojene trave ob gozdnem breznu.

Nehote se je spomnil neznanca pod Lesjakovim oknom. Kako jo je ubral po vrtu, ko ga je iznenadil! Kdo je bil, še dozdej ni mogel izvedeti. Lahko bi ga bil dohitel, ko bi se ne bil zanesel, da bo Minka tako irdovratno molčala. Morda si je nesramnik domišljjal, da mu je preganjalec za petami. Kdo ve, ali ni naposled zakričal v strahu pred zasledovalcem.

To je bilo samo domnevanje brez zadostne podlage. Od časa, ko je zalezal bojazljivca, pa do obupnega krika med nevihto, sta minili več kot dve debeli uri. Takrat je bil ponočnjak že takko na varnem — daleč od Zatišja. Tudi je bežal v nasprotno smer in ni bilo verjetno, da je krenil nazaj proti gozdu. Cesta ob robu se privije šele po dolgem času do človeškega bivališča.

dalje ne more opravljati brez škode za zdravje ali moralo.

2. Če krati ali pridruže službodavec plačo (zaslužek), ki gre službojemniku, v kolikor ni za to upravičen, in če ga pri dohodkih v naravi škoduje ali če krši druge bistvene določbe pogodbe.

3. Če se službodavec brani izpolnjevati zakonite dolžnosti glede zaščite službojemnikovega življenja, zdravja ali morale.

4. Če službodavec, njegov zastopnik ali člani njihovih rodbin službojemnika samega ali člana njegove rodbine zavajajo ali izkušajo zavešči v protizakonita ali nemoralna dejanja.

5. Če se pregreši službodavec, njegov namestnik ali član njegove rodbine zoper službojemnika ali člane njegove rodbine z žalitvijo ali znatno žalitvijo časti, ali če noče službojemnika zaščititi pred takim postopanjem članov svoje rodbine ali ostalih oseb, zaposlenih v podjetju.

6. Če službodavec službojemniku, ki dela po kosu, ne daje zadosti dela.

7. Če je pozvan, vršiti službo v kadru.

Službodavec pa sme, preden mine čas, za katerega je bilo službeno razmerje dogovorjeno, brez odpovedi odpustiti službojemnika, zlasti:

1. Če je službojemnik pri sprejetju na delo podtaknil lažna izpričevala, potrdila, listine itd. ali če je utajil obstanek istočasnega drugega službenega razmerja in preotil tako imetnika obrti.

2. Če je službojemnik v službi nezvest, če sprejme v svojem delu brez službodavčeve privolitve od tretjih neupravičeno koristi zase ali jih zahteva in postane tako nevreden službodavčevega zaupanja.

3. Če brez odobritve ali po tem zakonu priznanega zadržka zapusti delo ali svoje dolžnosti ne vrši ali noče vršiti in tega svojega postopanja ne opraviči zadostno, ali če se po izrečnem opominu ne pokori službodavčevim odredbam, ki so po službi upravičene.

4. Če tudi po opominu nepazljivo ravna z ogroženimi predmeti, službo ali rečjo s nevarnimi predmeti v lokalni ali delavnici.

5. Če izda poslovno tajnost podjetja, v katerem je zaposlen.

6. Če službodavca, njegovega namestnika ali člana njihovih rodbin dejansko napade ali se zoper nje pregreši z izdatno žalitvijo časti ali če dejansko napade ali huje žali ostale osebe, zaposlene v podjetju.

7. Če podpihuje domačine in ostalo službeno osebje k nepokorščini, nemoralnim ali protizakonitim dejanjem.

8. Če namerno poškoduje službodavčeve reči.

9. Če je zaradi bolezni ali nezgode dlje kakor štiri tedne zadržan opravljati svojo službo.

10. Če oboli po svoji krivdi za nalezljivo boleznijo in je ta bolezen dokazana z zdravniškim izpričevalom.

11. Če se kljub ponovnemu opominu vda med delom pijančevanju.

12. Če se mu z rzsodbo sodišča ali z rešitvijo upravnega oblastva za več kakor 14 dni odvzame svoboda.

Če je pa službodavec vedel za omenjene vzroke več kakor teden dni, izgubi pravico odpustiti službojemnika brez odpovedi. Če stopi službojemnik iz službe brez tehtnega vzroka, sme službodavec od njega zahtevati, da zopet stopi v službo in mu povrne škodo zaradi neizpolnitve pogodbe.

Če je službojemnik odpuščen po lastni krivdi predčasno, mora tudi povrniti škodo zaradi neizpolnitve pogodbe. Za že opravljeno delo, za katero še ni prejel plače, ima službojemnik pravico do sorazmernega dela plače samo, kolikor z začasno razvezo službenega razmerja niso izginile te vrednosti.

Politični pregled

V Zenevi se vrše priprave

za razorožitveno posvetovanje,

kateremu bo predsedoval bivši angleški zunanji minister Henderson.

Te dni je

italijanski ministrski svet razpravljao proračunu,

ki bo kljub sedanjemu milijardnemu primanjkljaju zvišan za 600 milijonov lir.

V Gradcu na Avstrijskem se je zaključila

sodna razprava proti dr. Pfrimerju in tovarišcem,

ki so bili obtoženi veleizdaje zaradi nedavno nameravanega prevrata v Avstriji. Dr. Pfrimer, ki je pobegnil v inozemstvo, se je pred razpravo sam vrnil nazaj. Zaradi oprostitve vseh heimwehrovcev po poroti je nastala v Avstriji velika napetost. Socialistični listi splošno poudarjajo, da je bila porota namerno sestavljena iz pretežne

večine heimwehrovcev in njim prijaznih mož. Po nekaterih krajih so se zaradi oprostitve heimwehrovskih prevratnikov vršili precej hudi nemiri.

V soboto so se vršile

v Avstraliji državnozbornske volitve,

pri katerih je izgubila delavska stranka nadpolovico mandatov. Avstralci so torej prav tako kakor Anglija za narodno slogo.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PRVA VELIKA HIBA NAŠE ŽIVINOREJE.

Ze ponovno se je poudarjalo, da je pomanjkanje krme in z njim združeno nepopolno krmiljenje živine glavni vzrok, da naša živinoreja tako malo napreduje in da nam ne prinaša takih koristi, kakor jih daje po drugih krajih. Vsi drugi pogoji skupaj ne odtehtajo tega nedostatka. Poleg pomanjkanja krme, ki zadeva predvsem našo odraslo goved, je poudariti pa tudi pomanjkanje mleka v prvi mladosti in z njim združeno pomanjkljivo rejo telet, ki se kaže v prezgodnjem in nenaravno naglem in slabem odstavljanju telet, ki se maščuje vse poznejše življenje.

Prezgodaj odstavljene živali se nikdar tako dobro ne razvijajo, kakor če jih pustimo dlje časa pri mlečni hrani in če prehajamo polagoma in s pripravnimi nadomestki na drugo navadno hrano.

Ako so po naprednih deželah dosegli tako lepe uspehe pri svoji živinoreji, je to v prvi vrsti pripisati smoterni vzreji telet in dlje časa trajajoči prehrani s pomočjo mleka. Tam se razvijajo teleta venomer živahno naprej in postajajo od dne do dne težja. Dasi imamo s tem tudi že doma spodbudne zglede in dokaze, se vendar drže naši živinorejci še zmeraj svoje stare navade in odstavljajo teleta prezgodaj in prenašlo, kar se očitno razodeva na odstavljenih živalih, ki nam pri takem ravnanju snujsajo, da jih je zatost gledati.

Ni nič čudnega, da nam teleta pri sedanjem načinu odstavljanja shušajajo, da postanejo prej vesele in poskočne živali klavrne, brez pravega življenja. Na ta način zatiramo mlade živali že v prvi mladosti, ko so dobrega in veselega uspevanja najbolj potrebne. Ali mar mislite, da ostane-

Naporno ugibanje ga ni privedlo do pravega zaključka. Naposled se je ozrl na križ s tiho prošnjo: «Vsevedni, Ti veš, kar je meni popolnoma neznano. Pred Teboj ni skrivnosti! Razsvetli mi razum, da bom mogel z bistrim očesom pogledati v neznanost.»

Molitev ga je čudežno pomirila. Novo upanje mu je napolnilo mlado dušo. Sam ni vedel, čemu si je urezal v grmu palico, s katero se je pričel igrati. Najprej jo je gladko obrezal, potem pa jo zapetil predse v zemljo, da bi jo okrivil. To pa se mu ni posrečilo. Naposled se je lotil žlambora v krivem gabru. Začel mu je meriti votlino.

Žlambor v krivem gabru je zeval nekaj pedi od tal; odprtina je bila okrogla in velika kakor otroška glava. Notri so včasih gnezdili sršeni, kar so tisto leto opustili. Tudi mravlje so se izselile.

Vinko je porinil palico navzgor v votlo deblo. Bila pa je prekratka in ni segla do kraja. Zapičil jo je navzdol, pri čemer je zadel ob nekaj mehkega, ki se je pod palico premaknilo. «Kako čunjo je nekdo odložil», si je mislil.

Radovednost pa je včasih večja od razuma in volje. Hudo jo je popolnoma premagati. Tudi Vinku ni dala žilica, da bi bil odnehal. Se vedno je dregal s palico: najdeni predmet je hotel na vsak način spraviti iz žlambora. Naposled mu je to vendar uspelo. Iz luknje je pogledala debela usnjena krpa. Pobral jo je in očistil nesnage: pajčevin in vlažne črne prsti, ki se je nabirala v trhljem debelu.

Usnje se je čedalje bolj svetilo in dobivalo lično rjavo barvo. Na mehkem hrbtišču sta se prikazala svetli črki, nedvomno začetnici kakega imena. Brž je odprl denarnico ter jo iztrkal. Pričakoval je denarja, a je bila prazna. Drobnja sličica mlade gospodične je bilo vse, kar je bilo v njej.

Odkod je prišla ta denarnica v žlambor, je bila Vinku nova uganka. Usnje je bilo boljše kakovosti in se ni dalo premočiti. Črki sta bili pozlačeni in umetno izdelani. Bela sličica še ni imela madeža, kakor bi se je ne bil še nihče dotaknil.

Vprašanje je bilo, kje je ostala vsebina lične denarnice. Kdor jo je kupil, jo je rabil pač za nekaj drugega kakor za okrasek. Kdo jo je izpraznil, preden jo je vrgel od sebe? In zakaj jo je shranil tukaj v votlem drevesu? Ako jo je hotel prikriti, tedaj bi se je bil lahko drugače iznebil. Tu ji ni izbral primernega skrivališča.

Na take pomisleke si Vinko ni znal odgovoriti. Mislil si je: «Kdor jo bo hotel imeti, ta naj se oglasi. Pri meni je spravljen bolj varno kakor v mokri votlini. Vrnil jo bom na zahtevo onemu, ki mi jo pravilno opiše. Moral mi bo navesti črki in označiti sliko, katero mora brez dvoma poznati.»

Spravil je denarnico v notranji žep suknjiča in jo mahnil proti domu. Ubral jo je po bližnjici mimo Bučarja, vaškega skopuha. Dedeč je sedel pred hišo na tnalu, odkoder se je videlo h križu. Njegova razdrapana hiša je stala kakor strašilo

blizu gozda. Lesene stene so ji bile izbočene, sfreha je kazala gola rebra.

Skopuh Bučar je bil pust in dolgočasen. Sošedom ni zaupal, zato tudi z njimi ni maral občeati. Vinko se je čudil, zakaj se mu nocoj ni umaknil. Kakor da se mu je nalašč nastavil. Čemu gleda za njim, kakor bi mu štel stopinje?

Vinka so doma že čakali z večerjo. Oče je godrnjal, ker se je fant predolgo zamudil. «Vse popoldne postopaš», ga je pokaral. «Mar bi bil pri meni, da bi se bila kaj pomenila.»

Vinko je molčal, z očetom se ni hotel prepirati. Tudi mu ni omenil, da je našel denarnico. Skoro je bil že zinit, pa mu beseda ni šla z jezika.

Popil je skledico mleka in odšel počivat. Na kozolecu je slekel suknjič, ki ga je zavrnil in položil pod glavo. Tako se je javadil v tujini, kadar je imel pri sebi kaj denarja.

Zatisnil je oči, a ni mogel zaspati. Dogodkom, katere je bil doživel, se je pridružila še denarnica, označena s svetlima črkama. Ali bo našel kdaj človeka, ki jo bo spoznal za svojo lastnino? Vrnil mu jo bo, ne da bi zahteval najdenino.

Zvon v vaškem zvoniku je naznanjal dolge nočne ure. Dvanajst... Vinko je slišal vsak udarec kladiva, ki je zaškripalo, preden je udarilo na rob zvona. Obenem je zahreščalo kolesje zarjavele ure, da je človeka spreletela groza.

Vinko, ki se je dozdej nemirno obračal na ležišču, se je naposled umiril. Začutil je, da se mu bliža spanje. Minka, Lesjak, neznaní vasovalec, denarnica — vse mu je izhajalo pred očmi

ta hiranje in preostanek rasti brez zlih posledic za poznejši razvoj in za poznejšo korist, ki jo pričakujemo od teh živali? Zal, da še zmeraj tako mislimo in da brezčutno gledamo na kumerna teleta. Se zmeraj smo uverjeni, da morajo odstavljena teleta shujšati, ker «nora mlečno meso dol», preden se začnejo rediti in uspevati.

To hujšanje mladih telet vsled slabega odstavljanja je prva in temeljna napaka naše živinoreje, ki jo moramo odpraviti, če hočemo našo živinorejo izboljšati in z njo vred tudi dohodke, ki jih imamo od nje. Naša goved trpi pomanjkanje od prve mladosti naprej, najprej kot teleta na pomanjkanju mleka, pozneje pa na pomanjkanju druge krme. Dokler bomo mlade živali v rasti zatirali in dokler bo igrala slama glavno vlogo v prehrani odraslih živali, toliko časa bodo pomanjkljivi tudi uspehi pri naši živinoreji.

V tem pogledu lahko posnemamo napredne živinorejce drugih krajev, ki se ponašajo s svojimi lepimi uspehi pri mladi in odrasli živini.

MURBODENSKA ŽIVINA.

Med domače pasme, ki uživajo sloves dobre živine, spada tudi murbodenska ali pomurska pasma. Ta enobarvna goved je razširjena po velikem delu naše banovine, na bivšem Štajerskem in na Dolenjskem. Odlikuje se s tem, da je dobra za vse, kar ji daje za razmere in potrebe našega malega posestnika poseben pomen. Dobra je za mleko, za delo in za meso. Veliko vredno je tudi to, da je vajena naši reji in našemu podnebnju, da je utrjena in bolj malotrebna, kakor so druge pasme, če izvzamemo «buše», ki prihajajo semintja v naše kraje, v posamezne hleve malih živinorejcev.

Murbodenska živina ni izrazito mlečna goved, kakor je na primer montafonska živina, ali zato je pa toliko boljša za voli in za meso. Kakor kažejo dosedanje izkušnje, je pa tudi ta pasma hvaležna za bolj smotreno krmljenje in daje ob ugodnih razmerah po 2400 litrov mleka na leto, kar znaša pri 300dnevni letni molži po osem litrov na dan, kar je vsekako lep uspeh mlečnosti. Prav gotovo pa je, da se da mlečnost murbodenske živine še dvigniti, če jo bomo začeli vzrejati na mlečnost in če bomo pospeševali njeno rejo z dobrim krmljenjem in s pomočjo kontrolne molže in skrbne odbire plemenskih živali, kakor delajo po drugih krajih. To je naloga tudi naših združnih živinorejskih organizacij, ki

so se začele pri nas širiti in ki so važne posebno v krajih, kjer so goveje pasme tako enotno zastopane, kakor je na primer murbodenska pasma. Z dosedanjim mlečnostjo smo pa lahko zadovoljni v toliko, ker je sad našega dosedanjega dela na tem polju. Kar smo storili do sedaj za napredek mlečnosti in mlekarstva, to nam tudi ta pasma danes vrača in daje.

Vseskozi odličnih lastnosti je pa murbodenska živina za rejo volov, kar prihaja še zmeraj za razne kraje naše banovine predvsem v poštev. Murbodenski voli so za delo in za meso najbolj cenjeni in je zato po njih največ povpraševanja. Ta živina je lahke, uspešne in vztrajne hoje, pri tem pa tako utrjena, da ji je težko najti para. Pa tudi mesarji jo radi kupujejo, ker daje okusno in tanko vlaknato meso in ker ima ugodno klavno težo.

Samo ob sebi je umevno, da je ta živina tudi za pitanje hvaležna, ker se rada debeli in daje prvovrstno meso. Vse to so tako velike prednosti za razmere našega malega posestnika, da je lahko umeti, zakaj je po naših krajih s pretežnim malo-posesvom tako cenjena in zakaj jo naši mesarji tako radi kupujejo. Murbodenska živina je pa še sposobna nadaljnega razvoja v enem in drugem pogledu in je naša naloga, da jo izboljšujemo še naprej z boljšim krmljenjem in skrbnim odbiranjem za pleme, čemur bodo lahko veliko pripomogle tudi živinorejske zadruge. Povsem pogrešno pa bi bilo, če bi hoteli v to enotno in priznano dobro pasmo zanesti s križanjem kaj tuje krvi. Murbodenska goved naj ostane tudi za naprej enotna in čiste krvi! Odjemalci za plemenske živali naj se iščejo danes predvsem proti jugu, da bo z rejo več uspeha!

Sejmi

27. decembra: Vitanje, Radeče, Vrhnika (kjer je to običajno, se vrše sejmi naslednji delavnik).
28. decembra: Dob.
29. decembra: Mirna peč.
31. decembra: Kočevje, Zagorje.

Cene tujemu denarju

- Na zagrebški borzi smo dobili v valuta h:
1 dolar za okrog 56 Din;
v d e v i z a h:
100 italijanskih lir za 282-87 do 288-87 Din;
1 dolar za 56-04 do 56-21 Din;

100 francoskih frankov za 221-41 do 222-07 Din;
100 češkoslovaških kron za 166-59 do 167-09 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 258 Din, investicijsko posojilo pa po 60 Din.

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na zadnjem sejmu v Ptuj 15. t. m. so bile cene za kilogram žive teže: volom 3 do 4-75 Din, juncem 2-50 do 3-50 Din, bikom 3 do 4 Din, kravam 1-25 do 4 Din, telicam 3 do 4-50 Din. Konji so se prodajali po 150 do 2500 Din. Na svinjskem sejmu 16. t. m. so se prodajale debele svinje po 6-50 do 7 Din, poldebele pa po 5 do 6 Din za kilogram.

HMELJ. Cene hmelju v Zalcu na Češkoslovaškem se gibljejo med 160 in 230 češkoslovaškimi kronami za 50 kilogramov. V enih krajih žateške okolice so kmetje, ki goje hmelj, pričeli misliti na še večjo omejitev hmeljskih nasadov. Kakor pravijo, hočejo zmanjšati nasade za polovico v primeri s predvojno površino.

Kratke vesti

— **Občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani** bo v sredo 30. t. m. ob 11. uri dopoldne v Ljubljani. Na ta občni zbor bodo imeli pristop edino zastopniki podružnic, izvoljeni v smislu družbenih pravil, in člani glavnega odbora. Na podlagi odloka prometnega ministra bodo imeli znižano vožnjo po železnici v potniških vlakih vsi zastopniki podružnic in člani glavnega odbora, ki se udeležijo tega občnega zbora, če se pri potniški blagajni in v vlaku izkažejo z doposlano jim poverilnico. Ta ugodnost bo veljala od 28. do 31. t. m. in je družba zanjo zaprosila. Poverilnice za znižano vožnjo bodo veljale samo, če bodo na občnem zboru Kmetijske družbe v Ljubljani žigosane z družbenim žigom. Za potne stroške bodo morali skrbeti zastopniki sami, odnosno njih podružnice.

Začetek je težak.

Začetnik se uči smučati od ranega jutra do obeda. Ko pride domov, mu mamica svetuje, naj po obedu malo leže, češ, da mora biti gotovo zelo truden.

«Kaj še, mamica,» odvrne sinko, «niti najmanj nisem truden, saj sem skoro ves čas ležal...»

kakor v prozorni meglici. Ugašale so mu misli kakor iskre nad plamenom in bledele podobe.

Prav ko ga je objemal spanec, je začul pod kozolecem rahle stopinje. Komaj slišno se je premikala lestva: nekdo bo prišel na kozolec.

«Polde gre», si je mislil in poslušal. Božajoča roka spanja se je naglo umaknila. Nenadni prihod prijateljev ga je vzdramil in osvežil.

Tiho kakor tat je prilezel po lestvi nekdo, ki ga v temi ni mogel spoznati. Polde ni bil, ker se je povsem drugače obnašal. Na vrhu se je ustavil in gledal okrog sebe. Vinko je ležal nepremično in zadrževal sapo. Bal se ni nikogar, saj je imel vile v kotu zraven sebe. Samo radoveden je bil, kdo je prišel na kozolec. Neznanec je stopil po tistem z lestve ter se oprezno bližal ležišču. Z rokami je tipal po senu; že je našel predpasnik, pa se z njim ni mogel zadovoljiti.

«Nekaj išče», je Vinku šinilo v glavo. Pričel je glasno hričati, da bi dokazal globoko spanje. Predrznik mora izvesti, kar namerava. Kadar bo dovolj, tedaj ga bo zagrabil.

Neznanec je tipal in brskal. Vinko je začutil njegovo roko na odeji, odkoder se je hitro zopet umaknila. Zatem se mu je približala ob vzglavju; mračnjak je otipal suknjič in segel proti žepu. Zep pa je bil znotraj v pregibu, zato ni mogel do njega. Čutil je, kako si prizadeva, da bi mu izluščil suknjič izpod glave. Ker mu ni uspelo, ga je poizkusil s sunkom izdreti.

Vinko se ni mogel več premagovati: «Stoj!» je zaklical ter ga zgrabil za ramo, kamor ga je

bil slučajno dosegel. «Kdo si? Kaj hočeš od mene?»

Neznanec se mu je izmuznil in planil na lesto, po kateri je kar zdrknil navzdol pod kozolec. Za njim se je spustil tudi Vinko, a ga ni mogel dohiteti. Videl je, kako spretno zna bežati po ovinkih; vsako stezo je moral dobro poznati. Odkuril jo je v smeri proti gozdu.

Vinko mu je sledil do Bučarja, poslednje hiše v Zatišju. Tu mu je zmanjkalo sledi; stopinje so nenadno utihnile ter se niso več oglasile. Kam je zavil plašljivec? Kje si je izbral skrivališče? Lahko se je umaknil v hlev ali morda celo v podstrešje. Bučarjev dom je bil razdrapan in vhoda ni bilo treba dolgo iskati. Ali naj pokliče gospodarja? Ne! Čudak bi ga nahrulil in bi mu ne hotel pomagati.

Nekaj časa je hodil okrog hiše in skrbno poslušal. Neznanec se ni več pojavil. V starem sropju ni bilo čuti nikakega ropotanja. Celo podgane so mirovale.

«Zopet smola!» se je rogal Vinko samemu sebi. «Nocoj kakor takrat pod Lesjakovim oknom. Obakrat mi je pobegnil pred nosom. Lahko se mi posmehuje...»

«Kaj je prav za prav hotel?» Zaman si je belil glavo, ko se je vrnil na kozolec. «Zakaj mi je hotel potegniti izpod glave suknjič, ko je otipal v žepu denarnico? Kdo me je videl v senci pod krivim gabrom? Kako je mogel vedeti, da jo nosim pri sebi? Pa da ni počakal dneva, ako gre za njegovo lastnino! Ali se boji, da jo bom utajil?

V takih mislih je zadremal šele proti jutru. V spanju se mu je izpremenila domišljija v mučne sanje. Sanjalo se mu je o obupnem kriku v viharni noči. Nekdo je napadel bogatega tujea, ki ga je umoril in oropal. Mrliča je pokopal nekje v gozdu, prazno denarnico pa skrival v drevesno votlino. Zdaj jo išče duh umorjenca; čutil je ledeno roko, ki ga je tipala po odeji. Zakričal je in se prebudil. Nad gorami se je bočila prva zarja.

Prvi dokazi.

Zatišje, preprosto gorsko vasico, je čakalo novo presenečenje. Ljudstvo, vajeno vsakdanjosti, ni poznalo pretresljivih dogodkov. O grozovitih roparskih napadih je čulo le v pripovedkah ob dolgih zimskih večerih. Vse take dogodbe pa so izvirale iz davnih časov. Zato jih je tembolj razburil dogodek, ki sta ga doživela Dragarjev Vinko in Smolinov Polde. Ugibanja in pretresanja ni bilo ne konca ne kraja.

Skrivnostni krik iz temine se je umaknil v ozadje, ker so ga vaščani skoro že pozabili. V ospredje je stopila novica o najdeni denarnici, ki je bila skrita tam, odkoder je odjeknilo klicanje. Treznim presojevalcem je bila ta denarnica jasek dokaz zavrattnega napada ali celo umora.

Vinkove sanje so tako domnevanje izdatno podprle. Kdo pa naj išče denarnico kakor duh nesrečne žrtve? Kdor umrje nepripravljen, ta se mora pokoriti na onem svetu. Duh, ki se prikazuje, pa išče rešilca...»

DOPISI

DOBINDOL. V predzadnji «Domovini» smo poročali o dveh smrtnih primerih iz naše male občine. Pretekli teden pa so kar trije sosedje šli v večnost. Prvi je Jože Klobučar, star 73 let; bolehal je nekaj mesecev za zlitenco. Drugi je Janez Janko, star 93 let in 6 mesecev, najstarejši človek v topliški fari. V mladosti je mož krošnjarij po svetu in si prihranil lepo premoženje. Tretji je Gregor Kump, star 84 let. Tako imamo v enem mesecu šest primerov smrti. Vsem pokojnikom bodi lahka zemlja! — Tu imamo zimo z 12 stopinjami mraza. — Domače gasilno društvo bo imelo svoj redni občni zbor 6. januarja na dan sv. Treh kraljev ob 1. popoldne v hiši št. 22 v Dobindolu.

MALA NEDELJA. Ljudska knjižnica Narodnega kulturnega društva v Društvenem domu si je nabavila nad 50 novih knjig. Knjige se izposojujejo vsako nedeljo in vsak praznik vsem članom Vabi se vsakdo k pristopu in poravnavi članarine za leto 1931., ker ima knjižnica velike izdatke. — Dne 31. t. m., na Silvestrovo, bo v Društvenem domu Silvestrov večer. Na sporedu bodo velezbavna burka, kuplet, petje, godba in polnočna alegorija. Prireditelj bo pri mizah. Vstopnina znižana. Vabljeni vsi od blizu in daleč k obilni udeležbi. — V bodoče bo prinašala «Domovina» redno domače vesti in zanimivosti, zato priporočamo vsakomur, naj si naroči «Domovino», ki je najboljši tednik.

OREHOVA VAS. Na ime K. R. v Orehovi vasi pri Slivnici je bila 19. novembra letos poslana dopisnica iz nekega mariborskega urada, naj se K. R. takoj javi zaradi nekega plačilnega naloga. K. R. je pa prejel dopisnico šele 18. t. m. Torej je od dve uri oddaljenega Maribora potrebovala dopisnica celih 24 dni.

POBREZJE. Sokol Maribor II Pobrežje je v proslavo praznika uedinjenja priredil krasno uvelo akademijo, ki je občinstvo zelo zadovoljila. Če pomislimo, da je članstvo podnevi pri hudem delu, a kljub temu zvečer v redu telovadi, zasluži to vse priznanje. — V minilem mesecu je nastopil Sokol z dvema igrama, od katerih je najbolj ugajala «Lepa Vida». — Omeniti moramo končno še našo sokolsko plesno šolo, kjer se mladina marljivo vadi pod vodstvom br. Javca. — Pevsko društvo «Zarja» je v minilem mesecu pro-

slavilo desetletnico svojega obstoja. Tajnik je imel lep nagovor. Danes je «Zarja» prav čvrsto društvo. Ob desetletnici sta stopila iz društva dva odlična člana, in to dolgoletni pevovodja g. Živko Srečko, ki se je preselil v Studence, in g. Klemenčič Josip. V priznanje za njuno delo ju je društvo imenovalo za častna člana. — Dramski odsek RK pripravlja lepo narodno igro «Miklovo Zalo».

RAČNA. Pri nas se je začela zima zelo zgodaj. Nastopila sta hud mraz in ostra burja. Na sv. Stefana dan bosta v Račni v Gasilnem domu dve igri. Vljudno vabljeni vsi od blizu in daleč, ker je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja! — Lovci so dobili letos že precej divjačine: preko 30 zajcev in 15 srn. — Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem skupaj dopisnik.

SELNICA OB MURI. (Smrtna kosa.) Te dni je v Selnici ob Muri umrl v 81. letu starosti stari in znani narodni borec posestnik Jurij Zebot, oče bivšega narodnega poslanca Franja Zebota. Bodi mu lahka domača zemlja, preostalom naše sozalj!

SV. ANTON V SLOVENSkih GORICAH. Naš Sokol je priredil v soboto 5. t. m. Miklavžev večer za članstvo, v nedeljo pa je obiskal sv. Miklavž vso sokolsko in šolsko dečo. Vsi člani in vsa deca so bili obdarovani z lepimi darili, ki jih je darovala Sokolu vedno odprta roka staroste brata Josipa Tušaka. — V nedeljo 13. t. m. pa smo v proslavitev 1. decembra priredili lepo uspelo telovadno akademijo. Po otvoritvenem govoru prosvetarja brata Milana Klemenčiča so sledile telovadne točke oddelkov. Ljubka moška in ženska deca, ki je izvajala vaje zelo lepo, je marsikomu omehčala srce. Proste vaje članov in članic so bile dobro podane. Prvič so nastopili nekateri bratje in sestre samostojno na orodju, a vendar so vsi izvedli vaje samozavestno in zelo dobro. Da se je naše društvo že tako razmahnilo, je zasluga vsega vaditeljskega zbora, posebno načelnika brata Klementa Lievalda. Gledalci so z veliko pozornostjo sledili točkam in niso štedili z odobravanjem.

SV. ANTON V SLOVENSkih GORICAH. Pri nas je letos Miklavž prav obilno obdaril otroke, posebno revnejše. Za darila gre predvsem najlepša zahvala našemu trgovcu g. Tušaku.

ŠKOCIJAN PRI TURJAKU. Preljuba «Domovina», zelo te imamo radi, zato te vsak petek prav nestržno pričakujemo. Večkrat si prinesla

kak dopis iz naše Škocijanske dolinice, a sedaj že nekaj časa nismo čitali ničesar iz našega kraja. Ne vemo, kaj je temu vzrok. Morda ni več našega dopisnika v Škocijanu. Zato bomo pa mi malo opisali naše razmere. Zelo živahno je bilo pri nas pred volitvami. Po vsej fari so bili razmetani letaki, ki so pozivali ljudstvo, naj ne gre volit. Precej jih je opravilo volilno dolžnost, a žal, jih je še mnogo zasleplencev, ki se niso odzvali klicu domovine in ki ne marajo složnega dela za našo lepo Jugoslavijo. Zdrami se, Škocijanska dolinica, in zavrži staro strankarsko razprtijo. Naj živita naša lepa domovina in njen modri vladar! — Dragi Škocijanci, leto se bliža h koncu, zima je tukaj. Naročite si «Domovino», ki prinaša take lepe povesti in obilo drugega štiva. Ne boste se kesali! — Vesele praznike bralcem in bralkam «Domovine» želi dopisnik.

TEZNO. Z redom Jugoslovenske krone 5. stopnje je bil odlikovan tukajšnji vrli učitelj g. Miloš Ledinek, marljiv načelnik našega Sokola. — Na nedavni občinski seji je bil proračun v celoti sprejet. — Razpisano je mesto občinskega tajnika zaradi tragično preminilega bivšega tajnika g. Janka Aprisnika, ki je vzorno vodil svoje posle. — Sokol je sklenil, da priredi prihodnje leto veliko tombolo za kritje stroškov za nakup letnega telovadišča. — V naši občini so iztočili gostilničarji v tekočem letu 488 hl vina, 49 hl vinskega mošta, 71 hl piva, 11 hl žganja, 1½ hl likerja. Seveda pa celotne količine alkoholnih pijač niso izpili samo domačini, temveč so pridno pomagali tudi Mariborčani.

ŽALEC. (Smrtna kosa.) V četrtek 17. t. m. je umrl v Zalcu po hudi bolezni znani posestnik in trgovec g. Edvard Kukec, star 60 let. Pokojnik je bil daleč okrog znan in priljubljen. Bil je prvi starosta žalskega Sokola, bivši predsednik Opleševalnega društva v Zalcu, prej dolga leta načelnik žalskega gasilnega društva in podstarosta žalske gasilske župe, občinski odbornik, eden izmed ustanoviteljev žalske elektrarne in odbornik Hmeljarskega društva, Hmeljarne in Dramskega društva v Zalcu. Zapušča vdovo in tri hčerke odlične Sokolice. Pogreb se je vršil v soboto ob številni udeležbi občanov. Značajnemu narodnemu in gospodarskemu delavcu bodi ohranjen časten spomin, preostalim pa naše iskreno sozalj!

Ali si že član Vodnikove družbe?

Vinko se je kesal, ker je komu kaj omenil. Sosedje so ga neprestano nadlegovali. Vedeti so hoteli, kakšen je bil tisti, ki je prišel ponoči na kozolec. Vedno jim je moral pripovedovati, kako se je pojavil in pobegnul.

Najbolj so občudovali njegovo hrabrost, da se je upal s kozolec in slediti prikazni. Spet so požvedovali o vsem, kar je videl in slišal; vaški stric pa je hvalil Boga, da ga ni prikazen zdrobila v prah in pepel, ker jo je preganjal kot hudodelca.

Kar ni mogel pojasniti Vinko, je izpopolnil Krečar iz Robide. Tudi on je videl prikazen — tisto noč, ko je posejil Vinka skrivnostni neznanec. Vračal se je iz trga, kjer se je bil zapoznil. Že od daleč je opazil, da se ob križu ob robu gozda nekaj premika. Postal je in gledal; sprva ga ni bilo groza. Videl je, kako se je nekdo vrgel pod križ ter se ga oklenil z obema rokama. Pri tem je zastokal iz dna bolestne duše: «Izgubljen sem za vedno!»

Krečar se je od strahu skoraj sesedel. Snel si je klobuk in vzdihnil: «Bog naj ti pomaga!» Nato jo je ubral domov. H križu se ni upal več pogledati. Drugi dan pa je vedel, da je bila prikazen brez glave. Segala je do vrha križa.

Vinko ni bilo dosti za taka pripovedovanja. Bila so silno pretirana. Morda je bilo vmes nekaj resnice, vse drugo pa je bilo izmišljeno in zlagano. Take govornice mu ne morejo koristiti, marveč škodovati. Po tej poti ne bo dosegel svojega

namena. Drugam mora obrniti pozornost, ako hoče priti do smotra.

V svoje veliko začudenje je opazil, da se mu bogatini Bučar nekam približuje. Skopuh je bil pravcati ošabnik ter ni znal prijazno občevati. Kadar je s kom govoril, tedaj je gledal v tla; navadno pa se je človeku že prej izognil. Zaradi tega ni imel prijatelja med sosedi.

Dragarjev Vinko je bil edini, kateremu se čudak ni umaknil. To pa le tedaj, kadar je videl, da ni nikogar v bližini. S hlinjeno prijaznostjo ga je ustavil na poti in začel nerodno kramljati. Najprej se je vselej lotil vremena. Pri tem se mu je poznalo, da bi rad še nekam drugam obrnil besedo.

Njegovo vedenje je bilo čedalje bolj sumljivo. Vinko se sprva ni hotel razgovarjati; skopuha je črtel, kakor so ga črteli vsi vaščani. Vsem se je gabila njegova lakomnost: za svoj dobiček bi bil človeka kar živega odrl. Kadar je bilo treba komu kaj dati, tedaj je stisnil pesti in držal z obema rokama. Nasprotno pa se je tresel od poželenja, ako je pričakoval koristi.

Vinko je pričel zakrivati svojo mržnjo ter se nastaviati skopuhu. Večkrat ga je srečal na poti, kar je Bučarju silno ugajalo. Vselej pa se je ozrl okrog sebe, preden se je zapletel v pogovor. Govoril je tiho, kot bi se bal, da bi ga kdo ne slišal. Njegovo vedenje je bil čedalje bolj skrivnostno.

Nekoč ga je dohitel ob mraku pri križu. Bučar je nesel butaro drv; lezel je prav počasi in stokal, kakor bi ga tiščalo silno breme. Vinko

pa je veselo požvižgaval, čeprav ni čutil v srcu pravega zadovoljstva.

Ustavila sta se po običajnem pozdravu. Okrog in okrog ni bilo žive duše.

Starec je počasi odložil drva in vprašal mladeniča, kam se je namenil.

«Nekaj trt bi rad narezal za krovca», mu je odgovoril.

«Pa tako pozno! Preden prideš do gozda, se bo stemnilo...»

«Vseeno, ako jih poiščem jutri. Ponoči res ni prijetno hoditi okrog gozda...»

«Ali se bojiš, da te bo kdo zagrabil?» Skopuhov glas je bil prisiljeno šaljiv. Tako je pač moral odgovoriti, ker tudi fant ni mislil resno, marveč se je pošalil.

«Saj veste, kaj vse govorijo...» se je Vinko porogljivo namuznil. «Človeka je kar groza...»

«Seveda, kdor verjame», je odbijal Bučar. «Ti menda nisi tak plašljivec...»

«Nisem. Prav imate.»

«No vidiš. Zares je smešno. Kaj ne, Vinko?»

«Seveda», mu je vidno ustregel.

«Potem sva midva edina v Zatišju, ki greva mimo takih budalosti. Zelel bi, da se o tem bolj natanko pogovoriva...»

«Pametnega človeka rad poslušam. Vi ste starejši ter ste že marsikaj doživeli...»

«Imam pač svoje mnenje pa tudi svoje prepričanje... Nocoj menda nimaš ničnega opravila?»

«Nimam. Za kako uro bi se odtrgal...»

Božični in novoletni pozdravi

Beograd. Slovenski fantje, službujoči pri pehotnem polku v Beogradu, želimo vsem slovenskim fantom in dekletom vesele praznike in srečno novo leto: Danilo Gabrovec, Matija Sinkovec, Joško Rajšp, Hansi Verdnik, Andrej Jernejčič, Janez Debevec, Franc Petrič, Anton Bogataj, Franc Perko, Jože Mihelčič, Franc Petkovšek, Janez Rastresen, Franc Rihar, Alojz Havbi, Anton Rozman, Rudolf Dobovšek, Ludovik Rode, Franc Korošec, Karel Zvezda, Ivan Langus, Jožef in Mirko Slanič.

Krkovina-Kolašin. Vesele božične praznike želijo slovenski fantje orožniki, službeči v lepi naši Črni gori v kolašinski četni: narednik Ivan Levičar, narednik Alojz Mišič, podnarednik Franc Popijač in podnarednik Franc Strukelj.

Detkovic. Vsem bralkam in bralcem naše ljube «Domovine» želimo vesele božične praznike in srečno novo leto slovenska orožnika: Ludovik Medvešek (Gorenji Leskovec) in Ferdinand Košir (Slogova gora).

Drenovci v Hrvatskem Zagorju. Tudi tukaj v hrvatskih šumah smo zaposleni številni Slovenci iz Potoške doline, da čez zimo nekaj zaslužimo. Trdo moramo delati od ranega jutra do poznega večera, pa komaj zaslužimo za prehrano. Za obleko in druge domače izdelke ne ostane nič. Ni več tako, kakor je bilo včasih. Želimo vesele božične praznike in srečno novo leto vsem bralcem in bralkam «Domovine»: Alojz Ruparčič, Alojz Košir, Ivan Košmrlj, Ludovik Lavrič, Franc Lavrič, Joško Košmrlj in kubar Anton Ruparčič, vsi iz Retij pri Loškem potoku.

Hodoš. Slovenski fantje orožniki z orožniške postaje v Hodošu želijo slovenskim fantom, posebno pa brhkim dekletom vesele božične praznike in srečno novo leto: Urlep Franjo (Št. Jurij ob južni železnici), Zlobec Andrej (Sežana), Kračun Ludovik (Loče pri Poljanah), Martin Krumpak (Šmarje pri Jelšah), Umek Franjo (Vrhnik), Franc Jožef (Št. Peter pri Novem mestu), Rues Josip (Št. Ilj).

Kragujevac. Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo bralcem in bralkam «Domovine», posebno fantom in dekletom, slovenski fantje, službujoči pri pehotnem polku: Franc Kotar, Josip Planinšek, Alojz Moravec, Alojz Kustelic, Jože Avsec, Leopold Rogelj, Ludovik Lavrič, Alojz Novak, Franc Blažič, Alojz Pust,

Alojz Greznik, Matevž Trnovec, Anton Bolha, Josip Vovtar, Dominik Mrazek, Dominik Jare, Ludovik Prušek, Jože Kolenc, Martin Zidar, Rudolf Strukelj, Jakob Godec, Franc Gracar, Franjo Klun, Jože Pangrac, Jože Mahne, Anton Šega in Alojz Veber.

Kragujevac. Slovenski fantje od pehotnega polka želimo fantom in dekletom, očetom in materam vesele božične praznike in srečno novo leto: Miško Cvetkovič (Brežice), Joško Zidar (Cеровec), Karel Dajčman (Maribor), Miško Klarič (Fara), Joško Lenko (Ljubno), Joško Eitnik (Velenje), Fran Znidar (Savinjska dolina), Karel Kovačič (Novo mesto), Ivan Korošec (Jarenina), Joško Selan, Janez Vidic in Alojzij Šubelj (Hrušice), Viktor Pušljevec (Ježica), Joško Škulj (Ortnek), Joško Tekster (Banjaloka), Franc Retelj (Novo mesto), Franc Usnik (Rob), Ivan Verderber (Koprivnik), Franc Miklič (Ambrus), Alojzij Briški (Zaga); od 3 artilerijskega polka pa: Mirko Okorn, Albin Vidmar in Alojzij Jesenšek (Litija), Medved (Liberga) in Medved (Dobovec).

Kraljevo. Slovenski fantje, avijatičarji v Kraljevu, želimo vsem slovenskim dekletom in fantom in vsem čitateljem «Domovine» vesele božične praznike in srečno novo leto: Alfonz Skoberne (Dobje pri Planini), Stanko Rajh (Jurklošter), Jakob Zehelj (Božna pri Gornjem gradu), Milko Trpin, Ivan Kregar, Anton Verbič in Herman Supan (Ljubljana), Ivan Grkman (Komenda pri Kamniku), Drago Primožič (Zelezniki), Kroselj Anton (Ljubljana), Martin Delakorda (Petrovče pri Celju) in Viktor Svetina (Koroška Bela).

Kriva Palanka. Slovenski orožniki, službeči v Krivi Palanki na jugu naše lepe Jugoslavije, želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Mihael Strajnar (Velika Loka), Ludovik Čandek (Stična) in njegova soproga Fani (Mali Gaber), Anton Bregant (Bled) in njegova soproga Mici (Kamenje pri Novem mestu), Ignac Roje (Dobrava pri Celju), Franjo Krnc (Fram), Ivan Dobrovec (Verd).

Niš. Vesele božične praznike in srečno novo leto želijo znancem, zlasti dekletom slovenski fantje vojski, službujoči pri pionirskem polku v Nišu: Adolf Šaloven, Franjo Hladin, Emil Mlinar, Ivan Velunšek in Avgust Oblek (Velenje), Anton Praprotnik, Jože Učakar in Miha Lesjak

(Št. Janž pri Velenju), Jože Jeroml, Vinko Hartman, Ivan Fele, Franc Svetič, Jože Serbl, Albert Časl, Leopold Prosenjak, Franc Ajtnik in Gregor Jevšek (slovenjgraška okolica), Rudolf Ocepik in Viktor Okrugar (Trbovlje), Stefan Vasle in Vinko Očko (Zabukovca), Friderik Zupanc (Šmarje pri Jelšah), Ivan Resnik (Koprivnica), Alojz Juvanc (Hrastnik).

Novi Sad. Slovenski fantje, službeči pri zrakovnih plovcih, želimo našim dekletom in fantom vesele božične praznike in srečno novo leto: Avgust Primožič (Tržič), Alojz Bajc (Raka), Adolf Pogačar, Brunon Bezica in Stefan Kranc (Ljubljana), Jože Kavalar (Bohinj), Franc Vednik (Slovenska Bistrica), Anton Jurhar (Celje), Jože Bohinc (Brežice), Jože Sekura, Franc Vidgerger in Slavko Guzej (Trbovlje), Ivan Pečar (Jesenice) in Franc Luthar (Murska Sobota).

Pakračka Poljana. Slovenski fantje in možje iz Loškega potoka, zaposleni v hrvatskih gozdovih, želijo vesele božične praznike in srečno novo leto vsem domačim, znancem, prijateljem in čitateljem «Domovine», posebno pa slovenskim fantom in dekletom: Ludovik Knavs, Ivan Knavs, Franc Mohor, Anton Knavs, Anton Samsa, Matija Bartol, Alojz Knavs, vsi iz Malega Loga, in Ivan Mohar iz Retij.

Priština. Slovenski fantje, službujoči pri artilerijskem polku, želimo vesele božične praznike in srečno novo leto čitateljem «Domovine», fantom, dekletom in sorodnikom: Ivan Jezovšek, Ivan Palir in Alojz Dečman (Grobelno), Franc Žaler, Janez Sovinc, Anton Stipčič, Josip Kidrič in Martin Pepelnak (Šmarje pri Jelšah), Stanko Sotensek (Zagorje), Leopold Kukovičič (Senovo), Franc Lončar (Sevnica), Vincenc Petrovič (Logatec), Ložef Glogovšek (Brežice).

Prizren. Vesele božične praznike želijo slovenski fantje, ki služijo svoj rok kot vojaki telefonisti v Prizrenu v Južni Srbiji, vsem fantom dekletom, prijateljem in znancem: Furek Mihael (Zlatoličje pri Ptuj), Stanitz Villi (Ptuj), Lang Aleksander (Maribor), Milonig Ivan (Čučinj), Pajank Jakob (Podpeca), Švab Josip (Prevalje), Ruželj Viktor (Št. Rupert), Hlade Franc (Jesenice), Završnik Alojz (Št. Janž na Dolenskem), Tomažin Ivan (Št. Rupert).

Rtanj. Želimo vesele božične praznike in srečno novo leto bralcem in bralkam «Domovine», posebno pa slovenskim dekletom: Anton in Viktor Novak (Zužemberk), Lovro Lovčar (Laško), Ivan Štepec (Novo mesto), Martin Kršovec

«Zelo mi boš ustregel.»

Fant je bil takoj pripravljen za pogovor. Ponudil se je, da mu pomaga nesti drva, kar je čudak odklonil. Tudi ni maral, da bi hodila skupaj; rekel mu je, naj gre naprej ter ga počeka pred hišo. Tako sta stopala v precejšnji razdalji: Vinko z rokama v žepu, Bučar pa sključen in zamišljen, z butaro na ramih.

Prag Bučarjeve hiše je redkokdaj prestopila noga kakega soseda. Umazanec ni sprejemal obiskov. Vsakdo mu je bil berač, kdor ga je prosil v denarni stiski. Po vsej okolici je šlo od ust do ust: «Bučar bo umrl brez dobrega dela.»

Vinko si je že večkrat želel ogledati domovanje vaškega samotarja. Zdaj se mu je nudila priložnost. Komaj je čakal, da je starec ukresal luč, potem pa prižgal umazano leščerbo ter jo postavil na zapeček. Nato je obrisal s predpasnikom debelo hrastovo mizo, polito z jedjo; zadaj na klopi so stali lonci in skleda, v katerih so se kisali ostanki jedi od vsega te lina. Od stropa so visele dolge pajčevine. Po njih so se vozili pajki in lovile muhe. Sipe v oknih so nadomestovale krpe. Postelja ob steni še ni bila najbrže nikoli posteljana. Pod njo so škrblyale miši, ki so se gostile z različnimi odpadki.

Čudaku ni ugajalo, ker se je Vinko preveč oziral okrog sebe. Vedel je, da opazuje njegovo zanikarnost in malomarnost. Ako bi mu pokazal svoje bogastvo, bi mu zabrisal slabe vtiske. Bučar pa se ni nikdar ponašal s svojim imetjem.

Rajši je stokal kakor siromak, ki ne ve, s čim se bo hranil in oblačil.

«Hudo je, ako je človek sam», se je naposled opravičil. «Toliko je dela, pa naj pometam in pospravljam.»

«Gospodinje vam je treba», mu je Vinko omenil. «Dva napravita več ko eden...»

Na to mu samotar ni odgovoril. Odprl je staro omaro in postavil predenj zeleno steklenico. «Na, pij!» mu je natočil kozarček.

«Zganja ne pijem!» se je branil. «Takoj mi udari v možgane.»

«Pokusi!» ga je silil. «Pristna kapljica. Ne bo ti škodovalo.»

Vinko se je dal pregovoriti. Eno samo kapljico je bil spustil na jezik, pa ga je spekle kakor peklensko olje.

«Pij!» mu ni pustil odložiti kozarca. «Ali veš, koliko je staro to zganje? Kaj meniš?»

«Ne vem, kaj bi rekel.» Vinko se ni hotel ubijati s praznim ugibanjem.

«Nakuhal sem ga pred desetimi leti. Učakalo je visoko starost.»

«Zares, močna pijača.» — Vinko je zopet pokusil in pohvalil. «Ta vam počge vse smrtne grehe...»

Skopuha je očitno nekje zbolelo. Brž ga je zavrnil: «Seveda, kdor jih ima... Jaz jih nimam...»

«No, vas pa prime za lase», se je Vinko hitro pošalil. Bal se je, da bi se mu zameril.

«En požirek se prileže», je potrdil. «Ali boš kaj zagriznil?» mu je ponudil prekajeno klobaso. Bila je že plesniva in trda ko usnje.

Mladenič se je čudil skopunovi postrežljivosti. Menil je, da ga hoče opijantiti z nekim posebnim namenom. Zdaj pa mu ponuja celo jedi, kar je tembolj čudno, ker še ni bilo slišati, da bi bil skopuh koga napasel.

Vinko se je lotil klobase. S težavo je prežvečil košček ter ga spravil v želodec. Rezalo ga je po grlu, kakor bi požiral steklene drobce.

Starec se je spravil nad lonec z ostankom kislega zelja. Zajemal ga je z leseno žlico. Pri tem je premišljal, kako bi spravil iz sebe nekaj, kar mu je ležalo na srcu.

Začel je pravilno: «Nekateri ljudje slišijo travo rasti... Kaj praviš, Vinko?»

«Ne vem, kaj prav za prav mislite», ga Vinko nalašč ni hotel razumeti.

«Da ni vse skupaj nič, kar govorijo...»

«O tem ni dvoma. Nekomu se je sanjalo...»

«Kaj pa denarnica?» je vprašal čudak z neko tiho skrbjo, katero je Vinko komaj zapazil. «Ali je nisi našel...?»

«Sem. To pa ni menda nikaka posebnost...»

«Seveda ni.» Dedec je bil kar zadovoljen. Fanta je hotel preizkusiti, ali zna pravilno sklepati in preiskovati. Pa je začel sklepati, da je manj prebrisan, kakor mu je prisojal. Ali pa se za vse skupaj premalo zanima. Da se je potuhnil, tega se skopuh ni bil domislil.

(Dalje prihodnjik.)

(Moravče), Franc in Avgust Vozelj (St. Lambert), Pepi Zemljak (Rajhenburg), Ferdinand Jamšek (Frankolovo), Jožef Ferlež (St. Vid).

Sombor. Vesel božič in srečno novo leto želi vsem čitateljem drage «Domovine», posebno pa ljudim slovenskim dekletom, orožnik Pavel Čretnik.

Sremska Kamenica. Vesele božične praznike in srečno novo leto želijo vsem cenjenim bralcem in bralkam «Domovine» slovenski orožniki, gojenci žandarmerijske podoficirske šole v Sremski Kamenici: kaplarji: Vinko Tučič, Janko Cajger, Valentin Kadunec, Franc Potočar, Avgust Živičnjak, Josip Kepec, Martin Fekonja, Franc Kofjat, Janez Stalcer, Alojz Čampa, Anton Gerdina, Matevž Jurca, Emil Kolman, Ignac Prah, Mihael Lampe, Alojz Prevalšek, Matija Mlinarič, Josip Kušter, Franc Marinček, Franc Jezernik, Vinko Kovše, Alojz Veršič, Avgust Golob, Valentin Hladnik, Franc Krevs, Josip Storman, Alojz Leskovšek, Ignac Orehek, Martin Filolt, Anton Kovačič, Matija Irgolič, Jurij Zimšek, Josip Minih in Franc Burnik.

Sušak. Skupina Slovencev na obali Jadranskega morja želi vesel božič in srečno novo leto čitateljem in čitateljicam «Domovine», posebno sorodnikom in poznancom: Stefica Kolenčeva in Franc Sitar (St. Rupert pri Makronogu), Ivan Udovc in Valentin Bohinc (Golnik), Marica Škarjanc, Ema Bečveva in Andrej Tuto (Vrhnika), Gregor Marušič in Albert Janež (Čadram pri Konjicah).

Njegova vas pri Loškem potoku. Vsem slovenskim fantom in dekletom, bralcem in bralkam «Domovine» želimo vesele božične praznike in prijetno novo leto. Zaposleni smo v Segovi vasi pri g. Tajžu v gozdovih. Dominik Kordiš, Anton Lavrič, Ivan Lavrič, Franc Mohar, Ivan Benčina, Jože Mihelič, Ivan Krže, Franc Lavrič, Alojz Lavrič, Ivan Šega, Anton Lavrič in Polde Kosmrli.

Štip. Prav vesele božične in novoletne praznike želimo vsem fantom in dekletom slovenski fantje, ki služujemo pri artilerijskem polku v Štipu v Južni Srbiji: Friderik Pangretič (Brezovica pri Nemški Loki), Rudolf Mihelič (Ribnica pri Kočevju), Ivan Sauer (Mozelj pri Kočevju), Jožef Retelj (Kočevje), Franc Klun (Ribnica pri Kočevju), Adolf Tekavec (Ribnica pri Kočevju) in Fadomir Pejič (Novi kot).

Užice. Vesele božične praznike in srečno novo leto žele orožniki iz Užica in okoliških postaj:

podnaredniki Jožko Dobrovoljc, Pepi Lončarič, Ivan Dremelj, Alojz Ferjančič, Ivan Ursič, Jurij Koeman, naredniki Ivan Otoničar, Ivan Bizjak, kaplarji Franc Brinovčar, Franc Kovič, Vrabčič Franc, Vrabčič Ivan, Smalc Josip.

Veles. Fantje, službujoči pri pehotnem polku v Velesu, želijo vesele božične praznike staršem, bratom in sestram, a tudi vsem slovenskim dekletom: Milan Blažek (Pesje pri Brežicah), Marijan Skočaj (Stari grad pri Vidmu), Rok Zerkšek (Libna — Videm pri Krškem), Vinko Račič (Drnovo pri Krškem) in Ivan Špeh (Takek).

Veliki Bečkerek. Prekmurski fantje vojaki, služuči svojemu kralju in domovini pri težki artileriji v Vel. Bečkereku, želijo predragim staršem, vsem fantom in posebno prekmurskim dekletom vesele božične praznike in srečno novo leto: Kukoja Ludovik (Krnici), Josip Skerleč (Moščanci), Ludevik Luthar (Križevci), Ernest Bačič (Domanševci), Menciger (Fukšinci) in Karel Plisar (Moravci).

Seegraben (Avstrija). Vsem bralcem in bralkam «Domovine» želijo vesele božične praznike in srečno novo leto: Anton Kopmaier, Miha Naveršnik, Anton Mazek, Marija Feigl, Liza Godec in Stefan Vogrič.

Gladbeck (Nemčija.) Moramo se zopet malo oglasiti, da bodo bralci «Domovine» čitali, kako se nam godi v Gladbecku. Kakor smo že enkrat poročali, nam hočejo vzeti vso podporo in nas nagnati iz države. Podpora seveda niso mogli vzeti, ampak domov nas hočejo poslati, češ, da za nas inozemce nimajo več kruha. Poklicani smo bili k zdravniku, da je ugotovil, ali smo sposobni za potovanje v domovino, kar po večini tudi smo. Nadalje nam pobirajo potne, domovinske in rojstne liste, tako da postaja reč vedno resnejša. Ako nam izplačajo, kar smo vplačali v «Knappschaft», pojdemo prav radi domov. Rajši smo pač doma kakor v tujih deželah. — Dne 1. t. m. nas je obiskal g. Juvan, predsednik Narodne strokovne organizacije v Ljubljani. Zelo smo se ga razveselili, ko nam je izročil pozdrave iz domovine, nam mnogo lepega povedal in nas tolažil, češ, da doma še nismo pozabljeni in da bodo v bodočnosti še bolj skrbeli za nas kakor do sedaj. Obljubil je, da bo storil vse, kar bo mogoče, da bomo tudi mi pozneje dobili kruh v svoji ljubi domovini. — Želimo vsem Slovincem in Slovenkam, čitalcem «Domovine», najlepše božične praznike in lepše novo leto. Pri nas tukaj letos ne bo veselo in tudi božične potice ne bo.

Marsikatera družina še kruha ne bo imela. Jožef Košir, Jožef Zelič, Pavel Pečnik, Franc Lončar, Avgust Kalšek, Gregor Kovač, Franc Breska, Anton Vodišek, Marko Krajnc, Ivan Merhav, Anton Starina, Bartel Zelič, Franc Bervar, Blaž Starina, Peter Majcen, Franc Muster, Franc Kramžar, Pavel Majcen, Dominik Govejšek, Franc Čamer, Martin Lončar, Janez Bervar, Franc Tepovšek, Martin Sporčič, Franc Sporčič, Vincenc Britovšek, Martin Podjaveršek, Ivan Knez, Ivan Krulc, Ivan Vodišek in Franc Križner.

Hambora (Nemčija). Semkaj v Hamborn prihaja 80 izvodov «Domovine», ki jo vsi z največjim zanimanjem beremo. Zato prosimo za malo prostora, da opišemo svoje križe in težave, ker nam brezposelnost vedno bolj trka na vrata. Dne 2. t. m. se je vršilo v Hambornu slovensko zborovanje, na katerem je govoril g. Juvan iz Ljubljane. Razložil nam je natančno svetovno krizo. Vmes je bilo nekaj takih, ki ne znajo slovensko, pa je zato g. Pavel Bolha preložil govor na nemški jezik. Nekaj zborovalcev je bilo malo nestrpnih, kar ni prav. Mnogo se je za nas že storilo. Tudi to, da dobivamo podporo, za kar so se mnogo prizadevali g. dr. Deželič, g. Bolha in drugi. Čitateljem «Domovine» želi vesele božične praznike in srečno novo leto: Karel Mautz.

Hamborn-Neumühl (Nemčija). Pri nas v Neumühlu smo Slovenci še zmerom složni in tako laže pozabljamo bridkosti. V nedeljo 13. t. m. sta imela veselico Podporno društvo «Samopomoč» in njegov oddelek Pevsko društvo «Triglav» pod vodstvom našega marljivega predsednika g. Antona Šnajdena. Najprej so bili obdarovani otroci naših članov, 120 po številu, ki so tudi skupno zapeli lepo božično pesem. Zatem je nastopilo Pevsko društvo «Triglav» s 30 pevci, ki so zapeli vrsto lepih slovenskih pesmi. Člani Pevskega društva «Triglava» so zatem igrali slovensko igro. Nastopili so v igri predsednik Anton Šnajden, blagajnik Ivan Salobir, pisec igre Leopold Dolar, pevec Avgust Duh in tri prav dobre igralke. Prireditve se je udeležila velika množica naših rojakov. V veliko veselje pa nam je bilo, da se je udeležil prireditve tudi g. dr. Deželič, naš izseljenski komisar iz Düsseldorfa. Prav iskrena hvala za njegov obisk in še bolj za njegov lep, iz srca govorjen nagovor, ki nam ostane za vedno v spominu. Najpristronejša zahvala gre njegovim soprogi, ki je pokazala veliko dobrosrčnost nam in našim otrokom. Gospa je prinesla darila za naše malčke s seboj in potem pomagala našemu pred-

Ivan Albrecht:

Mora

I.

Komaj je malo primežikalo solnce in se je razlezel sneg, so pokukale po prisojnih vijolicah in trobenticah iz zeleneče ruše, oče Tršar pa je odločil:

«Jutri gremo trebit.»

Po zatohlih zimskih dneh si je vsa družina želela dela na prostem, kjer se človek lahko namuje in navriska in se mu odpre oko in sree, da se razvozlja beseda in se sprosti pesem v jasni dan.

Domen, Tršarjev najmlajši, je šel potlej popoldne vabit dninarje. V Okladi jih ni bilo posebno veliko; zakaj prebivalci so bili pa večini sami trdni kmetje in je premogel razen hiše sleherni še bajto za eno ali celo dve družinici, toda bajtarske prebivalce je rabil slednji kmet v prvi vrsti sam zase in jih ni rad puščal drugam. Bolj razširjena in priljubljena je bila navada, da so kmetje za večja dela drug drugemu posojali lastne sinove in hčere. Teh seveda ni bilo treba plačevati, ampak so za delo vračali delo, a starši so še više cenili drugo prednost takšne vzajemnosti. Mladina se je namreč pri delu prijetno seznanjala in temu in onemu se je zarisala slika brhke žanjice ali grabljice tako globoko v srce, da je ni mogel pozabiti, dokler nista stopila pred oltar. Zbog tega so bili ti delavci tudi pridni in jih ni bilo treba nikoli pri-

ganjati. Nihče se ni brigal za uro in posebno zvečer so delali skoro kar do trdne teme. Če gospodar omeni, da lahko ostane kaj dela še za drug dan, mu fantje sami oporekajo, češ, da ni vredno odlašati, kar vendar lahko danes store, a vse to zgolj za tisti prijetni občutek, ki ga imajo, če se lahko v temi in brez nadzirajočih pogledov počijo vračajo s svojimi oboževankami proti domu. Noč ima svojo moč. Beseda je tišja in misel toplejša. Često se razvneti fant z besedo in pogledi ves dan zaman skuša približati ponosnemu dekletu, ko pa jo domov grede vpraša v poltemi: «Me imaš vsaj malo rada?» se poredno stisne k njemu:

«Kaj vprašuješ, ko sam dobro veš!»

In fant bogat zauka v noč in gruča tovarišev krepko za njim. —

Ko se je Domen pod večer vrnil in povedal očetu, koliko ljudi je nabral, se je Tršar vedro našmehnil:

«To bomo lahko vso prst presejali, ne pa samo trebili!»

Osemnajstletna Zinka se je sukala po kuhinji in pomagala materi. Očetova zadovoljnost ji ni bila nič kaj po volji.

«Ne vem, čemu je treba vlačiti toliko ljudi skupaj,» je potarnala materi, «ko ni drugega z njimi ko same sitnosti.»

Pređen je mati utegnila odgovoriti, je stopil tudi Tršar sam v kuhinjo in naročil, naj skuha za drug dan svinjine.

«Da se ne bo mogel kdo ustiliti, kako je prj Tršarju samo plažo otepal», je odšel spet po opravkih.

«Blaž, saj Zinka jutri lahko ostane doma, ali ne?» je stopila žena za njim. Hčerka jo je pobozala s hvaležnim pogledom, a mož je zarentačil:

«Nič ne bo zaplečevala po kuhinji! Zato sem rekel, da pripravila nocoj. Če ti je treba pomoči, si pridrži Cincljo iz bajte doma, a deklet naj gre delat z nami. Kakšna kmetica naj neki kdaj bo iz nje, če ne bo vseh del sama poznala?!»

Zinka se je namrdnila in komaj slišno zamrmrala:

«Jaz ne bom nikoli kmetica!»

Oče ni čul besedi, a obraz mu je dovolj zgovorno pravil, da hči ni zadovoljna. Pol v šali, pol v smehu je revsnil:

«Dokler si Tršarjeva, delaj, kadar boš cesarjeva —»

«Zlobudra», mu je presekala mati Marta besedo. «Kaj neki gnjaviš deklino? Ali res nimaš nobenega drugega opravila?»

Oče Blaž se je zadovoljno zagrohotal in odšel v šupo, kjer so rezali rezanico.

Ko je oče odburil venkaj, je smuknil Domen k Zinki:

«Novico imam zate.»

Mladenka je položila prst na usta in odšla z desetletnim bratom v zgornjo izbo.

«Bi se že spet igrala, igrača otročja,» je bila mati nejevoljna. «V kaščo pojdi in reberc prinesi!»

sedniku g. Antonu Šnajdenu obdarovati otroke. Nadalje se zahvaljujemo še zveznemu predsedniku, g. Pavlu Bolhi, ki nas je obiskal in imel lep nagovor. Želimo vsem bralcem «Domovine» prav zadovoljne božične praznike in boljše novo leto.

Herne-Holthausen (Nemčija). Leto se nagiba h koncu in bližajo se božični prazniki in morda bolj srečno novo leto, kakor je bilo letošnje. Sicer se pa prav nič ne veselimo teh praznikov, zakaj božičnega drevesca z darili letos ne bo. Da bi koncu želeli srečno novo leto, skoro nima pomena, saj se naše voščilo gotovo ne bo izpolnilo. Bridka usoda nas je pahnila od dela in kruha in marsikoga v prerani grob. Tako nam je meseca maja zavrata jetika pobrala priljubljeneg rojaka Matijo Vozla, starega 52 let, po rodu iz Litije, a 18. oktobra so se užgali podzemski plini v rudniku v Herne-Sodingenu in uničili življenje 17 rudarjem. Od naših rojakov k sreči ni bil nobeden prizadet. — V ponedeljek 30. novembra sta nas posetila predsednik Narodne strokovne zveze iz Ljubljane, g. Juvan, in predsednik Zveze jugoslovenskih delavskih podpornih društev v Nemčiji, g. Pavel Bolha. G. Juvan nam je opisal razmere v naši domovini ter se poučil o tukajšnjih slabih razmerah, pod katerimi trpe naši rojaki. Upamo, da bo g. Juvan doma delal na to, da se bo naš dogovor z Nemčijo razširil v pomoč tukajšnjim rojakom. Vsem bralcem «Domovine» želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Anton Hrovat, Martin Repoš, Ahac Dolinšek, Ivan Boštjančič, Andrej Čopar, Jože Mohor, Franc Vidmar, Ivan, Anton in Stefan Ulčar, Simon Jazbinšek, Franc Orožen, Jože Klavičar, Jože Sever, Jože Vozel, Anton Bene, Blaž Petz, Jakob Vozel, Franc Vauhnik, Fran Mlekuš, Filip Satler, Franc Florjančič, Jože Mužnik, Andrej Belaj, Urban Zmešič in Karel Vodušek.

Lintfort (Nemčija). Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo bralcem in bralkam naše ljube «Domovine» doma kakor na tujem. Tu nas je 25 naročnikov na «Domovino», ki jo vsi prav radi čitamo. Sedaj je tudi za nas slab čas. Slovence kakor tudi Čeha odpuščajo iz službe. Novega zaslužka pa ni mogoče dobiti. Ponrac Horjak.

Mörs (Nemčija). Vesel božič in srečno novo leto želimo vsem rojakom: Ivan Vider, Ivan Prosen, Ivan Lebeničnik, Ivan Primošič, Ivan Richter, Valentin Pribošič, Marija Vidic, Leskovar, Klavžar, Pavel Stražar, Jericinijo, Jakob Franc, Anton Pretner, Lovrene Planine, Matija Umek,

Dimić, Martin Novšak, Anton Gradišar, Marko Avsec, Jožef Vodnik, Leon Zupančič, Franc Paitler, Deželak, Jakob Kotnik, Slatner, Martin Kanduš, Marija Bregar, Martin Sapotnik, Florijan Uraha in Rok Križnik.

Oberhausen-Osterfeld (Nemčija). Tukaj v Nemčiji imamo sedaj prav slabe čase. Bližajo se božični prazniki, katerih smo se včasih prav veselili, ali letos bodo ti prazniki mnogim tukajšnjim rojakom žalostni. Upamo pa, da bo prihodnje leto že boljše. Želimo uredništvu in upravnistvu «Domovine», bralkam in bralcem in posebno sorodnikom vesele božične praznike in srečno novo leto: Franc Čater (Št. Jurij ob južni železnici), Franc Aršek (Gornja Ponikva), Jakob Steh (Mala Račna), Matija Rifelj (Mirna poč) in Franc Korošec (Št. Jernej pri Poljčanah).

Esch sur Alzette (Luksemburg). Uredništvu «Domovine» prosimo za nekaj prostora, da malo potožimo o naših razmerah v Luksemburgu. Vsak mesec se nam slabše godi. Kriza narašča vsak dan bolj. Vesele božične praznike in pa srečno novo leto želimo uredništvu «Domovine», tovarišem, ki so zapustili Luksemburg in se 27. novembra vrnil v našo leop Jugoslavijo, bralcem in bralkam «Domovine», zlasti onim v Mežici in Črni: družina Ročnikova, Franc Zupančič, Jožef Kump, Jožef Rogelj in Jožef in Karolina Avsenak.

Eysden Ste. Barbe (Belgija). Čeprav se nas nahaja tukaj mnogo Slovencev, vendar se redkokdaj oglašamo v «Domovini». Kako nestrpnno pričakujemo vsake sobote, ko nam prinese «Domovina» toliko lepega in zanimivega štiva, mnogokrat pa tudi žalostne in pretresljive novice. Kako globoko nas je pretresla vest o tragičnem dogodku pri Levcu blizu Celja, posebno nas, ki smo po rodu iz okolice Celja. Vsem, ki so izgubili svoje, naše najgloblje sožalje. Gotovo tudi marsikaterega čitatelja zanima, kako se imamo tukaj na tujem. Pred letom se je še marsikdo lahko pohvalil, ali danes ni več tako. Plače so majhne in tudi ne delamo več redno šest dni v tednu kakor prej. V trgovinah so pa cene zmeraj stalne. Dandanes pač mora biti človek vesel, da ima vsaj kako delo. Hudo je brezposelnim, posebno na tujem. Bližajo se božični prazniki. Kako smo jih z radostjo pričakovali, ko smo še bili doma! Kako z veseljem smo se odpravljali k polnočnicam, tu pa je žal vse drugače. Ničesar prazničnega ne občutiš. Želimo vam, ki se nahajate v domačih krajih, posebno dekletom, vesele božične praznike in srečno novo leto: Alojz Hudolin (Sladka gora), Ivan

Pezdevšek (Zibika), Anton Globokar (Krka pri Stični), Stefan Stoleker (Konjice), Stefan Rogelj (Trebne), Alojz Hriber (Črna), Ciril Medved (Rajhenburg), Miha Bizjak (Kozje), Franc Kozine, Janez Senčar, Franc Turšič (Sevnica), Ignac Znidaršič (Mokronog), Ivan Smodič, Anton Bezenšek (Trbovlje), Marija in Avgust Sičila (Hrastnik), Anton Šinkovec, Ivan Cvek, vsi člani Pevskega in tamburškega društva v Eysdenu.

Eysden St. Barbe (Belgija). Pošljamo pristrčne pozdrave in želimo vesele božične praznike in srečno novo leto našim fantom in dekletom kakor tudi vsem čitateljem «Domovine»: Franc Golež (Ponikva ob južni železnici), Franc Petelin (Brezovo), Jožef Petan (Škove pri Sevnici), Ivan Senčar (Zigarski vrh) in Franc Kozine (Čanje).

Eysden Ste. Barbe (Belgija). Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo vsem čitateljem in čitateljem «Domovine» kakor tudi fantom in dekletom: rudarji: Jože Gorenc, Alojzij Mramor (Trebno pri Mokronogu), Jože Ovsec, Jože Mergole (Bučka), Alojzij Gracer (Rajhenburg), Anton Farčnik (Prekopa pri Vranskem), Vladimir Ivič (Kostrivnica), Karel Perc (Zagorje), Alojzij Jazbec (Blanca), Ivan Zakrajšek (Sevnica ob Savi).

Marcinell-Charleroi (Belgija). Želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Josip in Neža Bizjak, Alojz, Marija in Lojzika Šurbaj, Anton Bizjak, Karel Smole, Stefan Jager, Franjo Knap, Anton Cvirn, Zeleski Danček in Anton Verbošek (Sv. Ema), Ignac Šorn in Lojze Lipšek (Sodna vas).

Zwartberg (Belgija). Oprosti, ljuba «Domovina», da se tudi mi oglašamo. Tukaj nas je več Slovencev, ki delamo v rudniku Zwartbergu. Zadnje čase so se silno razmere poslabšale. Zmanjšali so delavcem mezde, a mnogim delavcem je družba še odpovedala delo. Želimo vsem bralcem in bralkam in vsem sorodnikom vesele božične praznike in srečno novo leto: Alojz in Ana Smeh, Martin in Katarina Špolenak (Sv. Jurij ob južni železnici), Ivan Jagodič (Rogaška Slatina), Anton Kovške (Dolga gora - Ponikva pri južni železnici), Janez Zalokar (Ponikve pri Studencu), Franc Glavica (Loče), Pavel in Poldina Pec (Konjice), Ema in Franc Zerjav (Pilštanj), Franc Supan (Planina), Anton in Angela Kohne (Poljčane), Franc in Mina Loitner (Vransko), Anton Vodopivec (Krško), Ivan Šket (Kostrivnica), Franc Krepek (Maribor), Anton Skale (Pečica pri Poljčanah), Ivan in Ivanka Inženir

«Bom! Saj ne gori voda», se je obregnila hči in odšla z Dommom.

V sobi se je deček razveselil:

«Hojuikov Nace tudi pride in mi je rekel, naj te prav lepo pozdravim. Vidiš, kaj mi je dal?» ji je pokazal hlebček iz lecta. «Zate, je dejal, ima še več.»

«Zakaj si šel k Hojuikovim?» se je našobila sestra.

«Saj nisem hotel iti tja,» se je branil mali, «a sva se srečala pod Zakrogom, ko sem šel od Gantarjevih. Vprašal me je, kaj počnem in kam grem, in sem mu povedal, da bomo jutri trebili. Potlej je kar rekel, da pride tudi on. Vzel me je s seboj in mi naročil, kakor sem ti dejal.»

«Nace je parobek,» se je zaničljivo nasmehnila, «a delat naj le pride, če že na vsak način hoče! Tudi lecta lahko prinese, se boš vsaj ti sladkal.»

«Ga ti ne maraš?» se je čudno videlo malemu.

«Njegovega že ne!»

«Jaz pa! In še kako rad!»

«Je že dobro! Samo Nacetu ne smeš povedati, da ti vse poješ —»

«Niš se ne boj,» se je postavil Domen, «saj nisem baba!»

Sestri je šlo na smeh:

«Potlej znaš molčati?»

«Jaz? Kakor kamen! Vidiš, saj še niti očetu nisem povedal, da pride tudi Nace», se je nbožatil deček in je bil na moč resen.

«Bi šel v bajto?»

«Po kaj?»

«Ti že povem», se je obotavljala Zinka. «Samo tako moraš iti, da te nihče ne vidi, tudi mati ne —»

«Ali pojdem po gadjo srajco?» se je začel rogati mali.

«Tiho, budalo, ali se pa poberi,» je zapretila sestra in nekaj časa nejevoljno gledala proč.

«Kakšna vendar si?» je bilo bratu takoj žal, «ali se ne smem nikoli nič pošaliti s teboj?»

Ona je še molčala, a mali:

«Povej no, po kaj naj grem v bajto!»

Vzpel se je k njej in šepetaje obljubil:

«Le brez skrbi bodi! Še ti ne boš vedela, kdaj izginem iz hiše, samo kujaj se mi ne!»

Zdaj se ji je videlo, da je dovolj na varnem:

«K Cinelji pojdi in reci, naj pripravi tisto, za kar sva se oni dan menili. Če more, naj mi še nocoj prinese, če ne pa vsaj jutri, preden odidemo trebit!»

«Zinka, kod se opletaš?» ju je pregnal materin klic.

«Ze grem», se je odzvala hči in grede še zabičevala Dommno, naj dobro opravi.

Pri večerji je oče Blaž pogrešil malega:

«Kje je pa Domen?»

«Tukaj, je deček ta hip pomolil glavo skozi vrata in pomežiknil sestri.

«Na kozolu sem bil, se je izmotal Domen. «Zinkina jarčka ima gnezdo v senu na srednjem odru. Vidiš, Zinka!» ji je pomolil jajce, ki ga je sestra takoj spravila.

Po večerji je začel oče Tršar moliti rožni venec. Zinka in Domen sta skupaj pokleknila k peči za vrati.

«Sveta Marija, mati božja», sta vselej zategnila z ostalo družino, a nadaljevala je samo Zinka, medtem ko ji je Domen šepetaje sporočal:

«Nocoj Cinelja ne more priti, ker še nima vsega pripravljenega, zjutraj pa pride navsezgodaj in ti prinese.»

Potlej oba:

«Daj nam danes naš vsakdanji kruh», a Zinka šepetaje vmes:

«Kje si dobil jajce?»

In je hitro poprijela:

«Temveč reši nas vsega hudega», Domen pa: «Cinelja ti ga pošilja.»

Preden je bila molitev končana, je na ta način izvedela Zinka, da mora jajce še nocoj vreči čez ramo na lužo in trikrat zarotiti:

«Kakor tole, tako ti!»

Potlej naj brž zleti v hišo in naj se nikar nič ne ozira nazaj. Kar bo še sicer treba, izve od Cinelje same.

Mladenka je bila z bratom zadovoljna. Po molitvi ga je pohvalila in mu večkrat zapored ponovila, da ga ima izmed vseh najbolj rada. Vrhu tega mu je pa še odrezala lep kos kruha in mu ga na debelo namazala s sirovim maslom, Dommovim najljubšim priboljškom. Tako opremljen je legel deček počivati in se je vse do sanj žudil, čemu neki imajo ženske zmeraj takšne skrivnosti, Zinka pa je stopila na dvorišče in zvesto

(Škofja vas pri Vojniku), Stefan Cenc (Zbelovo), Fric in Ana Lakner, Ivan Lojen (St. Peter pod Svelimi gorami), Ernest Divjak, Jurij Podgornik, Franc Ravnik, Fani Pec in Ivan Klemenčič (Leskovec pri Krškem).

Ambes Gironde (Francija). Vesel božič in srečno novo leto želi Anton Poberžnik.

Combelle (Francija). Do sedaj smo še precej zaposleni in smo zasukrat še kolikor toliko na dobrem. Vesel božič in srečno novo leto želimo vsem bralcem in bralkam «Domovine»: Slavko Potnik, Mici in Matija Podgoršek (Zreče), Ana Ternik (Konjice), Ignac Ternik (Muta), Ignac Šajtegl (Zeče pri Konjicah), Franc Oroš (Konjice) in Jakob Krančan (Zreče).

Chappes Alier (Francija). Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem naročnikom in naročnicam «Domovine», posebno velikonedeljskim fantom in dekletom želi Stanislav Lach.

Charbonnier (Francija). Dolgo časa se ni poznala delavska kriza v Franciji, a sedaj je tudi tukaj v bogati Franciji potrkala na vrata in jih na široko odprla. Povsod odpuščajo delavstvo, tako da je že mnogo naših rojakov brez kruha in brez zaslužka. Želimo vsem bralcem in bralkam «Domovine» vesele božične praznike in srečno novo leto: Jože in Rozalka Klopčič, Anton in Frančiška Likovič, Franc in Marija Jenič, Miha in Marija Lavinc, Franc in Helena Gusi, Ivan in Justina Benko in Ivan Pungartnik.

Charbonnier les mines (Francija). Daleč tu v notranjosti Francije nas biva skupina Slovencev, ki si služimo kruh v rudniku. Zaslužek je kakor po večini povsod prav slab, a kar se luči je drago. Kmalu bo ostajalo še samo za trno. Želimo vsem bralcem in bralkam «Domovine» vesele božične praznike in srečno novo leto: Ludovik Šega (Loški potok) in Anton in Janez Klinc (Babno polje).

Cour et Buis (Francija). Tukaj sva samo dva Slovencev, ki delava v gozdu. Zaslužek je bolj pičel, posebno sedaj pozimi, a midva imava vsaj dosti dela. Slabo je v bližnjem Lyonu in v drugih mestih, kjer je že mnogo delavcev, med njimi več Jugoslovenov, na cesti brez posla. Do pomladi soloh ni unati, da bi se kaj izboljšale razmere. Želiva vesele božične praznike in srečno novo leto vsem naročnikom «Domovine» doma in na tujem: Ignac Vrečko (Straža pri Novem mestu) in Franc Kotar (Mirna peč).

Exaudain (Francija). Tukaj nas je nekaj Slovencev. V zadnjem času so se zelo poslabšale delavske razmere in zmanjšale delavcem njihove mezde. Delamo samo pet štihov na teden in zraven tega so začeli še odpuščati delavstvo. Kakor vse kaže, se bomo morali morda že z novim letom vrniti domov. Želimo vesele božične praznike in srečno novo leto vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno onim v krškem srezu: Alojzij Golobič, Jožef Kužar, Franc Gorišek, Franc in Alojzij Pavše, Jože Tonin, Anton Kočevar, Franc Ajdovnik, Ivan in Marija Zupančič, Alojzij in Terezija Keše, Viktor in Ana Golobir, Franc in Lenčka Kolenc.

Faremoutiers (Francija). Tudi mi radi čitamo «Domovino». Prošimo za malo prostora, ker se že dolgo nismo oglasili. Slišimo, da so po vsem svetu slabe razmere. Vsakdo od nas bi bil srečen, če bi si mogel v domačem kraju zaslužiti vsakdanji kruh. Pisec teh vrst se z vso družino nahaja že osem let v Franciji. Po večini delamo v gozdu. To leto so se tudi tukaj razmere zelo poslabšale. S tremi otroki in ženo sem prišel sem in trije so se tukaj rodili. Gorje nam, če naenkrat izgubimo delo. Nam do sedaj še sicer ne gre preslabo. Domačini so nam naklonjeni in se sedaj skoro kakor domači čutimo v teh temnih gozdih, kjer vsak dan sekira poje svojo pesem. Smo pa hvaležni Bogu, da smo vsaj vsi vedno zdravi. Želimo vsem bralcem in bralkam srečne božične praznike in veselo novo leto, posebno ožjim rojakom Prezidančanom: Blaž in Marija Lipovac in njuni otroci Franjo, Slava, Micka, Zdravko, Ivan in Mišlin.

Fontenay-Lumigny (Francija). Tukaj nas dela nekaj Slovencev, ki radi čitamo «Domovino». — Vsem čitateljem «Domovine» želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Ciril Stanek (Murščak), Franc in Ciril Ožbolt, Bebar, Franc Troha in Zagar (Prezid). Najrajši se shajamo v gostoljubni hiši Blaža Strabola, da nam je v tujini krajši čas.

Harnes (Francija). Vesele božične praznike in najsrečnejše novo leto želimo čitateljem in čitalkam «Domovine», posebno pa našim vrlim slovenskim fantom in dekletom slovenski fantje rudarji v Franciji: Anton Žužek (Vrh pri Trebelnem), Karel Horjak (Lokavec pri Rimskih topličah), Karel Horjak (Lokavec) in Franc Prosenec (Ribče pri Kresnicah).

Harnes (Francija). Vsem domačim, bralkam in bralcem «Domovine» želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Jožef in Katarina

Hribernik, Franc in Marica Humar, Franc in Agata Tome, Franc in Marija Tome (Zgornji Tuhiinj), Franc in Anica Nerat (Radmirje), Ivan in Antonija Razpotnik (Grize), Vinko Majcen (Malkovec), Jernej Knez (Laško) in Jožef Perko (Moravče).

Husigny-Godfrange (Francija). Vesele božične praznike želimo g. uredniku, vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno pa našim staršem, bratom in sestram. Pridite, ljubi otroci, domov v moje naročje, zakaj tujina vam je le hudobna mačeha! Takega klica si menda želimo vsi v tujini se nahajajoči Slovenci. Marija in Franc Vizovišek, Jožef Kovačič in Jakob Hrastelj.

Kembs (Francija). Naj se tudi podpisani enkrat oglasim iz tega skritega kotička. Tukaj nas je mnogo Slovencev, zaposlenih pri gradnji veliko električne centrale ob Renu. Vesel božič in srečno novo leto želi čitateljem in čitateljicam «Domovine», posebno prekmurskim dekletom, Janez Puvar (Krajna v Prekmurju).

La Neuville (Francija). Zaposleni smo v šumah. Tudi tu kaže vse na slabše. Želimo vsem bralcem in bralkam «Domovine», fantom in dekletom vesele božične praznike in srečno novo leto: Ludovik Šega (Loški potok) in Anton in Janez Klinc (Babno polje).

La Roche en Breuil (Francija). Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo čitateljem in čitateljicam «Domovine»: Franc Zakrajšek (Topol — Bloke), Franc Piatar (Babno polje), Jožef Malnar in Leopold Čop (Tržič) in drugi naši rojaki.

Mancillles (Francija). Tukaj nas je le malo Slovencev. Zaposleni smo v železnem rudniku. Razmere so se sicer tudi pri nas poslabšale, a v drugih rudnikih je še slabše. Želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Pavel in Slavka Krošel, Ivan in Marija Lupšina, Jožef Kužner, Jožef in Marija Pohorec in Rudolf Bitenc.

Mines de Brasac (Francija). Srečno novo leto želimo g. uredniku, vsem čitateljem «Domovine», vsem, ki so se udeležili zadnjih volitev, in narodnim poslancem, ljubi «Domovini» pa mnogo zvestih naročnikov: Jože in Marija Zgajnar (Velike Lašče), Alojzij in Frančiška Krajnar (Marija Snežna), Anton in Kristina Oset (St. Jurij ob južni železnici), Jože in Marija Kovač (Zagorje ob Savi), Rudolf in Marija Poglavec (Zarunca pri Cerknici), Vinko in Marija Udovč (St. Rupert na Dolenjskem), Ludovik in Marija Kisovec (Bukovnik pri St. Rupertu na Dolenjskem), Ignacij in

izpolnila Cinceljino naročilo, a zaspati potlej še dolgo ni mogla. Vse se je že zibalo v znu pod Tršarjevo streho, ko se je ona še vedno kakor vročična premetavala po postelji. Kaj neki lazi to Hojnikovo teslo za njo? Saj mu je že dostikrat razločno pokazala, da ga ne mara. Ona sploh noče ostati v teh hribovskih grapah. Vse žive dni naj bi se pehala ob takšnem lomistežu, kakršen je Hojnikov Nace? V Okladi je dosti deklet in si lahko izbere pravo! Zamera sem ali tja, jutri mu bo kar naravnost povedala, če se bo hotel kaj preveč sliniti okrog nje.

Prav gotovo bi mu povedala, ali oče, kakršen je, nagel in divji, bi jo še mogoče pramikastil, ko je tak grabež! Samo: zemlja, zemlja in zemlja! Seve, zemlje imajo Hojnikovi celo več kakor Tršarjevi, oče pa zmerom gode:

«Vsakdo naj si poniaga na boljše, slabota rada sama pride!»

Tršar misli, da je zemlja reš vse. Nikoli ni nikjer bil, ničesar ni slišal, ničesar ni videl in ničesar ne ve. Če bi mogla Zinka govoriti z njim kakor s človekom, bi mu že povedala. Njej je svet drugače odprt, odkar so minilo jesen merili za cesto tod skozi, ali z očetom kljub temu ni nič. Še z materjo je hudo, čeprav je ona malo bolj pametna. Najlaže se Zinka pomeni pač s Cinceljo! To je ženska, ki res kaj ve. Še čudno, kaj jo je neslo v te samote. Mlada je morala biti na moč lepa in brhka, ko se zdaj ni napačna, najsi tudi že nosi pet križev. Ona je povedala Zinki, kako je pri gospodi. Zenska se tam niti oblači ne sa-

ma, kaj žele, da bi prišla za grablje ali celo vile! In možje! Roke poljubljuje ženam in v svilo jih odevajo, ne pa da bi hrulili nad njimi kakor v Okladi: «Stara sem, stara tja! Baba škrbasta!» A Konrad je gospod! Cincelja pravi, da je celo prav visok in imeniten gospod.

V razvnetem dekletu je zaživela slika mladega inženjerja Konrada, ki je lani meril tod, ko so prišli gospodje ogledovat kraje, koder naj se vije cesta, ki bo vezala samotno Oklado z ostalim svetom. Dvakrat ali trikrat je Zinka govorila z njim. Prav za prav je govoril le bolj on, ker Zinka iz samega sramu ni mogla ziniti skoro nobene besede. Samo zardevala je in kar vročina jo je kuhala, kadar ga je zagledala. Nekoč jo je nalahno vščipnil v lice in jo vprašal, ali bi ga marala. Do mozga jo je streslo in je mislila, da se vse pogreza okrog nje. Če bi zdajle prišel...

Zdajci je kakor mora pregnalo prijetno sliko. Grozeče je odmeval očetov klic po zemlji, a kraj sebe je kakor pretečo senco videla Naceta. Velik in neroden tiplje z lopatastimi rokami proti njej in govori o letini in o volih, o svinji, ki se noče ubrejiti, pa o tem, da starima dvema ne bo treba predolgo dajati užitka, ker sta že itak z eno nogo v grobu.

Če se zaskuti Nacetu, bo vse drugače. Cincelja ji je obljubila pomoč in Cincelja zna! Potlej bo gotovo tudi z očetom laže.

Na visokem jesenu se je predramila sova in zaskovikala v noč, ko je Zinka zaspala.

II.

«Ali ste še kar sami, mati?» je zjutraj slišala priti Cinceljo. Planila je iz postelje, se za silo oblekla in zdrvela v kuhinjo.

«Sem že tudi jaz tukaj, mati Cincelja! Nič ne mislite, da smo res tako zaspani!» je namignila ženski, naj gre z njo.

«Ste prinesli?» jo je grede zaskrbelo, a Cincelja je malo pohrkala, govorila nekaj o zgodnji pomladi in se medtem s kačjo opreznostjo ozirala na vse strani. Ko se je prepričala, da sta res čisto sami, ji je naglo pomolila stekleničko.

«Tehle kapljic mu dajaj, pa se ga otreseš...» Zinka je skrila stekleničico v nedrje, a Cincelja je šušljaje naročala:

«Se spodrep sem ti prinesla. Puntarica, ki je lani umrla v otroški postelji, ga je imela še na mrtvaškem odru pod seboj. Če ni tak, ni nič vreden. Kar spravi ga!» je previdno oprezovala naokrog.

Zinka se je zgrozila in je le s težavo stisnila zlokobni trak pod predpasnik.

«Kaj moram s tem, mati Cincelja?» se je tresla.

«Ko pojdete trebit, se spodrecaj z njim in bodi z Nacetom prijazna, kar se da», je učila gostačka. «Meni se z njim, kakor veš, da mu je najboljš vseh, samo tega mu ne reci, da ga imaš rada ali da ga nimaš. Toliko ga pa le mčaj, da se bo sukal vedno blizu tebi! Ko bo potlej trebež že v kupih, in začno zažigati, odveži spodrep in napravi z njim nad ognjem živ voz, misli na Naceta in reci: Kolikor ta voz zaveže, toliko naj me nate

Ana Ternik (Zreče), Alojzij in Martin Komlanc (Tržišče), Ludovik Dobovičnik (Vojnik pri Celju), Štefan in Jožefa Kovač, Štefan Adamič, Ivan Kumar, Anton Ravnak in Peter Kovač (Stranice pri Konjicah), Franc Komar (St. Rupert), Anton Drobnič (Bločice pri Rakeku), Marija Ivanc (Velike Lašče), Anton Znidaršič (St. Vid nad Cerknico), Franc Gornik (Mrtnik pri Rakeku), Vencelj Knap (Begunje pri Cerknici), Jakob Pungercer (Malkovec na Dolenjskem), Pavel Šivic, Franc Mikuš, Janez Brenc, Franc Grmek in Jože Suštaršič (Rakitna), Franc Jerman, Franc Obreza (Dolnje Jezero), Štefan in Ivana Kovač (Stranjice pri Konjicah), Ivan in Jožefa Udovč (St. Rupert na Dolenjskem), Karel Bar (Ljubljana), Anton Mulan (Sromlje pri Brezicah), Stanko Štrukelj (Ljubljana), Jože Skoberne (St. Jurij ob južni železnici), Jože Škrabar (Čemšenik), Franc Zupšek (Hrastnik), Franc Bonič (St. Jernej na Dolenjskem), Anton Sušnik (Gozd nad Kamnikom), Metod Lajevec (Hotič pri Litiiji), Franc Rešnjak (Dobrava pri Konjicah), Ivan Kravnar (St. Jurij ob Taboru), Ivan Barlič (Moravče), Fran Oruš (Polena), Jožef Šmitzel (Konjice), Anton Korden, Jožefa Lanar, Martin in Ana Kovšček (St. Rupert na Dolenjskem).

Mines de Bruay (Francija). Po dolgem molčanju se tudi odločimo zopet oglašamo v priljubljeni »Domovini«, ki prihaja tudi k nam v nekaj izvodih, a se bo gotovo še razširila. Želimo vsem čitateljem »Domovine« vesele božične praznike in srečno novo leto: Adam Ivan (Jerneja ves pri Črnomlju) in Franc in Veronika Vidmar (Polšnik pri Litiiji).

Montmiral (Francija). Že dolgo časa se nisvo javili naši ljubi »Domovini«, ki jo vsak teden nestrpno pričakujemo. Tu je seraj kaj huda kriza in plaše so se zmanjšale. Želimo si le, da bi se mogli čimprej vrniti v domovino. Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem bralcem in bralkam »Domovine« žele: Filip Fenda, Alojz Ožbolt, Anton Šebalj in Jože Pavlin (vsi Prezdanci).

Pas de Calais (Francija). Do zdaj smo bili še precej zaposleni, a v zadnjem času so se razmere znatno poslabšale. Želimo vesele božične praznike in srečno novo leto sorodnikom in bralcem »Domovine«: Štefan Kazmič, Franc Kikec, Anton Zrim, Ilonka Marič (Motovileci), Lana (Trškova), Ludovik Zavec (Kušanovci) in Karel Škodnik (Gornji Slaveči).

Piennes (Francija). Iz vseh krajev Francije se oglašajo naši izseljenci, le od nas še ni bilo poročila. V tej okolici je več rudnikov, v katerih se koplje železna ruda. Zaposlenih nas je tu precej Jugoslovenov kakor tudi naših rojakov iz Julijske krajine. Kriza je tudi nas tukaj spravila pod svojo kruto pest. Razmere so postale skrajno slabe. Naš zaslužek se je občutno skrčil in delamo le po štiri šihite na teden. Okoli 30 delavcev je bilo pred kratkim odpuščenih, a koliko jih še bo, se ne ve. Tukaj nas je največ z družinami in ako tudi nas zadene ista usoda, da izgubimo delo, kam naj se obrnemo brez denarja in brez doma? Čitali smo v »Domovini«, da sta Francija in Jugoslavija sklenili medsebojno pogodbo, po kateri bo naš delavec užival isto ugodnost kot domačin. Ni pa bilo omenjeno, kdaj stopi dotična pogodba v veljavo. Nujna potreba je, da se pogodba nemudoma uveljavi. — Žrtev dela je postal naš rojak Ivan Kočevar, doma iz Dola pri Trebnjem na Dolenjskem. Mož je že dalje časa bolehal in 11. t. m. ga je kruta smrt rešila iz te doline solz v cvetu moške dobe, stovera komaj 33 let. Tukaj je zapustil ženo in tri otroke, stare od štirih let naprej. Bil je priden in miren človek in skrben oče svoji družini. Žena in otroci so ostali v največji bedi, ker je mož umrl zaradi boleznin in ne po nesreči, čeprav si je pri delu nakopal holecen. Zato ne dobi nikake pokojnine. — Pošiljava najlepše pozdrave in obenem želiva srečnejše novo leto sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem bralcem in bralkam »Domovine«: Alojz in Julija Centa.

Romagne sous Montfaucon (Francija). Tu je Jugoslovenov okoli 50 iz vseh strani Jugoslavije. Zaposleni smo pri gradnji nove železnice. Pred mesecem nas je delalo okoli 150 delavcev, zdaj pa nas je še samo okoli 50 zaradi zime. Za trena zime so obdržali samo boljše mlade moži. Moja »Domovina« prihaja v našo jugoslovensko gostilno. Imamo namreč dalmatinskega gostilničarja. Za zabavo nam poskrbita večsib harmoniker Slovence in slikar Prekmurec. Vsako nedeljo popoldne pridejo v gostilno tudi naša tepla prekmurska dekleta, služka pri kmetih na vseh. V našo zabavno gostilno prihajajo radi tudi Francozi in drugi delavci iz raznih držav. Vesele božične praznike želim vsem čitateljem »Domovine«, posebnost pa Prekmurcem, Alojziji Šbäll.

Sallaumines (Francija). Prosimo tudi mi za malo prostora v »Domovini«. Tu nas je precejšnje število Slovencev, ki se le malokdaj oglašimo,

čeprav imamo dosti časa, saj počivamo vsak teden en dan ali dva, ker se tudi tukaj zelo močno občuti kriza. Pa še plačo so nam prikrajšali. Tu v Sallauminesu imamo tudi Društvo sv. Barbare, ki je obenem podporno društvo. V društvu sta pevski odsek in dramski odsek. Na sv. Barbare dan smo lepo proslavili naš rudarski praznik. Francoski župnik nam je bral sv. mašo, ker slovenski ni mogel priti. Priredili smo igri »Skrili zaklad« in »Kmet in avtomat«, ki sta lepo uspeli. Po igrah so pevci zapeli »Slovenec sem« in še nekaj drugih pesmi. Vsem bralcem in bralkam naše »Domovine« želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Josip Jeraj (Veliki Gaber), Dolinar, Jereb, Ivan Demšar, Leopold Kavčič, Rafael Zakelj, Valentin Pečelin, Bašovec, Konač, Filipič, Ludovik in Ana Pišler, Lovro in Franca Prek, Ivan in Reza Možina, Jože Jezeršek, Jože Istenič, Stanko Poljanšek, Pavel in Neža Brelih (vsi iz Žirov), Franc Burnik, Ivan, Alojz in Angela Razložnik, Ivan Jelovčan (Poljane), Franc in Pavlina Golob (Catež), Jožef Zupančič (Sv. Lovrenc), Ignac Levstik (Zuzemberk), Anton in Ana Šerbelj (Maribor).

Tardighen-Pas de Calais (Francija). Prosimo za malo prostora v naši ljubi »Domovini«, ki jo vsak teden celotno prečitamo. Vsako soboto komaj čakamo, da nam prinese iz ljube Jugoslavije dosti novosti iz naših domačih krajev. Tu nas je zaposlenih nekaj iz Prek nurja. Zaslužek ni tek, kakor so ga nam prej obetali, a letos se je celo še poslabšal. Dosti naših jugoslovenskih delavcev ima toliko sredstev, da bi se lahko vrnili v domovino. Želimo vesele božične praznike in srečno novo leto svojim staršem, s rodnikom, fantom, dekletom, zlasti prekmurskim, in vsem čitateljem in čitateljicam: Karel Škodnik, Alojz Lenarčič (Gornji Slaveči) in Štefan Hari (Dankovec).

Pittsburgh (Zedinjene države). Kot naročnica se zelo zanimam za »Domovino«, ki nam prinaša najlepše romane, povesti in razne novosti. Čeprav sem šele dve leti v tem kraju, sem se že dosti privadila tukajšnjim razmeram in se počutim prav srečna s svojo družinico. — Vsem prijateljem in prijateljicam kakor tudi vsem drugemu slovenskemu rodu vesele božične praznike in srečno novo leto, tebi, ljuba »Domovina«, pa obilo dobrih naročnikov želi Antonija Floretova.

Kirkland Lake (Kanada). Ker se bližajo božični in novoletni prazniki, se nam obuja spomin na nekdanje lepe čase, ko smo doma vsak v svojem rojstnem kraju praznovali te lepe dneve. Se-

prikle. Trikrat naredi tako, vrzi spodrep na ogenj in začni klicati na pomoč, češ, da nekaj tvojega gori. Nace bo gotovo priletel in ti bo hotel pomagati. Če on zgrabi za en konec, hlasi ti brž po drugem in glej, da se trak pretrga. Potem se lahko zaneseš, da te za ves svet ne bo maral več!

Zinki je bilo tesno in prav zbolelo jo je, ko se je Cincija zvito zarežala. Nekaj toplega se je hipno predramilo v njej, nekaj nalik zeleni brežini, ki se s cvetjem prečkana ponuja solncu. Hotela je še to in ono vprašati izkušeno svetovalko, ko se z dvorišča oglasi Nace:

«Dobro jutro, ljudje, kolikor se vas je nabralo!»

Njo je zaščemelo, medtem ko je Cincija takoj stopila proti Hojnikovemu:

«Bog daj! Glej ga no Naceta! Ti si pa zgoden.»

Spremila ga je v vežo, odkoder je mladenka kmalu zaslišala živahno kramljanje. Razložila je očetov in materin glas, po besedi spoznala Nandeta in Lipeta, oba starejša brata, hlapca Dolfeta, ki je jecljal in zmerom večkrat z desno nogo potrkal ob tla, preden je začel govoriti, najbolj zgovorna pa je bila Cincija, ki je na vsako besedo vedela štiri nazaj. Nace se je oglašal porredko in trdo.

«Kakor bi drva skladal», je presodila Zinka in se zasmejala, vendar ni mogla pregnati občutka nekšne čudne plahosti. V nedrih jo je

žgalo in pod predpasnikom je nestrpno menčala spodrep, ko je stopila v vežo.

«O, Zinka,» se je razveselil Nace, «ali pojdeš z nami?»

«Kakopak», je namesto nje potrdil gospodar. «V tem dimu,» je pokazal v kuhinjo, «naj se suše babe, ne pa dekleta!»

Kakor je Nacetu tudi ugajalo, si le ni upal reči ne tako in ne tako, da se ne bi zameril materi Tršarki, le s pogledi je zvesto spremljal Zinko in kar samo se mu je smejala.

Materam so posamič in v parih prihajali fantje in dekleta in se jih je nabralo toliko, da v veži nazadnje že ni bilo več prostora za vse.

«Ko lesnik se nas je nasulo», se je zavzel Hojnikov, ki se je zbal za Zinko.

«Nas vsaj ne bo zeblo», je zajecjal Dolfe, si pogladil ščetinaste rumene brke in se namuznil Cinciji. Gostačka ga je zapeljivo pogledala in mu požugala:

«Oj, ti skobec stari, kaj mu vse ne roji po glavi!»

«Na tešče imaš že dovolj,» se mu je zasmel gospodar, «zdaj lahko gremo jest.»

Za dve mizi jih je bilo. Vsi so že sedeli, le Nace se je še opletal, da bi laže prisedel tja, kjer si Zinka izbere prostor.

«Kaj pa tebi ni všeč?» ga je podražila Cincija. «Prvi prideš in boš zadnji sedel. Menda saj ne čakaš, da bi sedel pri meni?»

Vse se je zasmejala in tudi Nace sam si ni znal drugače pomagati. Do ušes rdeč, je hotel

res sestti k jezični gostački, ko Cincija odskoči, posadi na svoj prostor Zinko in pahne hitro Naceta k njej.

«Saj nisem res tako hudobna ne», se zareži, a fantu na uho:

«Samo takole drven se ne boš nikoli ogrel, da vešt!»

«Če bi jaz imel tvoj jezik», misli Hojnikov in v zadregi odrine gostačko. Potem išče in skuša, kaj bi povedal Zinki, a ves čas ne spravi ničesar drugega iz sebe kakor:

«Zgodaj se je letos otopilo.»

«Pa res!» pokima Tršarjeva in s strani pogleda ogletega častilca.

Fant čuti njen dih, kakor skozi meglo vidi sveži obrazek in sklepa:

«Zunaj pri delu ji laže kaj povem, ko bova bolj sama. Tu jih je preveč nagnetenih.»

Vidi se mu, da vsi gledajo samo njega, pa nejevoljen odloži žlico in se zagleda skozi okno, da bi se vsaj z očmi izmaknil tolikim pogledom.

Počasi začno vstajati izza miz. Sleherni vzame svoje orodje, gospodar molli in povečana družina za njim. Nekaj jih je že v veži, ko prinese mati Marta skodelico blagoslovljene vode in začne z brinovo vejico škropiti odhajajoče, da bi bilo srečno prvo pomladansko delo in odprlo blagor za vse leto. Oče Blaž se prekriža in vsi za njim, a Cincija namigne Zinki. Mladenka se obotavlja, zardeva in naposled vendar odvzame materi skodelico in vejico in poškropi Naceta:

da jih pa bomo praznovali v obljubljeni deželi Kanadi. Toda resničen je pogovor, ki pravi, da je boljša domača gruda kakor na tujem zlata ruda. V tem mestu smo vsi zaposleni v zlatih rudnikih. Obratovanje je omejeno in je dosti naših rojakov, ki kolnejo ocean in Kanado. Naj se nihče ne podaja od doma v to deželo, četudi mu doma ne gre vse po žnori! Želimo vsem rojakom v domovini vesele božične in novoletne praznike in se že vnaprej priporočamo ženam in dekletom, kadar pridemo domov, za dišeče kranjske potice: Jože in Ivan Kordiš, Ivan in Anton Lavrič, Rudolf Bambič, Franc Rus in Franc Otoničar (Loški potok), Franc Meden, Franc Gostiša, Franc Urbas, Andrej Kebe, Franc Krajc, Matija Otoničar, Anton Obreza in Franc Mele (Cerkuica) in Anton Prevec (Iga vas).

Kirkland Lake (Kanada). Kar nas je tu, četudi za enkrat nismo v najhujši sili, hrepenimo po zlati domovini, posebno pa žele domov oni, ki nimajo dela, da bi si zaslužili vsakdanji kruh. Vsem rojakom želimo vesele božične praznike in obilo sreče v novem letu: Anton Kaplan (Rakitnica), Ivan Arko (Prigorica), Stanko Mihelič (Ribnica), Ivan Belaj in Lojze Levstik (Zigmarce), Jože Primožič (Podslivnica), Matija Mestek (Pogled), Lojze Anzelje (Velike Bloke) in Jožef Henigman (Rakitnica).

Noranda (Kanada). Po dolgem času se zopet oglasimo iz našega kraja v dobrem tedniku «Domovini». Delavske razmere so popolnoma pod ničlo. Delavce stalno odpuščajo. Šele sedaj bodo spoznali lahkomiselniki, kaj je vreden denar. Rojaki imamo v Norandi kar tri društva (glej sliko v prilogi). Vesele božične praznike in boljše novo leto želimo rojakom, posebno Ljubljancem in Kržanom: Ivan Snoj (Ljubljana), Lovre Bregar (Krka) in drugi.

Noranda (Kanada). Tukaj v mestu Norandi nas je lepo število Slovencev. Zaslužek je bolj majhen, zato pa moramo bolj varčevati, da se čimprej vrnemo v staro domovino med svoje. Marsikateri rojak si želi priti sem, ali vsem svetujemo, naj to željo zaenkrat opuste, ker za novice tukaj ni dela, posebno pa še za take ne, ki ne znajo angleščine. Naši fantje in možje morajo često tako rekoč kupovati delo in plačati za posredovanje po 200 do 300 dolarjev. Potem delajo po 14 dni, pa jih zopet odpustijo. Beda je tu taka, da se na sto tisoče ljudi samo enkrat na dan do sitega naje. Želimo vesele božične praznike in srečno novo leto vsem čitateljem in čita-

teljicam «Domovine»: Leopold Vehovar, rodbina Mihael, Angela in Cvetkica Muhvič, Pavel Staudohar, Josip Tomažin, Marko Mavrin, Marko Majerle, Peter Medved, Pavel Kranjec, Jurij in Marko Verderber, Anton Brodarič in njegova žena Katica iz Metlike, dočim so vsi drugi iz občine Starega trga ob Kolpi.

DOMAČE NOVOSTI

* Njuni Veličanstvi kralj in kraljica sta odpovala za nekaj časa v inozemstvo. V soboto je Nj. Vel. kralj Aleksander sprejel, kakor poročajo iz Pariza, v avdienci maršala Francheta d'Espèraya.

* Slovesna proslava kraljevega rojstnega dne. Dne 17. t. m. je Ljubljana svečano proslavila rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Že dan poprej se je mesto okrasilo z zastavami. Zvečer je bilo z gradu oddanih 21 topovskih strelav. Na rojstni dan ob 9. se je vršila slovesna služba božja v pravoslavni kapeli v vojašnici vojvode Mišiča, ki jo je daroval prota Djordje Budimir, ob 10. je pa škof dr. Rožman v stolnici bral slovesno mašo, ki so ji prisotstvovali ban g. dr. Drago Marušič, podban g. dr. Otmar Pirkmajer, general g. Gjorđe Popović kot zastopnik divizionarja, župan g. dr. Dinko Puc z vsemi občinskimi svetniki in mnogi drugi odlični predstavniki naše javnosti. Pred cerkvijo je stala častna četa 40. pehotnega polka s polkovno zastavo in z godbo. Po službi božji je bilo sprejemanje čestitk na bankski upravi in pa v Oficirskem domu. Razpoloženje v Ljubljani je bilo ves dan praznično. Slične lepe proslave so bile tudi v vseh drugih večjih krajih države.

* Umesten poziv glede prirejanja veselje in plesov. Krajevna organizacija Narodne Odbrane v Ljubljani opozarja vsa društva, da sedanji hudi časi niso prikladni za prirejanje veselje in plesov. V času najhujše gospodarske krize strada in prezeba na tisoče brezposelnih, zato je treba združiti vse sile, da preprečimo obup in propast teh najbednejših svojih bratov in sester. Noben še tako vzvišen in blag namen ne sme nuditi izgovora za brezumno zapravljanje narodnega premoženja z razkošnimi oblekami, pretiranim uživanjem alkohola in kupovanjem dragih inozemskih cvetlic. Račun takih prireditev je vedno izguba. Večji ali manjši dobiček takih veselje je

le navidezen, ker je neprimerno večja škoda onih, ki so morali potrošiti mnogo svojega ali celo izposojenega denarja za nekaj kratkih ur veseljačenja. Narodna Odbrana upa, da bodo vas društva prostovoljno sledila pozivu in da bodo izostale vse razkošne prireditve, pa naj se imenujejo te plesi, maškarade, redute ali kakorkoli.

* Pred otvoritvijo pouka na gospodinjski šoli v Št. Juriju ob južni železnici. Na banovinski kmetijski gospodinjski šoli v Št. Juriju ob južni železnici se otvori 18. januarja prvi kmetijski gospodinjski tečaj, ki bo trajal 7 mesecev (do 15. avgusta 1932.). Namen šole je, izobraziti dekleta srednjih in malih posestnikov za dobre kmetijske gospodinje, jim vcepiti veselje do kmetijskega dela in jih ohraniti kmetijski hiši. Zato se sprejemajo v šolo le kmetjska dekleta. Pouk bo obsegal poleg verouka, vzgojeslovja, gospodinjsstva, spisja, račurstva, pouka o zdravstvu in ravnanja z bolniki vse ore predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja. Zlasti se pa bodo poučevala poljedelstvo, živinoreja, mlekarstvo, sadjarstvo, vrtinarstvo, kuhanje, šivanje, pranje in drugo. — Učenke se bodo na splošno vežbale v gospodinjsstvu in gospodarstvu. Učenke bodo stanovale v zavodu, kjer bodo imele šolo in vso oskrbo. Celotna oskrbnina (hrana, stanovanje, kurjava, razsvetljava in drugo razen potrebščin za šivanje, knjig in zvezkov) bo znašala za označeno šolsko dobo 2800 Din. V upoštevanja vrednih primerih se oskrbnina na prošnjo staršev (varuha) pridnim in revnim učenkam zniža. Oskrbnino v znesku 2800 Din plača učenka, odnosno starši (varuh) v treh enakih obrokih, in sicer prvo tretjino pri vstopu, drugo po preteku treh mesecev, tretjo pa po 5 mesecih. Dekleta, ki hočejo vstopiti v to šolo, morajo izkazati, da so stare nad 16 let (krstni list), da so dovršile osnovno šolo (šolska izpustnica), da so moralno neoporečne (npravstveno izpričevalo), obenem pa morajo predložiti obvezo staršev (odn. varuha), da plačajo vse stroške šolanja v smislu določil pravilnika. Predložiti je treba tudi premoženjski izkaz. Prosilke morajo biti telesno popolnoma zdrave. Ob vstopu v šolo preišče vse učenke uradni zdravnik. Učenka, ki brez pristanka vodstva šole med učno dobo zapusti zavod, mora plačati sama, odnosno starši (varuh) celotno oskrbnino v znesku 2800 dinarjev. Učenki, ki se izključi iz zavoda, se ne povrne že plačana oskrbnina. Z omenjenimi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, pravilno kolkovane (kolek 5 Din) prošnje za sprejem

«Da bi bil najbolj srečen med vsemi», mu zašepče, ko pa jo sreča njegov zvesto vdani pogled, se ji zasmili.

Fant se prekriža.

«Tudi tebi, Zinka, želim», jo hoče prijeti za roko, a ona šine kakor gazela v kuhinjo.

«Dobro je bilo. Tako moraš», sliši za hrbtom sikniti Cinceljo, vendar je noče pogledati, temveč se naglo pomeša med dekleta in odide.

«Nace se pa močno smoli okoli tebe», stopi Kotnikova Zalka k njej.

«Misliš?» se dela Zinka nevedno. «Meni se prav nič ne vidi.»

«Kako da ne? Saj sem videla, kako si ga posebe pokropila», se muza Kotnikova.

«In bi ga kljub temu vsaki rada privoščila», jo zavrne Zinka. Ona jo s strani premeri z nejevernim pogledom, a medtem ju prekine Lopačeva Tilda:

«Cesto bomo dobili...»

«Oh, naš oče pravijo, da se to merjenje vleče kakor pravljica o jari kači, ki nima nikoli konca», se zasmeje Zinka. «Oče so bili še otrok, ko so že merili cesto tož skozi!»

«Verjamem,» prikima Tilda, «ali zdaj gre za res! Je že sklenjeno. Po veliki noči začno delati.» «Velika noč je vsako leto po enkrat», se hihita Kotnikova.

«Če ti bolj veš, pa vеди», je Lopačeva nejevoljna in zakliče za Bregarjevim Jernejem:

«Nejče, čuj, kako je s cesto? Tvoj oče so v odboru in gotovo veš...»

Bregarjev zadrži korak in počaka dekleta. «Po veliki noči prično», je zadovoljen, da je lahko blizu Tilde.

«Jaz sem že tudi nekaj slišala», se v mislih na zastavnega inženjerja oglasi Zinka.

«Tak bo le res?» se umika Zalka.

«Kako pravite?» se izneveri še Nace fantom in izkuša priti v Zinkino bližino.

«Cesto, dobimo», se mu nasimehne Tršarjeva.

«Jeli?» se zavzame fant. «No, to bo pa nekaj! Koliko bo samo les več vredni!»

«In zemlja in sploh vsa Oklada», se iz gručo moških oglasi oče Blaž, a Dolfe jecljaje pritrka:

«Še naše babe pridobe...»

«Toliko, da boš ti do smrti ostal fant», ga med smehom vščene Tilda.

Zdaj se smeje tudi Nace, ki haca kraj Zinke.

«Naša dekleta imajo brez ceste dovolj ve-ljave», hoče reči, pa mu ne gre z jezika.

«O šment», pravi samo in pogleda Tršarjevo, ki se še vedno smeje, ko ga poredno pogleda:

«Ali nas tudi ti brez ceste nič ne ceniš?»

«Tebe nad vse», se izvije fantu, Zinka pa se hipno zresni in povese oči.

«Revež», si misli, «saj je le dober človek.»

Nace se boji, da je rekel preveč, in čaka, toda Tršarjeva ne reče ničesar, pa zato molči tudi on.

«Nekaj sem že povedal,» prede v sebi, «samo preveč jih je še zmeraj poleg. Med delom bo več prilike.»

Pot se dolgo vije med njivami in se nato pone v breg. Tam se skozi smrekov gozd izmota

na položno razpet travnik, kjer se razcepi v nebroj stez in stezic. Semkaj so namenjeni Tršarjevi in se pridno lotijo dela. Kar je v jeseni naplalo vodovje in nasul sem vihar, kar je zrinil na travnik od gozda navzdol se plazeči sneg, je treba pograbit in odstraniti, da bo več trave in lažja košnja. Brez ukazov začno dekleta grabiti listje in dračje in kamenje in mah, medtem ko moški pridno znašajo na kupe listje in drugo šaro, a kamenje posebe. Prvo zažgo in s pepelom še pognoje travnik, kamenje pa nasujejo po razritih poteh.

Nace je vedno blizu Zinke kakor večča okrog luči. Tu in tam s pogledom nanj pomežikne fant fantu ali namigne dekle dekletu, toda Hojnikov vidi zdaj samo še Zinko. Cisto na jeziku mu je, da bi se razodel, ko ga splaši Tršarjeva sama:

«Mislim, da nekaj kupic lahko zakurimo.»

«Aha», začne hitro Hojnikov zažigati in piha in se trudi, ker se še vlažna šara noče takoj razgoreti. Ta čas porabi Zinka in se spodreca s trakom, ki ga ji je bila dala Cincelja.

«Ni nič lahko delati, če se krila preveč opletajo», se opravičuje v zadregi, ko vidi, da jo je Nace opazil, ali Hojnikovega je sama topla skrb:

«Tobi se ne bi bilo treba tako gnati, da se ne prehladiš.»

Kar vesel je, ker se mu je posrečilo povedati toliko hkratu.

«Bom rajši jaz bolj pritegnil, a ti se le varuj», vstane potlej, ko se mu naposled posreči raz-

naj se vpošljejo najkasneje do 30. t. m. vodstvu banovinske kmetijske gospodinjke šole v St. Juriju ob južni železnici.

* **Odkupovanje srebrnega denarja.** Narodna banka kupuje srebrni denar, in sicer petdinarske srebrnike po 12 Din, dvodinarske po 4-50 Din, enodinarske po 2-25 Din in poldinarske po 1-25 Din, avstro-ogrske petkronske srebrnike po 11-60 Din, dvokronske po 4-50 Din, srebrne toljarje Marije Terezije pa po 12-50 Din.

* **Kranjska industrijska družba na Jesenicah ne bo ustavila obratovanja.** Te dni se je po Jesenicah razširila radostna vest, da KID dela v svojih tvornicah ne bo ustavila, temveč da se bo tudi po 24. t. m. delalo, le v znatno skrčenem obsegu. Opuščenih bo samo 100 do 150 delavcev, kar za celokupno število v tvornicah in drugih napravah KID zaposlenega delavstva ni posebno mnogo, čeprav bo tudi ta udarec za prizadete delavce zelo hud. Pač pa je podjetje zaenkrat primorano seči po skrajšanju delovnega časa. Zdaj se vrše pregajanja med podjetjem in zastopniki delavstva glede vprašanja, za koliko naj se delovni čas skrči. Sprožena je bila tudi misel, naj bi delali delavci samo šest ur dnevno. Ti ukrepi so pa, kakor nam poročajo, samo začasni in če se v doglednem času položaj železne industrije ne bo izboljšal, bo moralo podjetje seveda misliti na druge ukrepe.

* **Obrat v hrastniški steklarni se ustavi.** Za Jesenicami in drugimi industrijskimi kraji je prišel na vrsto tudi Hrastnik. Podjetnik je hotel steklarjem znižati mezde za 30 odstotkov, na kar pa steklarji niso mogli pristati. Zato jim je bilo odpovedano delo in baš na sveti večer bodo ugasili peči v steklarni. S tem izgubi nad 500 delavcev svoj zaslužek in bodo z rodbinami vred pahnjeni v bedo. Prosimo poslance, naj se zavzamejo za siromašne delavce. Čudno je res, kako bi ta edina steklarna, ki je še obratovala v državi, ne mogla uspevati!

* **Obrestna mera se ne izpremeni.** V dvorani zbornice za TOI v Ljubljani se je vršil sestanek predstavnikov osrednjih organizacij denarnih združenj (Zadružne zveze, Zveze slovenskih zadrug, Zveze jugoslovenskih hranilnic in Društva bančnih zavodov v Ljubljani) v naši banovini. Na dnevnem redu je bila razprava o vprašanju, ali naj se obrestna mera za hranilne vloge po novem letu zviša. Predstavniki bank so po večini zagovarjali zvišanje obrestne mere, medtem ko so bili odposlanci zadružnih denarnih organizacij

za to, da se obrestna mera ne zviša. Ti so se postavili na pravilno stališče, da bi zvišanje obresti na vloge imelo za posledico zvišanje obresti na posojila, kar bi hudo zadelo male dolžnike. Ker ni prišlo na sestanku do popolnega sporazuma, ostane vse pri starem in se obresti po novem letu ne zvišajo.

* **Novela o porodniških podporah.** V «Službenih novinah» od 6. t. m. je izšel zakon, ki nanovo ureja pravice do porodniških podpor za zavarovane žlane in njihove svojce. Najvažnejša določila tega zakona so: Za porode, ki so se izvršili 5. t. m. in prej, veljajo neizpremenjena določila § 49. zakona o zavarovanju delavcev od 14. maja 1922. Za porode od 6. t. m. in pozneje pa veljajo izključno samo določila novega zakona. Novi zakon določa dve vrsti podpor, to je: a) podpore v naravi, b) v naravi in v denarju. Za prve podpore je predpisano šestmesečno članstvo v zadnjem letu pred porodom ali neprekinjeno trimesečno članstvo neposredno pred porodom. Kdor ne doseže tega članstva, nima pravice do nobenih datjev. Za drugo vrsto podpor je potrebno pred porodom ali 10mesečno članstvo v zadnjem letu ali 18mesečno članstvo v zadnjih dveh letih pred porodom. Trajanje porodniških podpor v denarju je skrajšano od dveh mesecev na šest tednov pred porodom in po njem, podpora za dojenje pa od 20 na 12 tednov. Podpora za dečjo opremo je določena pavšalno v enkratnem znesku 150 Din in ne po mezdih razredih kakor doslej, dočim je podpora za dojenje zvišana od 3 na 4 Din dnevno. Družinski krog je omejen le na ženo zavarovanca, dočim zakonski, nezakonski ali adoptirani otroci, vnuki, mati in sestre zavarovanca nimajo pravice do nobenih podpor ob porodu. Žena umrlega člana dobi datjve, če rodi v petih mesecih po smrti moža, če si je on pridobil zakonito pravico. Žena zavarovanca ima pravico do podpor le takrat, kadar je bil mož zavarovan v zadnjem letu pred porodom žene 10 mesecev ali v zadnjih dveh letih vsaj 18 mesecev. Novi zakon je stopil v veljavo 6. t. m.

* **Valilna jajca po znižani ceni.** Banska uprava bo razdelila v prihodnjem marcu in aprilu valilna prvovrstna jajca štajerske kokoši po zelo znižani ceni. Zanimanci naj se čimprej po kmetijskih organizacijah, pri katerih so včlanjeni, prigrasijo pri pristojnih sreskih kmetijskih referentih.

* **Nova bolnica za duševne bolezni v Novem Celju** je toliko urejena, da more sprejeti v svoje prostore 100 umobolnih oseb. Bolniki bodo na-

stanjeni v svetlih in zračnih sobah, ki so v skladu z zdravstvenimi predpisi. Za štetanje bolnikov ob neugodnem vremenu so na razpolago primerni prostori. Zavod je opremljen z vsem potrebnim za 100 bolnikov. Otvoritev nove bolnice bo v začetku januarja.

* **Za izvoz naše živine.** Že nekaj dni se mudijo na Dunaju odposlanci našega ministrstva za trgovino in industrijo in se pogajajo z avstrijsko vlado glede ureditve izvoza jugoslovenske živine v Avstrijo v zvezi z ustanovitvijo živinske centrale na Dunaju.

* **V domovino se vračajo.** Te dni se je vrnil domov več zagorskih domačinov, ki so bili zaposleni v rudnikih v Nemčiji in Franciji. Po njihovih izpovedih vladajo v Nemčiji tako kritične razmere, da si pretežna večina rojakov želi povratka v domovino. Žal, mnogi nimajo niti sredstev za vožnjo. Zaslužek, kolikor ga sploh je, ne zadostuje niti za hrano rudarju z družino. Prav tako neugodne delovne razmere so v Franciji. Neki rudar, ki se je pripeljal z družino iz Francije, je izjavil: «Pred šestimi leti sem odšel v Francijo za boljšim kruhom, kjer sem se tudi poročil. Za služek je bil dober, da sem si nabavil novo lepo pohištvo in si prihranil tudi nekaj denarja. Zadnji dve leti pa je bil zaslužek zaradi prepogostega praznovanja v obratu tako malenkosten, da sem moral od prehanjenega denarja doplačevati za živč. Zato sem se odločil, da čimprej odpotujem v domovino. Prodal sem vse pohištvo, da sem dobil sredstva za vožnjo vse družine. Vse moje premoženje sestoji iz dveh kovčegov, vendar sem zadovoljen in srečen, da bom lahko doma dobil košček kruha za družino.»

* **Sakser State Bank v Newyorku se nahaja v likvidaciji.** Za vse vlagatelje in zanimance je važno, da takoj prijavijo svoje terjatve. Kdor želi, da obenem z drugimi tudi zanj to storim, naj se mi takoj javi in pismeno sporoči znesek, številko knjižice in čeke. Dr. Ivan Černe, Ljubljana, Dvorni trg 1.

* **Smrt stare korenine.** Na Uršnih selih pri Novem mestu je umrl najstarejši mož topliške občine Janez Janko, oče znanega trgovca g. Ivana Janka. Pokojnik je dosegel izredno starost 93 let. Bil je vedno vesele narave in je rad prepeval in vse zabaval. Na starost je žal popolnoma oslepel, kar je vdano prenašal. Naj počiva v miru!

* **Zaloigra ugledne Ljubljančanke.** Nedavno je delavec Andrej Vagaja, zaposlen v kurilnici na glavnem kolodvoru v Ljubljani, pri ribjem lovu v

netiti plamen. S čela mu curkoma kaplja znoj, vendar se vedno bolj podviga.

Ta slepa vdanost zamami Zinko. Skoraj strah je je, ko pomisli, da bi storila, kar ji je naročila Cincija. Bog ve, kaj je v tisti steklenički... In nazadnje: ali bo res prišel inženjer Konrad in jo bo hotel še poznati, tak gospod?

«Kar počij malo, če si trudna», prosi Nace in jo gleda zaverovano kakor mater božjo.

«Saj nisem», se naglo obrne Zinka proč, ker ji je prehudo. V sencih ji kljuje in kuje in komaj obvladuje grablje, tak nemir jo razjeda.

«Če bi mu tisto škodovalo, da bi zbo'el ali celo umrl», jo grize v srcu. Hipno jo strese mraz, vendar se premaga.

«Taka Cincija gotovo ni», se skuša potolažiti in izpod pazduhe pogleda, kaj počne Nace. Ko vidi, da pravkar nese zvrhane neške kamenja na pot, brž stopi k ognju in odveže spodrep. Komaj trikrat zamežlja živi voz, se že vrača Hojnikov. Bliskoma izpusti Tršarjeva trak na ogenj in krikne:

«Spodrep mi gori!»

Nace skoči ko ris in potegne trak z grmade, a Zinka naglo ujame drugi konec, da se napol pregoreli spodrep pretrga. Ko se potlej v nemirni zadregi pripogne, ji smukne steklenička iz nedrij. Cink! in čarodejna tekočina se cvrče razlije med plamene.

«Kaj ti je padlo?» zaskrbi Naceta.

«Oh, malo blagoslovljene vode sem nosila s seboj», si pomaga Zinka,

«Naj bo pa za verne duše v vicah,» si oddahne fant, «ali ne?»

Zinka prikima in začne spet grabiti.

«Mogoče je tako bolj prav», ji šine v misli in je dokaj bolj mirna odslej. Čas ji beži, da sama ne ve, kako in kam. Zdi se ji, da so komaj pokosili, pa je že čas za malico in potlej se naenkrat začne mračiti. Po grapah in dragah se goste meglice ko sivkasto bele tančice in solnce samó še krmizljivo mežika na zapadu. Oklada je v somraku liki skromen venec razpeta po položnih holmcih in brežinah. Košato se razkazuje porajajoči se zarji Tršarjeva domačija, še bolj razsežna se više v brdu bohota Hojnikova.

Po travniku so že vsi kakor v tajno kopreno zaviti. Z dogorevajočih kopic se sivovijoličasto vije dim. Duh tleče šare se meša z vonjem rosne grude, ki jo boža hladni veter.

Bela podružnica svetega Antona zardi, ko se poslovi solnce od nje. V tišino zadrhti zvon. Oče Tršar neha delati in se prekriža. Polglasno se mu vse pridruži v molitvi.

Nace pogleduje gospodarjevo hčerko in moli v srcu zanjo, Zinka strmi v zarjo in koprní pred Bogom za gospoda Konrada, ki pride po veliki noči v Oklado.

Domov gre mladež po večini po parih. Nande se pridruži Kotnikovi, ki je ponosna ob njem. Kar si imata povedati, si povesta z očmi.

V mraku se kraj Tršarjeve opogumi Nace:

«Če bi me imela vsaj malo rada, Zinka...»

Mladenka vzdihne in molči, a Hojnikov je tudi s tem zadovoljen.

«Počasi bo že», upa v mislih.

«Nisem rekla dà in nisem rekla ne!» je Zinka zadovoljna, ko pomisli na Cincijino naročilo.

Hlapec Dolfe leno štoklja na gospodarjev levi.

«Sem mislil, da smo vse pokurili,» vajeclja, ko pride iz gozda, «pa vidim, da se je šele zdaj jelo pošteno vnemati.»

«A tebe bo le zeblo», se mu zasmeje oče Blaž in zadovoljno opazi, da je Nace kakor priklenjen k Zinki.

Nande z ukanjem pritrdi očetu in vsi razum ejo njegov klic. Vesela pesem pozdravi dom, ki jih s razsvetljenimi okni vabi v svoje okrilje.

Z neba se razgleduje mesec, a iz drage je čuti žuborenje potoka, ki se mu mudi po svetu.

(Dalje prihodnjil.)

Med zakonci.

Žena možu: «Kaj bi govorila, pri tebi gre pri enem ušesu noter, pri drugem ven...»

Mož: «Pri tebi pa gre pri obeh ušesih noter, a pri ustih ven...»

Upanje.

A.: Zakaj si Mohamedanci vzamejo po več žen?»

B.: «Zato, ker upajo, da bodo v večjem številu žen našli vsaj eno dobro...»

Savi blizu Tomačevega v vodi opazil neznanu utopljenko, ki so jo pozneje potegnili iz vode. Na podstavi opisa je Dolničarjeva rodbina v hotelu Tivoliju ugotovila, da je utopljenka istovetna s pogrešano domačo hčerko, 32letno gospo Zoro Zupančičovo, vdovo po pokojnem inž. Viktorju Zupanču. Pokojnica je stanovala v Kresiji in je bilo njeno stanovanje od 6. t. m. naprej zaklenjeno. Z nesrečno vdovo je izginila tudi njena 4½letna hčerka Amalija. Nesrečna mati je gotovo z otrokom vred skočila v Savo. Otroka še niso našli. Vzrok pretresljive žalostne ni znan, gotovo pa je, da je gospa Zora Zupančičova dejanje izvršila v trenutni duševni zmedenosti.

* **Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani v mesecu novembru.** Odkar se je pojavilo na denarnem trgu pomanjkanje gotovine, je opaziti napredovanje gospodarske krize. Število zavarovanih delavcev je bilo v novembru manjše kakor istega meseca lanskega leta; znašalo je 1. t. m. 11.023 delavcev. Za poostritev gospodarske krize je značilno, da se mnogo bolj odpuščajo moški delavci kakor ženske. Na eno odpuščeno žensko pride že več kakor šest odpuščenih moških delavcev namesto nekdanjih štirih. Na vsako zavarovano žensko pa prideta samo dva zavarovana moška delavca. Zdravstvene razmere so se pri moških neznatno poslabšale (odstotek moških bolnikov je narasel za 0-06 na 2-12 odstotka), dočim so se pri ženskih precej izboljšale (odstotek ženskih bolnikov je padel za 0-32 na 2-56 odstotka). Padec povprečne dnevne zavarovane mezde (ki ustreza približno povprečnemu delavnemu zaslužku) se je povečal za 0-88 Din (za 3-33 odstotka). Dejansko znižanje delavskih plač je pa še večje, ker podjetniki vedno pravilne, e prijavljajo delavce za zavarovanje. Celotna dnevna zavarovana mezda je padla za 347.792-80 Din. To pomeni, da je delavstvo, zavarovano pri OUZD, izgubilo zaradi gospodarske krize (zaradi odpuštev in službe in zaradi zniževanja plač) dnevno blizu 400.000 Din ali mesečno okrog deset milijonov dinarjev na prejemkih. Dohodki OUZD (bolniški prispevki) so se zato znižali dnevno za več kakor 20.000 Din ali mesečno za več kakor pol milijona dinarjev. Draginja stvarnih dajatev pa ni padla.

* **Izrečane številke loterijske podružnice Kmetijske družbe v Vošnjaku.** 3933, 9333, 135, 253, 1988, 1239, 133, 107, 2769, 307, 712, 6352, 9381, 9380, 8197, 9716, 9284, 1718, 3565, 6153, 7902, 9742, 5107, 3379, 2793, 1727, 1421, 2128, 1705, 3947, 6633, 1069, 4089, 9897, 4252, 1278, 4950, 3994, 1387, 211, 4801, 7733, 560, 813, 6859, 6951, 8111, 3489, 6038, 6391, 9340, 9828, 6025, 7380, 6458, 6523, 124, 7475, 2487, 8422, 9010, 9750, 7379, 8273, 8402, 3954, 8926, 4977, 2051, 7936, 7448, 3715, 4576, 1492, 8992, 5001, 9670, 721, 9125, 753, 5320, 4291, 7974, 5974, 2974, 5608, 5937, 5556, 5977, 6451, 6868, 9995, 4487, 3560, 3592, 4270, 4613, 8119, 8562, 2114, 3620, 4682, 6112, 4382, 3293, 1284, 2893, 1509, 1937, 3476, 2751, 4917, 2206, 5521, 3632, 7631, 2991, 8951, 8791, 8372, 4049, 7931, 4548, 8178, 9555, 6211, 4079, 4751, 5949, 3034, 8534, 4996, 5211, 4431, 4700, 4336, 9419, 1786, 4512, 441, 2937, 6678, 5978, 7027, 4175, 6156, 352, 2329, 1786, 6624, 6091, 3548, 116, 272, 5025, 4598, 6568, 1658, 1201, 2998, 4865, 4400, 4555, 2309, 56, 8333, 8067, 6441, 3705, 361, 3331, 223, 1709, 4136, 8970, 2373, 5303, 700, 2373, 2313, 120, 5418, 352, 8125, 8718, 2534, 2884, 6115, 7277, 6792, 2115, 2377, 5574, 6584, 3124, 488, 1423, 1789, 7003, 5600. Vsem, ki so kakorkoli pripomogli k gorenji prireditvi, izreka odbor iskreno zahvalo.

* **Peš iz Pariza do Maribora.** Te dni je prišel iz Pariza v Maribor peš rudniški delavec Josip Zupan iz Trbovelj. Zadnje čase se pogosto dogaja, da prihajajo številni naši delavci peš iz tujine domov, ker nimajo niti toliko sredstev, da bi si plačali vožnjo.

* **Cepljenje proti davici.** V murskosoboškem okraju se je letošnjo jesen pojavilo veliko primerov davice, da so morali zapreti osnovno šolo. Banska uprava v Ljubljani je odredila obvezno zaščitno cepljenje zoper davico v občini Andrejcih in okoliških občinah. Cepljenje je izvršil

zdravstveni dom v Mariboru po novem načinu, ki ga pri nas doslej niso še porabljali, pač pa so po tem načinu v drugih državah cepili na stotisoče otrok z zelo dobrim uspehom. Po trikratnem cepljenju v teku štirih tednov nastopi popolna zaščita proti davici. Tudi higienski zavod v Ljubljani bo cepil po tem načinu vse, ki se bodo prostovoljno prijavili. Letošnje leto je bilo v dravski banovini nad 2000 obolenj za davico.

NEGOVANJE LEFOTE

na medicinsko-kozmetični podlagi je nova smer, ki je zares dobra, če se za to uporabljata pripomočka, katerima z medicinske strani ni prigovora, kakor sta Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za vnaprej poslanih 40 Din pošlje brez nadaljnjih stroškov dva lončka lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360, savska banovina.

* **Sedemletni deček je ustrelil z lovsko puško soseda.** Prejšnji četrtek zvečer se je zgodila v Spodnjih Hočah v hiši čevljarkega mojstra Ivana Veselega strašna nesreča, katero je povzročila nepredvidnost. K čevljarškemu mojstru je prišel na obisk Edmund Štern ter ga povabil, naj gre z njim na lov. Štern, ki je doma v isti vasi, je odložil v sobi svojo lovsko puško v ket in sedel na stol, da bi si medtem Veseli obul lovsko čevlje in se pripravil na lov. Istočasno pa se je neopaženo splazil v sobo sedemletni domači sinček Vladislav in se spravil v kot, kjer je stala puška. Dečka je orožje zanimalo in prijel je puško v roko. Oba lovca, ki sta bila zatopljena v razgovor o lovu, nista opazila otroka. V trenutku je odjeknil strel, Štern je planil kvišku in se že v naslednjem trenutku zgrudil na tla v mlako krvi. Strel ga je zadel v sence in šibre so mu polovico glave in obraza popolnoma zdrobile. Štern je takoj po strelu izdihnil. Ta strašna nesreča je zbudila po vsem kraju splošno sočutje, ker je bil Štern splošno priljubljen.

* **V duševni zmedenosti si je vzel v Celju življenje zaslužni šolnik in javni delavec g. Vinko Jug,** ki so ga v ponedeljek pokopali ob številni udeležbi znancev in prijateljev. Blag mu spomin!

* **Skala ubila dečka.** V Breznici na Corenjškem se je te dni plazil s svojo mlajšo sestrico osemletni Filip Zupan, sin tovarniškega delavca, po nevarnem ozemlju. Naenkrat se je odtrgala velika skala, ki je nesrečnemu dečku glavo skoro preklala. Mlajša sestrica, ki ga je spremljala na usodni poti, je sporočila grozno vest nesrečni materi. Na zadnji poti je spremljala svojega nesrečnega tovariša vsa mladina brezniške šole s svojim učiteljstvom vred.

Kako postanem dober godbenik.

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasilni MEINEL & BERGLD v Mariboru št. 104 - B vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izvežbanemu godbeniku. Zahtevajte knjižico takoj z navadno dopisnico.

* **Požar po nepredvidnosti.** Ogenj je upepelil hišo Alojzija Podpečana, malega posestnika v Brdcah, občina Dobrna. Podpečan je sušil lan kar v kuhinji. Napravil je pod strop v kuhinji počez lesene droge ter nanje naložil lan, da se posuši. Zakuril je peči, da je šel dim pod strop. Iz peči je pa skočila iskra pod strop in vnela lan, ki je začel seveda z velikim plamenom goreti. Ker je bila hiša popolnoma lesena, se je užgala in v kratkem času do tal pogorela.

* **Požar v delavskih hlevih.** Na Dobrni v Trbovljah so se vžgale v bližini Dukičeve delavnice lesene barake, v katerih so imeli v bližini stanujoči delavci zaprto živino. Obe gasilni društvi sta bili v najkrajšem času na mestu požara, a bili sta skoro brez moči, ker ni bilo v bližini vode. Hlevi so popolnoma pogoreli, v njih pa tudi dve kozi in nekaj zajcev, last ubogih delavskih družin. Požar je nastal najbrže na ta način, da je pozabil delavec, ki je sušil svinjsko meso, pogasiti ogenj.

* **Požar v Ljutomeru.** V nedeljo 8. t. m. dopoldne je pričelo nenadno goreti v gospodarskem prizidku gđ. Škrlečeve v Ljutomeru. Skozi okno se je valil gost dim. Sosedje, ki so opazili ogenj, so začeli takoj gasiti. Gasilci so prispeli z motoriko in udušili ogenj v kratkem času. Kako je ogenj nastal, ni znano.

* **Smrten padec čez skale.** Pred kratkim zvečer se je vračal po gozdni stezi z nekega posestva 65letni tesar Frane Šket, stanujoč na Dečkovi cesti v Gabrju pri Celju. Z njim v družbi se je nahajal tudi neki mlajši delavec. Šketu je na gladkih, zmrzlih tleh nenadno spodrknilo. Mož se je izkušal ujeti na neki veji, ki pa je bila suha, in se je pod težo njegovega telesa utrgala. Šket je zdrknil čez skoro navpično steno nad celjskim vojaškim streliščem 170 metrov globoko in obležal mrtev na skalovju.

* **Požar na Igu.** Dne 10. t. m. zvečer je zgorelo gospodarsko poslopje g. Antona Svirgla. Ogenj je podtaknila zlobna roka. Zavarovan je bil posestnik za malenkostno vsoto. Nesrečnik je potreben podpore.

* **Na stopnicah se je ubila.** V St. Janžu pri Velenju se je smrtno ponesrečila 70letna preužitkarica Frančiška Ruprehtova. Padla je namreč po stopnicah več metrov globoko in na kamefitnem tlaku obležala mrtva.

* **V smrt zaradi nesrečne ljubezni.** Mlada Genovefa N. na Pobrežju pri Mariboru je imela nesrečo v ljubezni, kar jo je tako potrla, da je obupala nad svojim življenjem. Izpila je večjo količino octove kisline in se kmalu onesvesčila. Mlado nesrečnico so prepeljali v bolnišnico, kjer je umrla.

* **Otrok žrtev ognja.** Na Tržaški cesti v Ljubljani živi družina delavca Mihaela Cerneta, zaposlenega v Golobovi kemični tovarni. Te dni je mati okoli poldneva odšla po opravkih iz stanovanja, doma pa je pustila svoja otroka, štiriletnega fantka in malo dvoletno Mihaelo, sama. Otroka sta se v kuhinji najprej igrala, med igro pa je fantek stopil k štedilniku in odprl vrata. Iz štedilnika je planil plamea, ki je objel dekletce. Otroka sta začela obupno klicati na pomoč. Preden so dospeli ljudje, je bil otrok že ves ožgan in je umrl med prevozom v bolnico.

* **Požar v Repčah.** V prijazni vasi Repčah nad Trebnjem je te dni nastal ogenj v hiši posestnika Udoviča, po domače Logarjevega Tončka. Požar je kmalu objel vsa gospodarska poslopja, ki so zgorela do tal.

* **Požar je uničil gospodarsko poslopje.** Te dni je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Lužnika v Lomu pri Šoštanjju. Razen živine niso mogli rešiti ničesar in tako so posestniku poleg poslopja zgoreli tudi poljski pridelki.

* **Štirje požari v eni noči.** V noči 16. t. m. je začelo goreti pri posestniku Nedeljku v Selcih. Zgorela sta mu hiša in gospodarsko poslopje. Malo pozneje je začelo goreti pri Zorcu na Stražeh. Ljudje so ogenj opazili in ga takoj zadušili. Ob 11.23 je začelo goreti v Zavrhu v viničariji Frasa iz Spodnje Voličine. Nekaj minut pozneje se je vnela 200 metrov proč hiša preužitkarja Martina Bobla, katera je pogorela do tal. Nedaleč proč je zadušil požar v viničariji nekega posestnika v Bišu sosed. Orožniki pridno iščejo zlobnega požigalca.

* **V ogenj je padel France Perme,** posestnikov sin iz Mlake pri Višnji gori, je v soboto sušil lan. Sedel je nad ognjem, pa je menda zadremal in padel naravnost v ogenj. Dobil je tako hude opekline po vsem telesu in tudi po obrazu, da je moral v bolnico.

* **Požar pri Celju.** Na državni praznik popoldne je nastal pri posestniku Florijanu Čehovinu, po domače Cenclju, v Tremarjah pri Celju požar, ki je uničil kozolec. Ogenj je omejilo celjsko gasilno društvo. To je v dveh letih že deseti požar pri istem posestniku.

* **Napad Rudolf Osenjak,** delavec iz Draženec, se je vozil ponoči od 15. na 16. t. m. s kolesom iz Hajdine v Dražence. Na cesti proti Dražencim pa skoči nekdo proti njemu in ga s kolom pobije na tla. Ljudje, ki so prišli slučajno mimo,

so na tleh ležečega Osenjaka spravili v bolnišnico, kjer se je ugotovilo, da ima na glavi in na nosu hude rane in zlomljeno roko. Storilca zasleduje orožništvo.

* **Hude posledice malega pregreška.** Pred malim senatom v Mariboru se je zagovarjal trgovinski sluga Franc Ulbl, ki je oktobra meseca s kolesom sunil Karla Löbla tako silno, da je ta naslednjo noč podlegel hudi poškodbi. Ulbl je bil funkcionar nekega kmetijskega izvozniskega društva in je bil baje z Löblom, ki je bil društveni predsednik in blagajnik, domenjen, da bo dobival mesečno po 1200 dinarjev. Zato je usodnega večera pričakoval Löbla na postaji in zahteval od njega denar. Med potjo sta se prerekala in ko mu je Löbl odgovoril, da je izključeno, da bi mu kaj izplačal, ker ni nič delal in je bil le za zgago pri društvu, je to Ulbla tako pogrelo, da je v jezi sunil s svojim kolesom Löbla in ga zadel s pedalom v trebuh. Löbl je zastokal in šel takoj naprej po svojih opravkih. Kmalu pa so se pojavile hude bolečine in Löbl je komaj prilezel do svojega doma, kjer je kmalu nato umrl. Obtožence skesano priznava dejanje, pravi pa, da seveda ni imel namena, ubiti ga. Obsojen je bil glede na svojo neoporečnost in ker je storil dejanje v razburjenosti, zaradi malomarnosti na pet mesecev zapora in plačati mora pogrebne stroške studenški občini v znesku 650 Din. Kazni ni sprejel.

* **Nezakonsko dete je zadržala.** Mlada Veronika K. v Laznici pri Mariboru je že dlje prikrivala posledice svoje ljubezni. Pred nekaj dnevi je na skrivaj rodila. Tedaj se je pa v mladi materi vzbudil zločinski naklep. Takoj po porodu je otroka zavila tako močno v cunje, da se je zadržal Veroniko so prijeli.

* **Zagoneten nočni strel.** Te dni zvečer se je zglasil 24letni brezposelni rudar Rudolf Zohar, ki nima stalnega bivališča, pri nekem kmetu blizu Poljčan. Najbrže ga je v domnevi, da gre za vlomilca, ustrelil iz lovske puške domači gospodar in ga s polnim nabojem zadel v levo nogo. Zoharja, ki ima zelo hudo poškodbo, so prepeljali v celjsko javno bolnico.

* **Ne smeta v krčme.** Jožefu Šmigovecu, raznašalcu peciva, in Leopoldu Omerzu, usnjarskemu pomočniku, ki bivata pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, je sresko sodišče pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah prepovedalo zahajanje v krčme za dobo dveh let. Ta prepoved je stopila v veljavo 15. t. m. in se bo končala 15. decembra 1933.

* **Ker sta se postavila izvršilnemu organu po robu ob rubežni in javni dražbi ter najela večjo skupino fantov, ki so šli nad izvršilnega organa in ga ovirali pri izvrševanju uradne dolžnosti, sta se morala zagovarjati pred ptujskim sodiščem Jakob in Marija Ciglar, posestnika v Veliki Varnici. Obsojena sta bila vsak za dva meseca zapora in na 300 Din denarne kazni. Ker so v zadnjem času pogosto napadene uradne osebe, naj bo to resen opomin vsakomur.**

* **Huda telesna poškodba.** Pri posestniku Matiji Kosu v Stopercih so robkali koruzo. Kakor običajno se je zbralo tamkaj več vaških fantov, da pomagajo. Seveda jim je postregel gospodar z vinom in žganjem in tako je prišlo do prerekanja in pretepa. Pa je segel Franc Jernejšek, posestnikov sin iz Stoperc, po nož in ga zasadil Alojziju Vtiču, posestnikovemu sinu, v hrbet s tako silo, da je ta obležal v mlaki krvi. Vtič je bil prepeljan v bolnišnico.

* **Kar skozi okno jo je pobrisala.** Pri učiteljici Glasbene Matice v Novem mestu gdč. Ropasovi je bila uslužbena neka Frančiška Saškova, doma iz Rateža. Frančiška je svoji gospodarici v početku prav dobro in pošteno gospodinjila, naposled pa, ko se je svoje gospodarice privadila, je pričela popuščati. Pred nekaj dnevi je šla gospodinja v klet natočiti za nekega delavca vino in je na veliko začudenje opazila, da se je njeno vino v sodu izpremenilo v vodo. Zaradi te nenadne izpremembe, ki je skoraj kar podobna kanogalilejskemu čudežu, je gospodinja poklicala na odgovor uslužbenko. Ta pa jo je po najkrajši poti

pobrisala skozi okno na prosto, že preden so prišli poklicani orožniki.

* **Z mezdami za gozdne delavce je ušel.** Z nastopom zime je življenje v gozdih spet oživelo. Posebno iz onih gozdov, ki so precej nepripravi za prevoz lesa poleti, zdaj pridno spuščajo drva po zasneženih rebrih. Pri lesnem trgovcu g. Strmanu v Šmartnem pri Litiji je zaposlenih več delavcev, katerih delovodja je bil neki Milenkovič iz okolice banjeluške. Pred dnevi je prišel v dolino in prosil za obračun. G. Strman mu je izročil mezdino zanj in za ostale delavce. Ti pa so zaman pričakovali povratka svojega delovodje. Milenkovič je krenil s polnim žepom v neko okoliško gostilno, nato pa se odpravil na postajo na Savi. O pobeglem nepoštenjaku je bilo obveščeno orožništvo, ki ga je prijelo med vožnjo.

* **Žrtev pretepa.** Od Sv. Jurija ob Ščavnici nam pišejo: Prišli so dolgi zimski večeri, ob katerih ljudje luščijo koruzo, fižol in drugo. Tudi na Blaguši pri Stramičevih so nedavno opravljali tako delo. Na delo je prišlo več fantov, med njimi Breznikov z Bleguš, s katerim so imeli neki pretepači iz Sovjaka staro sovraštvo zaradi ženske. Ko je stopil Breznik po delu s svojo sestro iz hiše, so pretepači obadva napadli in pretepli. Breznika so morali takoj poslati v bolnico, kjer mu pa niso mogli več pomagati, tako da je umrl. Naj v miru počiva! Pretepače zasleduje orožništvo.

* **Slovenska služkinja v Zagrebu detomorilka.** V Branjugovi ulici v Zagrebu imata dve sestri javno kuhinjo. Pred nedavnim časom sta ženski spričo obilnega posla vzeli v službo 22letno dekle Štefko Romihovo iz Rožnega pri Rajbenburgu. Mladenka je bila marljiva in vestna, pa sta jo gospodarici obdržali v službi tudi, ko sta opazili, da je v drugem stanu. Pred nekaj dnevi pa je mladenka rodila dete moškega spola in ker je pri njeni nesreči ni nihče videl, je v strahu pred sodbo javnosti vrzela dete v dimnik. Nesrečno dete pa je v dimniku ostalo nekaj časa živo in je glasno jokalo. Jok sta slišali gospodarici, ki sta poklicali stražnika. Ker si ta ni znal pomagati, je pozval za pomoč dimnikarja, ki je moral, ako je hotel priti do deteta, razkopati zid in se skozi odprtino preriti do otročička. Žal je medtem malček, ki je bil ves opečen, umrl za poškodbami. Mlado detomorilko so aretirali.

* **Grd uboj v vitanjski okolici.** Predzadnje nedeljo je bila zbrana v gostilni Alojzija Fijavža na Paki večja družba fantov iz Pake in Hudinje pri Vitanju. Popivali so tam do trde noči. Med mladeniči sta se nahajala tudi brata Anton in Alojz Lampret in posestnikov sin Alojz Merzdovnik iz Hudinje. Ko se je ta trojica v precej vinjenem stanju podala iz gostilne proti domu, je pričel Lampret juckati, kar ni bilo po godu Alojzu Merzdovniku, ki je Lampretu kratko in malo prepovedal vsako juckanje. Lampret se pa za to ni zmenil ter se je začel z Merzdovnikom prepirati. Prepiru je sledil pretep, med katerim je Alojz Merzdovnik zadal Lampretu z nožem tako globok vrbod v trebušno stran, da mu je ranil vranico in je Lampret v teku desetih minut izdihnil. Pokojnik je služil za hlapca pri posestniku Antonu Hrovatu v vasi Hudinji in je bil zelo priden v službi. Ubijalec Lojze Merzdovnik je komaj sedemnajst let star. Bival je doma pri starših v Hudinji in ga v splošnem slikajo za mirnega mladeniča. Mladenič se je sam javil orožništvu in mu sporočil, da je storil zločin v pijanosti in v silobranu. Podivjanost mladine na deželi presega že vse meje in je skrajni čas, da se kazni za uboje in sploh pretepe še poostre.

* **Požar na Trški gori.** V četrtek zvečer je nenadno nastal ogenj v zidanici posestnika Franceta Janca. Na kraj požara je prihitelo gasilno društvo iz Dolenjih Kamenc, ki pa je moglo ogenj le omejiti. Ogenj je bil najbrže podtaknjen.

* **Požig zidanice.** Predzadnji torek popoldne je nastal nenadno požar v Rovah, občina Makole, v zidanici, ki je last tamkajšnjega upokojenega šolskega nadzornika g. Černeja. Zidanica je pogorela do tal, le zid je še ostal. Zgorela sta tudi stiskalnica in stroj za stiskanje sadja, živino in

nekatero druge predmete pa so rešili. Sodijo, da je zažgal neki tujec.

* **Vlom.** V noči od 15. na 16. t. m. je bilo vlomljeno pri trgovcu Zamolu ob državni cesti na Zgornji Polskavi. Vlomilci so prepilili železne križe v oknu in v trgovini izropali predvsem zalogo manufakture. Trgovec Zamolo ima nad 12.000 Din škode.

* **Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandelnih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravnih «Franc Jožefove» grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje «Franc Jožefova» voda zbog zanesljivega učinka pri prijetni uporabi. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.**

Božič je čas upanja

Pismo z dežele.

Četudi pade božič v najhujšo zimo, je vendar to čas preokreta narave k bližajočemu se novemu življenju. O božiču se namreč prične dan daljšati, solnce se od tega časa po malem, a vendar dosledno vedno više dviga na nebu in pridobiva na svetlobi in toploti. Kakor praznuje krščanski svet božič, dan Odrešenikovega rojstva, kot velik praznik, tako so tudi stari Slovani, ko so bili še pogani, ob tem času imeli svoje praznike v počastitev solncu, zakaj solnce je tista moč, ki prežene mrzlo zimo.

Letošnji božič bo najbridkejši po vojni. Hudi in skrbi polni časi so sedaj. Obupati pa kljub temu ne smemo. Niso prvič teki časi. Kakor nam pove zgodovina, je bilo po velikih vojnah in svetovnih prevratih vedno tako. Še mnogo huje je bilo, zakaj navadno so nekad po vojnah razsajale vsakovrstne kužne bolezni in po vrhu je uničevala svet še strašna lakota, kakršne se nam danes ni bati, zlasti v naši državi ne.

Res so hudi časi zdaj ne le za kmeta, ampak tudi za druge stanovce. Le redkim je poslano z rožicami. A ne smemo izgubiti poguma! Upajmo ob teh nekad tako veselih božičnih praznikih na boljše, lepše čase, ki pridejo, kakor so še vselej prišli, pa naj so trpe človeki rod še take nadloge.

Se huiše čase kakor zdaj smo preživljali med svetovno vojno. Ne samo, da je velika večina ljudi trpela pomanjkanje vsakdanjih življenjskih potrebščin, še mnogo huje so bile duševne muke. Nismo obupali, prišel je konec vojne in z njim naše osvobojenje. Štirikrat smo praznovali med vojno božične praznike, ki so bili vse prej kakor veseli. Četudi so bili žalostni, so nam vendar budili upanje v boljše čase, v naše narodno osvobojenje. Tudi letošnji božič nam boji praznik upanja na lepše življenje. Prebili in prestali bomo tudi to hudo gospodarsko krizo.

Zlobnost.

Urška: «Pomisli, Jerčka, včeraj me je hotel poljubiti neki tuj gospod. Ti ne veš, kako sem tekla!»

Jerčka: «No, ali si ga dohitela?»

BOŽIČNA PRILOGA DOMOVINE.

Božični pozdrav «Domovini»

Blestijo se zvezde, zvonovi pojo
in ljudstvo v svetišče hiti.
Daritev presveta ob polnoči bo,
ko Odrešenik se rodi.

Pri jaslicah dedek doma je vesel,
božična ga radost navdaja,
saj še je dočakal, kar si je želel:
da srečen spet božič obhaja.

Je letos družini krepak in vesel
darila božična razdelil,
pri jaslicah je še z mladino zapel
da mladež je vso razveselil.

A kaj, «Domovina», prineseš nam ti
za letos v božično darilo?
Kaj ne, da povesti in drugih vest
za kratek čas in razvedrilo?

Prav vsi, «Domovina», te čakamo komaj,
da v praznikih bomo še brali!
Med nas v kaj večjem obsegu priromaj,
imamo te radi veliki in mali!

Matija Relec.

Klic božične noči

Kanada.

Nenprekne snežne planjave, iz katerih širilo
kakor v pravljicah smrekovi gozdovi. Kakor
da so se preselila vsa božična drevesca vsega
sveta v Kanado.

Globoko se šibijo veje pod težo mrzlega
snega. Gluha noč vlada vseokrog, le zavijanje
gladnih zverj prekinja tu in tam mrtvo tišino.

Ob robu pragozda se svetlika samotna lučka.
Lesena koliba slovenskega drvjarja je to, stezana
iz grobih brun. Špranje so le za silo zamašene z
mahom.

Tam sedi ob ognjišču Jernej Grebenc z ženo,
šestletnim sinom in sedemletno hčerko. Pravkar
so popili za večerjo črno kavo in pojedli
tenke koščke kruha. Tudi v Kanadi, kjer se koničio
že leta in leta neprodane zaloge zlate pšenice,
je siromaku trda za košček črnega kruha.

Vsa leta so močne Jernejeve roke podirale
stoletne smreke in jih tesale, danes počiva za
vrati zarjavela sekira. Njegove roke, prej vde-
lane kakor hrastova skorja, so danes bele in
mehke. Preden je zapadel sneg, je potoval oče
tedne in tedne, da bi našel kje delo. Vse zaman.
Z zadnjimi prihranki je kupil črne moke in nekaj
krompirja, da se družina za silo pretepe preko
dolge kanadske zime.

V kotu na mizi stoji za komolec visoko smre-
kovo drevesce z nekaj konci svečnih ostankov
od lani. Za mizo sedi Jernej in si podpira glavo
z obema rokama. Kakor reke na zemljevidu se
vijejo debele žile na njih.

Kie so tvoje misli, Jernej?

Žena krpa prepleznjeno krilo na sam sveti
večer za božični praznik. Le radovedne oči otrok
so zamaknjene v migljajočo svetlobo božičnega
drevesca.

«Zakaj pa je letos naše drevce tako revno,
mama?» zavzdihne hčerka.

«Dela ni, otročička», pojasnjuje mati in kar
ne odvrne oči od šivanja da bi otroka ne videla,
kako ji kapajo solze iz oči.

«Atek, kakšno božično drevce si pa ti imel,
ko si bil še otrok?» poizveduje kodrolasi sinko.

Kakor iz globokega sna je dvignil Jernej Gre-
benc svojo trudno glavo. Čuden blesk se je
vžgal v njegovih dobrih, rjavih očeh. Posadil si
je na vsako koleno enega otroka in pričel pri-
povedovati o svoji mladosti. Vsa puščoba je na-
mah izginila iz sobe. Ženi so omahnile trudne
roke na krilo.

«Tam v mojem rojstnem kraju pod zeleno
goro Mrzlico ne poznajo božičnega drevesca.
Verni ljudje so tam, zato počastijo Izveličarjevo
rojstvo na poseben način. Čula sta, otročiča, da
ni nihče hotel sprejeti tam v židovskem Jeruza-
lemu svete družine pod streho in je moral priti
naš Izveličar na svet v hlevu. Da pokažejo svoje
dobro srce, ki je siromaku vedno odprto, postavi-
vijo pri nas v vsaki hiši jaslice, da bi imelo kje
na toplen spatj božje dete.

Vesta, kaj so jaslice? Seveda ne moreta ve-
deti. Jaslice se napravijo takole: V kot pod kri-
žem v sobi pritrdijo triogelno desko, za komolec
dolgo. Na njo nalože lep hribček iz mahu. Ej,
kako smo se kot otroci izkušali, kdo bo iztaknil
lepši mah! Na vrh griča smo postavili hlevce.
Papirnati hlevci se kupijo povsod po trgovinah.
Samo raztegneš ga, pa že kleči v niemu poleg
drobnega Božička sivobrađi Jožef in sklepa roke
Marija, zadaj pa gledata na veseli dogodek sivi
dolgouhi osliček in rdečepisani volek.

Cele tedne sem delal nekoč, da sem napravil
kralju leseni hlevce, božje dete, Marijo, Jožefa in
obe živalici iz voska. Deset vasi okrog je hodilo
gledat ta moj čudež.

Po pobočju hriba je treba postaviti palme,
vseh vrst živinico in pastirčke. Velike pole nasli-
kanih dreves, živali in ljudi smo kupili že tedne
pred božičem in jih izrezavali. Za oporo smo jim
prilepili na hrbet priostrene treske. Koliko je bilo
smeha pri tem! Na bilo smo vse popoldne po-
stavljali po mahoviti rebri v kotu palme, kravice,
teličke in ovce ter preudarjali, kako bi bilo lepše.
Prav nad hlevce smo obesili na nitko zbor pre-
pevajočih angelčkov. Tja pod hribček k steni pa
smo postavili sv. Tri kralje. Saj smo vedeli, v
dveh tednih že pridejo na vrh griča.

Pa je vzel ob mraku oče v eno roko molek, v
drugo posodo z blagoslovljeno vodo in smo romali
po sobah in hlevih z molitvijo in blagoslovom.
Vsa hiša je dišala po kadilu in sveže umitem
podu. Večer je bil poln tajinstvenih zgodb in
potic s sladkimi rozinami prav do enajste ure,
ko smo jo mahnil k polnočnici. Veste, kaj je
polnočnica?

Maša na sveti večer ob polnoči je polnočnica.
Cele tedne so sanjali otroci: «K polnočnici poj-
demo!» V mráz smo stopili: vsa pota migljajo od
lučk polnočnih vernikov, ki hitijo po ozkih gaze-
h, moški zaviti v debele burmuse, ženske čez glavo
odete v tople volnene rute. Z vrha od podružnice
Marije Magdalene na Homu sveti homski mežnar
Jurij Petek in utrinja pot pridni ženici in zastav-
nim otrokom. Doma je ostal le stari oče, ki moli
in dremlje v zapečku, in kodrasti Sultan, varuh
imetja v samoti. Niže se pridružijo mežnarjevi
luči še druge: Lajnar z desne in vsa Brda. Po
grapi ob Kolji poskakujejo rudarske svetiljke
Matenčanov. Prav izpod Mrzlice sopihata z lučko
nadušljivi Gregur in Kočar, poln ivja na orjaških
brkih. Po reški soteski romajo goste luči: Krajnc,
Smrekar, Vrhar, Ahac...

Vse ceste in poti se vedno bolj pomajo z mig-
ljajočimi lučkami, čimbolj se bližajo farni cerkvi
Sv. Pavla. Od mráza zardeli obrazi se zbirajo v
cerkvi.

Orgle zabučijo v svetli cerkvi, ko pristopi k
oltarju Miha Plečnik, božji pastir, in zapoje z
raskavim grlom: «Gloria in excelsis Deo!» ...

Pritrkavanje objame vso dolino, kakor da je
napočil večni praznik in da je konec težav in
bridkosti.

Kako poje veliki šempavelski zvon? Poslušajta!
Kaj ga ne slišita?

Do-mov... do-mov... do-mov...

Glavo in ves život je nagnil naprej Jernej in
napeto poslušal glas šempavelskega velikega
zvona.

Žena globoko vzdihne in utrne solzo, ki se ji
je prikradla iz očesa.

Otroka se držita krčevito očetovih ram in
napeto poslušata v gluho noč.

Naenkrat se Jernej strezne, pogleda okrog
sebe. Na mah je izginil mrzlični blesk iz oči.

«Jož, kako lepa je bila tvoja povest. Zakaj pa
ne gremo tja iz teh žalostnih krajev?» ga poboža
deklica po licu.

«Prav imaš, dete, tja pojdemo, ko tukaj ni
kruha. Starega očeta in staro mater imam doma,
ki jima pešajo moči. Doma nas pa čaka rodna
zemlja in nas kliče. Mi stradamo tukaj in nihče
ne ve, kako dolgo še ne bo dela. Zemlja pa nikoli
ne praznuje, ona dá vedno delo, in če drugega
ne, dá vsaj koš kruha in toplo peč za plačilo.»

Veseleje je zaplapolal ogenj v peči. V kotu so
pa umirale lučke na božičnem drevescu. Z njimi
je umirala tujina v srcu Jerneja Grebenc, ki je
zaslišal to sveto noč spet domači veliki zvon...
Savinjski.

Izza groznih dn

V trenutkih najtišje tišine se odpre človeku
življenje, ki ga ne vidi v trušču besneče vsak-
danjosti. Kar se odigrava v nas, z namj in okrog
nas, ali ni vse blodnja v megli, ki je ne poznamo
in je nikoli ne bomo poznali? S silno muko, z
nadčloveškim naporom odgrneš zaveso, ki ti za-
stira pogled, misliš, da si našel pot v neznane
skrivnosti, pa vidiš samo novo zaveso in na njej
odraz lastnega obraza. Vse je zaman! Le kakor
mamilo bolniku šine včasih žar luči mimo nas in
nas zaziblje v nade ter nam da moči za nadaljnje
tavanje.

V trenutkih tišine pa, o moj Bog, kako so
strašni tisti trenotki, ko noče kri po žilah in silj
k srcu, da bi ga zastavila, v trenutkih tišine
gledaš in vidiš: Kamor seže pogled, sama pu-
stinja in megle se vlačijo po njej. Včasih jo za-
hip obsije solnce, včasih korači smrt po njej.
Smrt, ta strašna groza, ki ti kri po žilah zastaja
ob misli nanjo, je vendar simfonija vsega bla-
gega, kadar jo gledaš na svojega življenja go-
ljavi. Ali včasih jo vidiš daleč, daleč na zeleni
oazi, kamor je Bog naslonil svojo glavo, pa mu
je zemlja, njegov tvor, ponudila svoje lepote
raj... Na taki zeleni oazi, kamor je morda ne-
vede in brez zasluženja nekoč stopila tudi tvoja
noga, zagledaš smrt, in tedaj je vse, kar je v
tebi, samo še strašen občutek groze in krivice
in sramu. O, kako je človek sirotin v hipih take
bede! Poslušajte, da vam povem.

To je bilo v tistih dneh, ko je ječala zemlja
pod človeško besnostjo. Ni ga bilo varnega ko-

tička, kamor bi bil človek pobegnil in se skrilit, da bi mogel ostati človek. Kar se je kdaj rodilo zlobe in groze, vsa je takrat praznovala svoj ogabni praznik. Iz kraja v kraj gorje, gorje, iz kraja v kraj le smrt in groza, strast in kri in mi, ljudje! Oj, mi ljudje!... Kako smo le mogli tako razgaliti obraze, da nismo niti sence več imeli človeškega na sebi! To smo bili pobesneli okostnjaki, vse brez izjeme, zelena mladina, moške in starci, vsi brez srca in brez oči, tako strašni v svoji norosti, da me zabolj v sencih, kadar pomislim na tiste čase.

Visoko v gorah smo bili tedaj in veter nam je strojil kožo. Mraz nam je razrezaval lica in kot gladni volkovi smo razcapani ždeli po krivenčastih roveh in le takole ubijali moreči čas:

«Jo vidiš tam na tistemle griču ubogo paro, kako se plazi, da bi nam prišla kje do živega?»

Po šest, po osem, po sto parov oči je zastrmel v naznačeno smer.

«Vidim», je šepnil nekje zamolkel glas. Drugje se je kakor v blaznosti jela krčiti in se spet dvigati majava postava. «Vidim», je šlo po rovu in kakor mravlje so mrgoleli ljudje drug mimo drugega.

«Jaz ga bom, gospod...»

«Gospod, pustite mene...»

«Jaz ga pogodim...»

Kot stekli so sršeli ljudje mimo mene in zverinski pogledi so prosili. Tudi sam sem se pasel nad vsem tem, da nikoli tega. Veščiško sem motril te svoje čudne ljudi, vmes pa sem s pomočjo daljnogleda previdno sledil onemu tam preko globeli. Čisto po mačje je lezel po strmini, dokler ni izginil za nazobčano skalo. Nato je nekaj časa čepel skrit. Šele čez čas sem opazil temno kačo na skalni zarezi: puškina cev je bila obrnjena proti nam. Tesno ob zarezi je čepela kepica, kakor da rase na tisti črni kači kupček potemnelega prahu. Kepica se je zganila, jaz pa sem strastno sikni!

«Ogenj!»

Rezko je zalajalo, ljudje so si oddahnili, tam na drugi strani pa se je zakotalilo po skaloviti strmini. V velikem loku, kakor da se boji onemoglega gospodarja, je planila puška čez skalo in se s treskom prelomila nekje v dolini. Tudi ono telo se je pokazalo izza skrivališča. Poskakovalo je s skale na skalo, udje so mahedrili zdaj navzdol, zdaj navzgor, a glava se je opletala križem, kakor da ne spada na svoje mesto. Med vejevjem samotne bukve, ki ji je bila granata pristigla krono, je naposled obviselo trkljajoče se telo. Obviselo je z glavo navzdol in roke so kakor strašila mahedrile po zraku. Bukve je rasla tako blizu nas, da smo lahko natančno opazovali treslajne in krčevite sunke, ki so še vznemirjali poraženo bitje. Dasi je solzela kri iz nešteti ran, se še ni moglo odpovedati življenju. Poredko sicer, a vendar z neverjetno žilavostjo se je vzganjalo, podrhtevalo in se krčilo to viseče telo.

V našem rovu je zavladalo besno veselje. Vik in krik, petje, ploskanje in vriskanje je bilo takšno, da človek ni razumel niti svoje besede. Kakor sestradane podgane, so ljudje gomazeli k strelnim linam in ogledovali tisto umirajoče čudo na bukvi.

Dasi smo bili gladni, se je nekdo spomnil:

«Lačen je zlodej. Dajmo mu kruha, da bo mogel na oni svet!»

Naenkrat je bila pripravljena ročna granata, priletel kosmatin je privezal nanjo skorjo kruha, planil iz rova in tresčil granato proti bukvi. Pokadilo se je in rezko počilo, ko pa se je razgubil dim, ni bilo na bingljajočem truplu glave in ne desne roke. V rovu je spet zaoril zmagoslaven krik, oni nad rovom pa ni imel več časa za radost. Na nasprotni strani so zaregljale strojnice, ki so ga bliskovito pometle nazaj v rov. Niti oči ni utegnil zapreti, tako se mu je mudilo, a ko je padel med nas, se je razčesnil na dvoje...

V trenutkih tišine se vrača in stoče kraj mene: Joj, o joj...

Ivan Albrecht.

Spomin iz Lublina

Najlepši spomini, ki se porajajo v človeški duši, so oni, ki jih doživljamo na sveti večer. Nekaj nedopovedljivo mehkega, prelestnega je v teh spominih. Čari naše mladosti, sanje minilnih dni, veselih in žalostnih, nam vstajajo pred očmi. Četudi so ti spomini žalostni, skrivnost božične noči jih ublaži, da so nam mili in dragi. Obiščejo nas, povasujejo z nami in mi jim odpiramo srca na stežaj.

Saj je sveti večer praznik miru in ljubezni!

Ob samotni poti mojega življenja stoji velik mejnik: svetovna vojna. Preko tega je sama bridkost, poteptano življenje, ranjena mladost. Tja se ne ozirajo rade moje oči, ker za tistim mejnikom drži pot v sivo preteklost prokletstva, tuge in izgubljenih ciljev. Tam so postaje križevga pota mladih dni, oltar svetovnega morjenja.

Toda noč je sveti večer...

Na moje srce je potrkal spomin tam iz daljne Poljske, iz čudovitega mesta mojih vojaških let, iz Lublina. Bil sem doделjen takratni generalni guberniji za okupirano avstrijsko ozemlje. Na sveti večer sem bil povabljen k poljski trgovski rodbini Borowieckih. Zahajal sem stalno tja, vsakdanji gost, torej tudi na sveti večer nisem smel izostati. Domača hčerka, pani Honorata, bi mi gotovo zamerila.

Med povabljeni sta bila tudi neki legionarski častnik in gospa Bojanowska. Mož slednje je služil v ruski armadi. Že dve leti ni ničesar slišala o njem; domnevala je torej, da ga ni več med živimi.

Oficir legionar ji je dvoril. Lepa ženska je bila gospa Bojanowska. Še mlada in zelo duhovita. Pred vojno je študirala v Moskvi.

Sedeli smo okrog božičnega drevesca, ki ga Poljaki imenujejo «hojinka». Pogovarjali smo se o marsičem, največ seveda o vojni, ki je divjala takrat kakih petdeset kilometrov od Lublina. Jaz sem govoril o svoji domovini, o Slovencih. Prav malo so nas poznali Poljaki, takrat skoro še nič.

«Ali imate pri vas o božiču tudi hojinko?» me je vprašala gospodična Honorata.

«Seveda», sem odgovoril. «Toda pravi narodni običaj pri nas so jaslice.»

Razložiti sem moral, kaj so jaslice, kakšne so in kaj pomenijo.

Mirno so gorele svečke na hojinki. Na mizi je kipel ruski samovar. Pili smo herbato (čaj) in prigrizovali zraven božično pecivo.

«Poglejte to svečko», mi je dejala gospodična Honorata, me prišla za roko in pokazala na rdečo svečko. «Že dogoreva, kmalu bo ugasnila. Veste, kaj sem si mislila, ko sem prižgala svečke na drevescu?»

«Kaj pa, gospodična?» sem se nasmehnil in jo rahlo stisnil za roko.

«Mislila sem si: Naše življenje je kakor takale svečka. Prižge se, dogoreva in ugasne. Bog ve, ali ne pomeni ta dogorevajoča svečka mojega življenja?»

Njene velike, rjave oči so zastrmele v drevesce. Vstala je in utrnila svečko. Ta je pri tem vzplapolala in ugasnila.

«Vidite, gospod, končano je.»

Skoro žalostna je sedla nazaj za mizo. Jaz pa sem se spomnil na svoje življenje. Koliko je vredno? Kdaj preneha? Danes, jutri? Vsak dan lahko, saj topovi so nenasitni, zahtevajo hrane, vojaških teles, hoče se jim nove zabave!

Legionarski oficir in gospa Bojanowska sta bila v živahnem pogovoru. Tudi ostali so se pomenkovali med seboj. Čas je hitro potekal. Vsi skupaj smo se odpravili k polnočnici. Katedrala je bila natlačeno polna ljudi. Vsa cerkev je prepevala božičnico:

Wśród nocnej czisie
głos się rozchodzi;
Wstancze, pasterze,
Bóg się wam rodzi!

Po polnočnici sem se poslovil od družbe. Oficir legionar in gospa Bojanowska sta odšla skupaj po ulici. Gospodična Honorata mi je pred stanovanjem podalž roko:

«Se pan zvečer oglasi pri nas?»

«Gotovo, gospodična Honorata!» In smo se razšli. Nisem slutil, da sem jo takrat videl zadnjikrat.

Na božični dan je bil ves Lublin na nogah. Ruska letala so se pojavila nad mestom. Ponekod so se razpočile bombe. Ena je padla na poštno poslopje. Učinek je bil grozen. Vsa streha porušena, nadstropja preluknjana. Med žrtvami je bila tudi gospodična Honorata. V času eksplozije je šla baš po ulici v bližini pošte. Opeka, ki je drvela s poslopja, jo je na mestu ubila.

Čudna slutnja gospodične Honorate na sveti večer se je na žalost uresničila. Mlada, polna življenja, je na tak krut način našla svojo smrt.

Sveti večer je noč...

Strmim v lučke na božičnem drevescu. Med mnogimi bridkimi spomini je eden, ob katerem me zabolj srce: spomin na gospodično Honorato.

Morda bi bila usoda mojega življenja drugačna, če bi živela ona...

Vinko Bitenc.

Vesela sveta noč

Veselo in zadovoljno je živela Hrastarjeva družinica. Tedaj pa se je začela svetovna vojna in je moral na krvavo klanje tudi Hrastar. Prideljen je bil kompaniji, ki je odšla na severno fronto.

Ni bil dolgo v strelskih jarkih in že je bil ranjen v desno nogo, potem pa prepeljan v bolnico na Dunaju. Od tam je bil, ko je okreval, zopet poslan na fronto, kjer je bil njegov oddelek od Rusov ujet. Vse ujetnike z njim vred so poslali v daljno mrzlo Sibirijo.

Nekajkrat je še pisal svoji družinici, a potem je minilo polnih osem let, da ni slišal več od svojih in njegovi tudi ne o njem ničesar.

Bila je baš sveta noč. Mati je sedela s svojimi tremi otroki pri zakurjeni peči in zrla v rdečo lučico, ki je mirno gorala pri jaslicah. Debele solze so padale materi na tla raz blede lica.

To je opazila starejša 12letna hčerka, ki je vprašala mater, zakaj joka.

«Ljubi moji otroci!» ji odvrne mati, «noč je sveta noč, ki jo letos že osmič praznujemo sami. Ko je nastala vojna, ki nam je potrla našega ljubega očeta, ste bili še vsi majhni in niste še poznali bridkosti.»

Mati je potem začela otrokom po vrsti naštevati težave, ki so jo zadevale v strašnem vojnem času, in vsi štirje so začeli na glas plakati.

«Ljubi naš oče» je nadaljevala mati, «je bil zelo dober, a zdaj ne vem, ali je še živ ali ne.

Nobenega poročila ni več od njega. Minilo je že šest let, odkar ni več pisal. Gotovo ga krije tam v daljni Sibiriji hladna zemlja.»

«Morda pa oče še pridejo», so vsi trije otroci tolažili mater.

Bližala se je enajsta ura. Zvon pri farni cerkvi je začel vabiti k polnočnicam.

Medtem je zapazila mati, da zunaj pri oknu nekdo stoji. Ni pa mogla prav spoznati, ali je bilo v resnici človeško bitje ali se ji je samo zdelo. Ni si upala tega povedati otrokom, da bi jih ne splašila.

Ni se zmotila. Pri oknu je stal človek, ki je že precej dolgo poslušal, kako so se jokali vsi otroci in mati. Naposled je potrkal na okno in poprosil, naj mu odpro, ker bi se rad malo odpočil.

Mati je takoj prižgala večjo svetiljko in sin Francek je stekel k durim, skozi katere je vstopil neznan mož z dolgo brado, ki se je potem dlje časa kakor nem oziral po izbi. Vsi so ga začudeno gledali.

Po dolgem molku so se odpfla možu usta: «Ali me ne poznate več?»

Zena je po teh moževih besedah skočila pokonci in objela neznanca, v katerem so takoj tudi otroci zaslutili svojega očeta in začeli skakati okrog njega.

«Nisem te spoznala,» mu je pripomnila žena vsa vesela, «in kako bi te tudi, saj si ves obrasel po obrazu.»

Nato ji je mož odvrnil, da bo to sukno z ob-
raza še to noč slekel za vselej, kar se je tudi
zgodilo.

Mož in oče je zatem odložil svoj obilno ob-
loženi nahrbtnik na mizo in začel deliti darila,
ki jih je prinesel s seboj za svoje drage.

Pravil jim je med drugim, da je bil med potjo
zaposlen več mesecev v neki tovarni, kjer si je
prihranil lep znesek, za katerega je lahko naku-
pil več spominov za božič.

Med drugimi pogovori je še pristavil oče, da
je bil prejšnjega dne v bližnjem mestu, kjer
je obiskal nekatero prijatelje, s katerimi je bil
skupno v vojni.

«Prav nocoj na sveto noč sem hotel priti do-
mov,» je menil, «in vas razveseliti, ker sem zve-
del že v mestu, da ste vsi zdravi in živi.»

Vsa družina je potem praznovala res vesele
božične praznike.

Matija Belec.

Pot po snegu

Sicer smo jo že večkrat slišali, vendar je bila
zgodba nenavadna in smo takoj vsi obmolknili,
čim smo opazili, kako si je stari Nac natlačil
pipico in se zagledal v jaslice.

«Bo že blizu šestdeset let odtlej, rajši več ka-
kor manj», je izpregovoril Nac, ko sva jo z rajn-
kim Joštom, Bog mu daj dobro, mahala za božič
domov. On je bil izučen strojar, jaz pa kolar.
Oba sva delala tam doli pod Vrhniko.

Na sveti večer sva hotela biti doma, a med
potjo se nama je imela pridružiti še Matijčeva
Katra, ki je služila v Dolenji vasi, in sta bila z
Joštom v besedi za prihodnji predpust.

Vreme je bilo poprej suho in lepo, a nekaj
pred svetim dnem je začelo snežiti. Kar iz le-
pega ga je bilo začelo suti. In kakšen droban,
suh sneg je bil! Res, kakor bi kdo moko sejal.
Ker le noč in dan ni hotelo nehati in tudi drugi
dan ne, me je nazadnje že skrbelo in sem tudi
dejal Joštu, da bo skoro bolj pametno, če si pre-
misliiva. Njemu seveda ni bilo po volji že zavoljo
Katre ne, pa sva jo popoldne kar mahnila. Pot je
bila taka, da je šel človek bolj nazaj kakor na-
prej.

«Jošt, mu pravim, ker sva že na poti, naj bo,
ali dlje ko do Dolenje vasi ne grem! Saj človek
niti tri pedi ne vidi pred seboj!»

«Bo že, bo že,» tolaži Jošt in se rine skozi
metež. Vrhu vsega hudega je še zdaj s te zdaj
z one strani vlekel močan veter in so se kopicili
visoki zameti, da človek nikoli ni prav vedel, ali
hodi po cesti ali jo brede kar na slepo. Včasih
je nama segal sneg komaj do kolen, včasih pa
tudi visoko čez pas in sva bila oba kakor kuhana
od potu, ko sva z nočjo vred prigazila v Dolenjo
vas. Tam so naju ustavljali, češ, da bodiva pa-
metna in naj nikar ne hodiva naprej. Nocoj da
je povsod sveti večer, kjerkoli prebivajo krščan-
ski ljudje. Morda bi se bil Jošt celo dal pregovo-
riti, ko je zagledal Katro. Tedaj pa meni ni dalo
pokoja. Nič ne vem, kaj me je bilo zmotilo. Kar
naprej me je gnalo in samo naprej, dokler nismo
res odšli.

Jož, kakšna pot! Kakor da sta se nebo in
zemlja pogreznila v sneg, je bilo. Veter je tulil
in sneg je šuštel, a drugega nič, čisto nič: nikjer
nobenega živega glasu, nobene luči, nobene
krščene duše! Sneg je silil v ušesa, v oči, v nos
in v usta. Kadar je potegnil veter proti nam, smo
se morali pošteno braniti, da nam ni zavrlo sape!

Hodili smo drug za drugim: zadaj Jošt, v
sredi Katra in spredaj jaz. V zamolklem šumenju
suhlega snega je bilo nekaj strašnega. Še zdajle
me trese, ko se zmislim na to. Rad bi se bil kaj
pomenkoval, pa sem komaj sam slišal svoj glas.
Kadar sem hotel, da bi me razumela Katra, sem
moral obstati in ji zavpiti na uho, ona pa spet
naprej Joštu. Ker smo se že itak le počasi po-
mikali, nam seveda ni kazalo ustavljati se, pa
smo rajši molčali.

Hodimo in hodimo in meni se je videlo, da bi
bili že morali priti na kraj sveta, pa še zmeraj
ni bilo nobenega sledu o vasi. Nazadnje mi

začno pešati noge v kolenih in me kuhati takšna
vročina, da bi se bil najrajši zleknil in zadremal.

«Če le nismo zašli, me zaskrbi in obstanem,
da bi se pomenil z onima dvema, kaj nam je
storiti.»

«Slišiš, vpiljem Katri, vprašaj no Jošta, ali
gremo prav!»

«Kaaaj?»

«Jošta vprašaj, kako se mu vidi: Ali gremo
prav! Mene skrbi...»

«Katra se ozre nazaj in čaka.»

«Jošt!»

«Ker ni nič glasu, zavpiljem še jaz!»

«Jooošt!»

«Spet nič. Oba začneva tipati v temo in na vse
grlo vpiti:»

«Jooošt! Joooooost!»

«Nič. Kakor da se e v zemljo vdrl! Nekaj časa
čakava, pa naju kmalu začne lomiti mrz.

«Stopiva mu naproti,» pravi Katra, «morda je
opešal!»

«Res začneva spet bresti, ali gazi ni nikjer.
Vse nam je sproti spet zasulo.»

«Dobro se me drži!» pravim dekletu in gazim,
da se mi kar kreše pred očmi.

Hodiva in hodiva, zdaj navzgor zdaj na-
vzdol zdaj navprek. Hodiva in kličeva ko zgreš-
na duša, pa vse zastoji.

«Malo si oddahniva,» pravim nazadnje, «sicer
se ti na mestu sesedem!»

Katra samo pokima, tako je izmučena in pre-
strašena. Nekaj časa stoje počivava. Tedaj se mi
zazdi, da slišim zvon.

«Saj sva že menda doma, me obide veselje.
Slišiš, da vabi k polnočnici! Pa sem mislil, da
je že bog ve kako kesno...»

«Hitro stopiva,» se ohrabri še dekle, «kaj, če
bil Jošt že doma! To se bo nama smejal...»

«Res stopiva, kar nama duša dá, in kmalu pri-
deva do vasi. Ko pa izkušava najti vsak svoj
dom, spoznava, da sva prišla nazaj v Dolenjo
vas. Tudi zvon, ki sva ga bila slišala, ni vabil
k polnočnici, ampak k rani maši v Dolenjo vas.»

Bilo je potlej kakor sodni dan. Dekle je kar
norelo in vse je tiščalo vame, da sem jaz in
samo jaz kriv, če se je Joštu kaj pripetilo. Za
božji čas, tak sem bil, da sem se komaj držal na
nogah, pa sem le hotel še po Jošta, samo iz-
pustili me zdaj niso več! No, v resnici tudi ni
bilo treba tega! Jošt je bil doma in se mu ni
zgodilo prav čisto nič, le Katre ni maral več pog-
ledati. Kakor veter je trdil neprestano: Da sva
se mu bila z dekletom nalašč umaknila, da sva
bila zmenjena in naj kar pri tem ostane.

Tako človeka včasih doleti. Nikoli nisem gledal
po kikljah, zdaj mi pa res ni kazalo drugače,
ker je bila Katra tako žalostna. Moral sem jo
potolažiti in sem jo tudi res na pomlad povedel
pred oltar...»

«Oh,» se je za pečjo oglasila Katra, «ali še
ne boš neha! Rajši moli, kakor da čeljustaš!»

«Saj nič ne rečem,» se je smehljaj stari Nac,
«da je kaj, samo to vem, da je bil Jošt bolj pa-
meten. Bog mu daj dobro! Ostal je lepo sam,
jaz imam pa še zdaj pokoro za tisto pot!»

Janez Blatnik.

Znamenita pritožba pujskov proti človeku

Pred mnogo tisoč leti se je zbrl skupaj ves
mногоštevilni rod ščetincev. Iz vseh delov sveta
so prihajali tolsti pujski in dobro rejene svinje,
da se udeležijo zborovanja, na katerem se bo raz-
pravljalo o strašnih krivicah, ki jih prizadevajo
ljudje njihovemu plemenu. Ko ni manjkalo ni-
kogar več, se je zborovanje pričelo. Najdebelejši
in najučebnejši pujskec je stopil na govorniški
oder. Ozrl se je naokrog po mnogoštevilnih po-
slušalcih, nato pa odprl svoj častitljivi rilček in
imel tale vsega spomina vreden govor:

«Slavni pujski in veleugledne svinje! Kratka,
zelo kratka je doba našega življenja. Komaj se
kateri naših brafov ali sester nekoliko odebela, že
ga obsodijo na smrt in mora v cvetu svoje mladosti
poginiti pod ostrim nožem neusmiljenega

človeka. Toda, bratje in sestre, mi ne smemo do-
pustiti, da bi človek tako brezobzirno ugonabljal
naš slavni rod in se mastil z mesom naših otrok.
Uprimo se krvoločnemu človeku! Naša bodočnost
mora biti lepša! Nočemo biti več pokl ni člo-
veku. Vsako leto pokolje in poje človek na tisoče
in tisoče naših sorodnikov. To upije v nebo, to
kriči po maščevanju. Predlagam, naj se nemudno
sestavi ostra pritožba zoper človeški rod in nje-
govo krvoločnost in požrešnost, katero moramo
mi ščetinci tako bridko občutiti. To obtožbo po-
šljemo učenemu Zvitorepcu iz lisičjega rodu, ki
naperi proti človeku grozno tožbo. Zvitorepec je
zelo prebrisana buča, on naj postane zaščitnik
našega rodu in naš zagovornik pri sodni raze-
pravi!»

Vsi ščetinci so z velikim navdušenjem odo-
brili predlog in nasvet svojega govornika. Učen
pisar Dolgouhec je moral nemudno prijeti pero
in krepilje in izkovati obtožbo proti zlobnemu
človeku. Obtožba je bila hudo, hudo obtežljiva. V
njej so bile omenjene vse gnusne krivice, katere
je krvoločni človek že izza pamtiveka prizadejal
ubogim pujskom.

Ko je bila obtožba podpisana in zapečatená,
so jo izročili zanesljivemu Tolstokraku, da jo
pčnese k Zvitorepcu. Omeniti moramo, da je bil
pujskec Tolstokrakec slaven tekač. Kakor blisk
jo je brisal s pritožbo v gobčku tja proti deželi
čurimurski, kjer je živel učenjak.

Nekega dne je došel do velike mlake ob
cesti. Zadovoljno in veselo je zakrutil Tolstokra-
kec, ko je zagledal mlakužo. Nemudno je odložil
obtožbo in se zakadil v umazano vodo. Do vratu
se je pogreznil v mehko, hladno blato in zaradi
srčnega zadovoljstva zakrutil svojo najlepšo
pesem.

Po tisti cesti je mimo mlake moško prikora-
kal psiček Hov. Ko je zapazil v blato zaritega
pujska, se Hov ustavi, pomiga z repom in za-
kliče prijazno:

«Hej, boter, odkod pridete in kam ste name-
njeni?»

Pujskec je odkritosrčno razložil, kam je name-
njen. Zalostno je zakrutil in potožil.

«Zelo rad bi ostal v tem kopališču, kjer je
hladno in prijetno, a dolžnost me zove dalje!»

«Lahko ostaneš tukaj v toplicah, bratec pujs-
sek,» reče prijazni psiček. «Pripravljen sem, da
tvojo pritožbo ponese Zvitorepcu. Saj sem tako
in tako namenjen v tisti kraj. Rad ti storim to
uslugo, ako mi zaupaš.»

Z veseljem je sprejel leni pujskec Tolstokrakec
ponudbo viteškega psa. Brez obotavljanja mu je
izročil obtožbo, ki jo je prijel pes z gobcem,
nato pa se spustil v tek proti deželi čurimurski.
Letel je s strašansko brzino.

Mimo je prikolovratil muc Mijavkež, se usta-
vil pri psu in sočutno poizvedoval, kaj in kako.
Pes je razložil svojo nezgodo in začel prositi
botra muca, naj namesto njega nese pritožbo k
Zvitorepcu.

Muc je rade volje na uslugo botru psu. Vzel
je pritožbo in se zagnal v dir proti čurimurski
deželi, a ko je slednjič prišel na cilj, je opazil
gospod Mijavkež, da je obtožbo izgubil. Hitro se
je vrnil iskat izgubljeno listino. Tri dni in tri
noči jo je iskal, a zaman. Izgubljene pritožbe ni
mogel nikjer več najti, pač pa so jo našle rado-
vedne miši in jo odnesle v svoje gnezdo, kjer so
jo razgrizle na tisoč koščkov.

Tako so vsi upi in vse nade naših nezadovolj-
nežev splavale po vodi. Ljudje so jih v bodoče
enako brezobzirno pobijali kakor že izza pam-
tveka.

Mogoče se bo kdo čudil, zakaj ni rod ščetin-
cev sestavil druge obtožbe in pritožbe. To je bilo
nemogoče, zakaj na žalost je moral učen pisar
Dolgouhec prav tedaj pod klavčev nož in potem
v dimnik. Ker v vsem rodu ščetincev nihče drugi
ni znal pisati, so se morali pujski brezpogojno
ukloniti svoji nemili usodi.

Od tistih dob tudi vlada med svinjami in ps-
najstrupenejšo sovraštvo.

Edvard.

K polnočnicam

Glasno brneč zapel je zvon
v zvoniku pri Trojici,
v dolino klical je: bim-bom
in vabil k polnočnici.

Prej temna, tiha vas v dolini
namah se razsvetli,
povsod po dolu in strmini
vse polno lučk brli.

«Rodil se Jezus bo nocoj,
te stopajmo hitreje!»
Zari skrivnostno zvezdic roj,
ledena sapa veje.

Njegovo rojstvo počastit
gredo iz vseh vasi,
ob jaslicah se veselit
vsa fara si želi.

France Kojnik.

Čarovniška predstava

Moje tete in moji strici so prerokovali, da postanem, ko dorasem, gotovc umetnik v čarodejstvu. Tako bodočnost so mi slikali zaradi tega, ker sem kot deček silno rad posejal cirkuške predstave, kjer je kakšen glumač razkazoval bolj ali manj čudovite poizkuse. Take čarovnike sem silno občudoval.

Sklenil sem, da moram postati tudi jaz tak vsemogočen čarovnik. Ubiti jajce in ga zopet narediti celo ali dolg nož pogoltniti se mi je videlo zelo lahko delo. Nekega dne, bilo mi je takrat devet let, sem sklenil uprizoriti veliko cirkuško predstavo, v kateri bi gledalcem razkazoval razne čarovniške umetnosti.

Ta čarovniška predstava se je vršila v praznem konjskem hlevu in gledalci so bili dečki in lekllice moje starosti. Kot prvi predmet moje čarovniške umetnosti je prišla na vrsto krasna zlata ura strica Nandeta. Vzel sem jo iz miznice v trenutku, ko ga ni bilo v sobi. Uro sem položil v železen možnar in jo začel tolči, kakor sem videl želati onega čarovnika v cirkušu. Zelo nerada je bila narazen, samo steklo mi ni provzročalo težkoč. Ko je bila ura že povsem stolčena, sem jo vzel iz možnarja in jo pokazal gledalcem.

«Zdaj je ura razbita», sem rekel. «Le pazite, v trenutku bo zopet cela... Hokus — pokus...»

Držal sem uro nekaj minut za hrbtom in jo potem zopet pokazal. A kako sem se prestrašil, ko sem videl, da je še vedno razbita in da se ji boče vrniti prejšnja lepa oblika. Otroci so se smejali in se mi rogali. Naznanil sem konec cirkušne in jo popihal v hišo. Razbito uro sem skrnil pod kuhinjsko omaro, kjer jo je našla kuharica in jo nesla stricu.

Sum je padel takoj name. Stric me je povabil v svojo sobo. Grozno sem se prestrašil, ko sem prišel tja in videl na mizi predmet moje nesreče! «Malopridnik!» je zagrmel stric. «Kaj si napravil z mojo uro?»

«Oh, stric,» sem zaklical, «miši so vzele tvojo uro iz miznice, jo zavlekle pod kuhinjsko omaro in jo tam razgrizle!»

Zaplesala je stričeva palica po mojem hrbtu in jaz sem začel prepevati žalostinke.

Edvard.

Boltek bo risar

I.

Naš Boltek po papirju piše
in zdajci jajce si nariše.

Ugiblje sem, ugiblje tja,
na vrh pritisne kroga dva.

Koj v krogih piki dve ima,
od krogov kljunček že binglja.

Ušesca, kremplje, vejo riše:
Se modra ptica sova piše.

II.

Se eno jajce na papir
začrta dolgo ko krompir.

Kaj zdaj naš Boltek bo napravil?
Na levo je uho postavil.

K ušesu rilec je pritisnil
in od veselja je zavrisnil.

Ko čačke svoje je končal,
cel jazbečar pred njim je stal.

Črni maček

(Ljudska pripovedka.)

«Fantič, varuj se črnega mačka! Ta ima vrage v repu, zato se sveti, ako ga ponoči pogladiš...»

Tako me je opominjal sosedov dedek, ko sem še preganjal mačke z vaškimi paglavci. Gorje živalici, katero smo ujeli! Navezati smo ji poledo na rep ali na kremplje orehovo lupino.

Trpinčenja živali dedek ni mogel prenašati. Zbral nas je nekoč okrog sebe in nam povedal zgodnico z uvodom: «Kar boste slišali, je čista resnica.

Ko sem bil že dorasel fant, sem bil navajen pozno zvečer kositi. Nekoč sem se spravil nad deteljo na njivi blizu doma. Na nebu je svetil prvi lunin krajec.

Nakosil sem jo nekaj košov in pričel grabiti. Na meji tik njive je sedel črn maček. Oči so se mu svetile kakor dva žareča oglja.

Dotaknil sem se ga rahlo z grabljami, a se ni premaknil. Takoj se mi je videlo sumljivo. Maček vendar rad beži; celo domačega človeka vselej ne počaka. Ta pa se ne zmeni in ne gane.

«Ali mi pojdeš!» Dvignil sem grablje in ga zapodil.

Črni maček je naježil dlako. Vzpel se je pokoncu in zagodel.

Okrog mene je začelo mrgoleti. Kamor sem pogledal, povsod sami črni mački. Bilo jih je na stotine. Strašno so pihali in silili proti meni.

«No, in potem?» Otroci smo bili silno radovedni.

Ded je nadaljeval: «Mačkov je bilo čedalje več, jaz pa zmeraj manj pogumen. Naposled sem vrgel od sebe grablje in jo ubrisal z njive. Doma sem se spomnil, da je kvatrna sreda...»

Tako je pravil dedek, ki ni nikoli lagal. Se danes bi mu skoro verjel, da nam je povedal čisto resnico.

Sotešča n.

Ciganske uganke

Uganke ciganskega naroda so prav malo znane. V nekem listu jih je bila nedavno priobčena cela vrsta. Zbral jih je cigan, ki je prenehal ciganovati. Te uganke imajo nekaj posebnega, vendar pa je marsikaj sličnega našim ugankam. Naj jih navedemo nekaj:

V meseni hiši sedi hud pes (kizel)

Zelena kokoš leže rdeča jajca pod zemljo (čebula)

Ne utonem v vodi, ne zgorim v ognju in ne poznam ne mraza ne vročine (seca)

Koliko stopinj napravi pastirička na dan? (nobene, ker skaklja)

Črn sem živel v luknji, rdeč sem se tresel v smrti (rak)

Ima bel plašček, rdečo čepico in črno glavico (gorca sveča)

Otroška usta

Župnik (med veroukom v šoli): «Tinček, povej mi, kdo je Boga obsodil na smrt!»

Tinček: «Pismo noše in farizeji...»

Znamenita gostilja

(Živalna pripovedka.)

V onih srečnih dneh, ko sta Adam in Eva prebivala še v raju, se je prigodilo nekoč, da so živali odstavile svojega starega kralja, bolnega leva Hudogleda, ter si izvolile drugega vladarja, seveda tudi iz dinastije levov. Novi kralj, mladi lev Bujnogriv, je ob priliki svojega kronanja priredil ogromno gostiljo, na katero je povabil vse svoje štirinoge podanike, od medveda do zajca. Seveda so se vse živali pokorno odzvale mogočnemu povabilu in od največje do najmanjše prihitele na gostiljo, da se priporoče varstvu in zaščiti novega vladarja.

Slednjič so bili zl rani v kraljevi palači vsi plemeniti in neplemeniti sloji živalskega sveta. Zdajci vstopi vitez vojak ter naznanil z rani družbi v imenu kralja, da je obed pripravljen. Gostje

odidejo v svečanem sprevodu v obedno dvorano, kjer jih sprejme kralj Bujnogriv.

Vsak gost zasede določeno mesto. Ze držijo v tacah žlice, da bi začeli jesti, ko zapazi kralj, da ni popra na mizi. Jezen pokliče dvornega služabnika, psa Parizija, ter mu veli, naj donese gostom popra. Služabnik naglo odide, toda vrne se ne več. Gostje čakajo dolge ure, a ker psa še vedno ni bilo nazaj, se je kralj grozovito razsrdil. Pozval je skupaj vse svoje dvorne služabnike ter jim zapovedal, naj gredo iskat tovariša ter ga pritrirajo nazaj.

Psi so se razkropili po vsem kraljestvu ter noč in dan iskali svojega pobeglega tovariša, a do danšnjih dni ga še niso izsledili. Zato se psi še dandanes vohajo, kadar se srečajo, da bi odkrili onega, ki je bil nestan na poper.

Muljavski.

Kolomonov žegen

(Ljudska pripovedka.)

Vrečarju s Kravjega vrha je rojilo po glavi, kako bi brez truda obogatel. V njegovi bližini ni bilo nikogar, ki bi se bil ogreval za njegove nazore. Na samotnem hribu pa je živel možak z dolgo črno brado. Slovel je kot čarovnik in imel vsega v izobilju.

Zogar, tako so ga imenovali, je izvajal čudovita dela. Košček kruha je sam pogledal in ko so ga dali bolni živali, ji je odleglo. Ako se je le dotaknil rane, se je nenadno zacelila. Bolj ko vse to pa ga je odlikovalo, ker je občeval z duhovi. Priklical jih je s skrivnostnimi besedami iz Kolomonovega žegna.

Vrečar se je napotil v hribe in odkril čarodeju svoje želje. Mož ga je nezaupno pogledal in rekel: «Take reči niso za vsakega bedaka...»

«Ali me ne zaupaš?» Vrečar je bil skoro užaljen. «Pogumen sem za dva in molčati znam, kakor bi ne imel jezika.»

«Dobro», se je vdal samotar njegovi prošnji. «Povej mi, kaj prav za prav želiš imeti?»

«Rad bi bil bogat in srečen...»

Čudak je odprl debelo knjigo in začel godrnjati. Vrečar ni razumeval ene besede.

Povedel ga je k vratom, v katere je bila vdelana okrogla rdeča šipa. Pozval ga je, naj pogleda skozi steklo.

«Ali kaj vidiš?» ga je vprašal.

«Star pritikavec nese vrečo... Praykar jo je položil na tla... Zdaj je bo odvezal... Uh, sami zlatniki in srebrniki.»

Zogar je stopil na kožo od črnega mačka in obrnil list v knjigi. Izgovoril je nekaj besed in izginil.

Vrečar je gledal debelo okrog sebe. Misli si je: «Ta je pa od zlomka! V tla se ni udrl... Skozi okno ni odšel... Vrata se niso odprla...»

«Saj sem tukaj», se je oglasil zraven njega.

«Kje?» Vrečar je čul njegov glas, videl pa ni nikogar.

«Obrni list nazaj», mu je ukazal.

Vrečar mu je ustregel in Zogar je stal spet na prejšnjem mestu.

«No, kako ti ugaja?» se je posmehljivo rogala.

«Hm... Daj mi vsaj pest srebrnikov...»

«Dobiš jih polno vrečo, kadar prestaneš kratko preizkušnjo...»

«Kakšno?» Vrečar je poskočil od veselja.

Čarodejec je prelietal knjigo do sredine. Tam so bile debele črke v črnem okviru. Pozval je Vrečarja, naj stopi na njegovo mesto in prečita čarodejne besede. Zogar je ponovno izginil.

Vrečar je čital pozorno; bal se je, da bi česa ne izpustil. Ko je izustil poslednjo besedo, je nastala gosta tema. Nenadno pa se je posvetilo in zasmrdele po žveplu. Predenj je stopil mož v zeleni obleki. Imel je lepo prisukane brke, zelen klobuk in konjska kopita. Stal je ravno ko sveča.

«Kdor me je poklical, naj mi odkaže delo», je izpregovoril z gromovitim glasom.

Vrečarja je pogrelo, vendar mu je odvrnil še precej pogumne: «Priinesi mi denarja...»

«Seveda ga ljubim, a poprej se morava pogoditi. Vzemi nož in si prereži žilo...»

«Zakaj?» Vrečarja je spreletela groza.

«Zato, da mi s toplo krvjo zapišeš svojo dušo.»

Vrečar se je prestrašil. Stal je nepremično kakor kamen.

«Kar misliš, stori hitro!» je priganjal zelenec.

Na take pogoje se Vrečar ni upal pristati. «Ne!» se je naposled odločil. «Duše pa ne dam za nobeno ceno...»

Vrag je udaril ob tla, da so se utrnile izkre. Zada mu je zrasel rep, na glavi pa dva roga.

Vrečar se je plaho umaknil. Pri tem je zadel s komolcem ob knjigo; list s čarodejnimi besedilom se je po naključju obrnil. To ga je rešilo. Vrag je zatulil in izginil.

Vrečar pa jo je odkuril v dolino. Na bogastvo ni več mislil, ozdravil ga je Kolomonov žegen.

oteščan.

„Domovina“ svojim čitateljem za Božič.

Slovenska hiša brez knjig je zlasti pozimi kakor družina brez dobre matere. Kakor ljubi svoj dom, svojo zemljo, svoj kralj, tako ljubi naš človek knjigo; brez nje bi bil dom pust in hladan. Te v našem človeku ukoreninjene ljubezni do knjig se je «Domovina» vedno zavedala, zato je ob vsaki primerni priliki poskrbela, da so dobili njeni cenjeni naročniki in čitatelji knjige poceni. Tudi za letošnjo sezijo daril hoče nuditi svojim prijateljem cenej nakup knjig, ki bo gotovo vsakomur, zlasti onim, ki so prizadeti od posledic gospodarske krize — in teh je, žal, le pre mnogo —, še bolj dol-rodošel ko kdaj prej.

Na razpolago dajemo vsakomur našo knjižnico, da si iz nje nakupi knjig velezanimive in napete vsebine po globoko znižanih cenah, ki so znatno pod režijskimi cenami.

Znižane cene veljajo

od dne 16. decembra 1931. do dne 15. januarja 1932.,

če se knjige naroče po spodnji naročilnici, ki jo je izrezati iz «Domovine».

S tem nudimo vsakomur priliko, da si na avt knjige in osnuje ali pa izpopolni svojo knjižnico. V naročilnici je navesti številke knjig, ki jih kdo naroči, in pa točen naslov. Naročilnico je poslati upravi «Domovine» v Ljubljani, ki bo vsakomur poslala poštno položnico; po prejemu zneska pa dobi knjige takoj.

Na razpolago so sledeče knjige.

1. Sheff: Hči papeža, prej 30, sedaj 20 Din.
2. Heller: Blagajna velikega vojvode, prej 15, sedaj 8 Din.
3. Farrere: Gusarji, prej 20, sedaj 8 Din.
4. Fereal: Veliki inkvizitor, prej 20, sedaj 8 Din.
5. Hire: Lucifer, prej 30, sedaj 10 Din.
6. Leblac: Tigrovi zobe, prej 30, sedaj 10 Din.
7. Veridicus: Pater Kajetan, prej 30, sedaj 10 Din.
8. Dumas: Zvestoba do groba, prej 45, sedaj 10 Din.
9. Curwood: Onkraj pragozda, prej 26, sedaj 8 Din.
10. Rouge: Misterija, prej 30, sedaj 10 Din.
11. Hubieki: Roman zadnjega cesarja Habsburžana, prej 40, sedaj 19 Din.
12. London: Roman treh src, prej 40, sedaj 10 Din.
13. Bruvere: Hektorjev meč, prej 18, sedaj 8 Din.
14. Zevareo: Papežinja Favsta, prej 45, sedaj 15 Din.

15. Curwood: Lov na ženo, prej 30, sedaj 10 Din.
16. Seliger-Brat: Ugrabljeni milijoni, prej 35, sedaj 15 Din.
17. Oppenheim: Milijonar brez denarja, prej 20, sedaj 8 Din.
18. Staroslav: Gostilne v stari Ljubljani, prej 15, sedaj 6 Din.
19. Melik: Do Bitolja in Ohrida, prej 16, sedaj 6 Din.
20. Grey: Železna cesta, prej 35, sedaj 15 Din.
21. Weimann: Rdeča kokarda, prej 35, sedaj 15 Din.
22. Sinclair: Zlati panter, prej 25, sedaj 10 Din.
23. Zevareo: V krempljih inkvizicije, prej 60, sedaj 40 Din.
24. Priollet: Seržant Diavolo, prej 40, sedaj 30 Din.
25. Hough: Možje, prej 40, sedaj 30 Din.
26. Keyhoe: Gusar v oblakih, prej 28, sedaj 20 Din.
27. Bernede: Belfegor, prej 24, sedaj 18 Din.
28. Richter: Rdeča megla, prej 20, sedaj 8 Din.

Vezava za vsako knjigo stane 10 Din, poština pa 2 Din.

NAROCILNICA

Podpisani naročam sledeče knjige:

Knjige naj bodo broširane — vezane. (Neželeno prečrtajte.) Naznanite mi poštino in pošljite položnico, da pošljem takoj naročnino s poštino vred.

Ime naročnikovo (čitno):

Razlika.

A.: «Voziti kupiti avtomobila, rajši si kupim kravo.»

B.: «S kravo se vendar ne moreš voziti.»

A.: «Že res, a avtomobila ne morem molsti...»

Očetovo skrbi.

Melhijor ima silne skrbi, pa ga vpraša Boltežar: «Kaj te pa tako silno tare?»

Melhijor: «Veš, ne vem, kaj naj postane moj sin. Žena bi hotela, da postane pravnik, jaz bi ga najrajši obdržal v trgovini, on pa hoče na vsak način postati letalec.»

Boltežar: «Koliko pa je že star tvoj sin?»

Melhijor: «Pet let bo ob božiču...»

Raj.

A.: «Kako je, gospod profesor?»

B.: «Kakor v raj. Razume se, da se v raju ne je in ne pije...»

Goslač.

Peter: «V prostem času prav rad igram na gosli.»

Pavel: «To je zelo lepo.»

Peter: «Najrajši imam kratke skladbe.»

Pavel: «Ali igraš tudi Schuberta?»

Peter: «Ne, saj sem rekel, da igram samo na gosli...»

Izgubljena vera v pravico

Čez polje odmeva zvonjenje. Sneg naletava. Človeku, ki gre osamljen po poti, se vidi, da cingljajo vse te drobne, bele snežinke. Vsaka ima drug glas. Vsaka zveni po svoje v skrivnostno melodijo, ki se spaja z brušenjem zvonov.

Krēma za vasjo je skoro prazna.

Pri peči sedi stari Tomič. Ves je bel, kakor bi se bil pravkar odtrgal s snežene poljane, čeprav sedi že dolgo pri peči.

Mož še ni tako zelo star. Le viharji so ga krepko metali po nemirnih valovih življenja.

V kotu pri okrogli mizi sedi mlad finančni stražnik. Njegov obraz je nežen, skoro dekliški. Drži se zamišljeno in žalostno. Njegova misel pač blodi doma med svojci. Sveti večer je, a on mora vršiti svoje težavno dolžnost.

Pod stropom nad veliko mizo so postavljene jasele. Visoke so in široke. Leseni pastirci stopajo po mahu, vsaj tako se vidi opazovalcu, če jih gleda pri siju nočne lučke. Njih sence se nemirno premikajo. Počasi korakajo kakor drobni prtilkavci.

Hlevček je majhen in nizek. Od tal se ne vidi vanj. Le mesto Betlehem nad njim drhti v motni luči.

Nad hlevcem visi glorijska. Bel angel plava na tenki nitki. Polahno se ziblje, kakor bi hotel nspavati vse pod seboj. Njegove noge se dotikajo srebrne repatice, ki plava že čisto nizko nad hlevcem.

Tomič gleda krēmarja. Gostilničar je star, zavaljen dedec. Naduha ga muči. Zraven Tomiča sedi in piska kakor star meh, ki pušča sapo.

Tomič mu kima. Zganjico hvali in pripoveduje:

«Dà, na sveti večer je bilo.

Čeprav sem imel že pet križev na hrbtu, sem vendarle moral k vojakom.

E, vojna je pač vojna. Bog nas varuj te nadloge!

Deset nas je bilo v stari, polrazpali bajti, blizu nekega manjšega mesta, čigar ime sem že pozabil.

Zadnje dni je prišel med nas tudi neki Madžar. Ostali smo bili Slovenci. Bil je črn kakor vrag in šibek kakor ženska. Meni ni ugajal. No, tedaj je bil pač vsakdo dober; če ni streljal, je pa nosil ali kopal ali pa postopal, le zraven je moral biti!

V noči pred svetim večerom sva dva vlomila v barako z jestvinami. Dobro sva opravila vlom. Založila sva se s komisom. Ko sva se srečno

vrnila, so odšli tudi drugi in prinesli vsak po nekaj hlebečev.

Zvečili smo komis pozno v noč.

Na dan pred svetim večerom je pa prišel Vrečnikov Cene iz mesta.

Preplašen nam je povedal, da bodo enega ustrelili, ker je ukradel iz skladišča dve štruci komis.

Vsi smo se prestrašili tako, da smo kar prebledeli. Zazdelo se je nam, da nas že imajo.

Madžar se nam je pa smejal. On ni kradel z nami.

Lotili smo se komis. Kar mašili smo si ga v usta. Pri tem smo se pa bali, da bo vstopila prehitro patrolja in nas preiskala.

Radi bi bili kruh kam odnesli in ga skrili. Cene je hotel venkaj. Tedaj je zagledal zuraž stražo, ki mu je ukazala, da ne sme nihče iz bajte.

Vsi smo se nabasali s kruhom. Vendarle je še ostalo kakih pet štruc komis.

Kam z njim?

Prej smo spravljali vsak svoje štruce pod slamenjače, saj nas niso nikoli natančneje preiskavali. Zdaj si nismo več upali.

Ker niso pustili Vrečnikovega ven, smo bili trdno prepričani, da nas imajo že na piki. Silili smo se, da bi pojedli ves kruh. Se nikoli se nisem tako nabasal z jedjo.

Toda želodec se ne dá presiliti. Ni šlo in ni šlo. Tiste štruce so ostale in vedeli smo, da nas bodo izdale.

Vrečnikov Cene je kupil v mestu pastirce in jasele. Mi smo pa prinesli iz bližnje goste mahu, da bi jih postavili.

Zdaj nas je v trenutku vse minilo. Ta nesrečni komis nam ni dal miru. Zunaj smo pa čuli trde korake straže in čakali, da se odpro vrata.

«Izgubljeni smo!» sem vzdihnil.

Pa se je spomnil Cene, zlata duša, ki je imel res samo kleno pšenico v svoji glavi:

«Urno napravimo jasele! Štruce razrežimo in spravimo pod mah! Nihče jih ne bo v njem iskal.»

To smo se zasukali! Kmalu smo imeli krušni hribec pokrit z mahom. Na mah smo pa postavili pastirce. Nizko spredaj smo zgradili skromni hlevček.

Zvečerilo se je že.

Prižgali smo svečke, ki smo jih imeli. Pogovarjali smo se in mislili na dom.

Tedaj je omenil Cene:

«Fantje, kaj pa, če nas Madžar izda?»

Pek Frluga, ki je za silo lomil madžarsko, mu je zažugal:

«Če naš izdaš, si izgubljen! Devet nas je. Ko pride patrolja, bodi miren. Pusti se pregledati in ne čvekaj kakih neumnosti. Preden nas vseh devet pograbi, bo že toliko časa, da ti eden izmed nas posveti. Življenje za življenje!»

Madžar je bil pravi bojzaljivec. Kar prebledel je. Vse nam je takoj obljubil.

Komaj sta nehala Frluga in Madžar govoriti, so se odprla vrata.

Vstopila je patrolja, ki je prej pregledovala drugje. Vse je premetavala. Niti drobtine kruha ni našla pri nikomer.

Odšli so. Bili smo rešeni.

Na sveti dan popoldne smo pa morali odkorakati na ravnico za našo hišico.

Privedli so onega nesrečnika, ki je ukradel dve štruci kruha.

«Kraši se ne sme! Kdor krade, bo ustreljen! Janez Zrim se obsodi na smrt z ustrelitvijo, ker je kradel!»

Tako nekako je poročnik na kratko prečital sodbo. Poveljeval je desetim strelcem, ki so dvignili puške.

Pogledal sem Madžara, ne vem zakaj.

Stal je poleg mene blede kakor smrt. Njegove ustnice so bile pepelnato sive. Tresel se je kakor šiba na vodi.

Zadonelo je kratko povelje.

Puške so počile.

Zrim se je zgrudil, z desetimi krogli v prsih, mrtev na tla.

Madžar poleg mene se je prijel za svojo ramo. Kar zamajal se je in skoro padel.

Odkorakali smo nazaj v staro hišo, kjer smo domovali. Le usmrtitvi smo morali prisotstvomati, da smo imeli zgled, kaj nas še lahko zadene.

Ko smo vstopili, smo se zamajali vsak na svoj prostor. Molčali smo kakor ubiti.

Vsi smo bili čudno pretreseni. Strmeli smo predse nekam v praznino. Vse se nam je videlo tako strahotno, krivično in nerazumljivo.

Vsakdo je gledal v duhu pred seboj nesrečnega Zrima in njegovo družino, sestojeto iz žene in šestih otrok:

«Zdajle doma božičujejo in molijo za očeta, da bi se kmalu vrnil zdrav in vesel. On je pa odšel za vedno!»

Tisto noč nisem mogel spati. Ležal sem in strmel v strop. Čakal sem nečesa. Če bi se odprla vrata in bi me pozvali na morišče, bi se prav nič ne začudil.

Tedaj sem slišal Madžara. Premetaval se je po ležišču kakor riba na produ. Govoril je čudne, nerazumljive besede.

Proti jutru sem trenutno zadremal.

Zdajci pa sem se zdramil. Zazdelo se mi je, da se premika po sobi temna senca.

Obrnil sem se.

Zagledal sem Madžara. Videl sem, da si v somraku pripenja zarjko iz pasu okoli vratu. Stegoval se je proti stropu. Vedel sem, da hoče doseči s pasom kljuko, da bi se obesil.

Skočil sem kvišku, pograbil jermen in ga nekajkrat krepko z njim lopnil po hrbtu. Prišel sem ga zmerjati.

Prebudni so se tovariši.

«Ta norec se hoče obesiti. Povsod okoli preži smrt na nas. Ta se je pa boji. A sam bi rad skočil v zarjko, kakor zajec», sem rekel.

«Madžar, zakaj noriš?» ga je vprašal Frluga.

In tedaj smo šele zvedeli žalostno zgodbo:

Janez Zrim, tisti, ki so ga prejšnji dan ustrelili, ni niti tistih dveh štruc komis ukradel, temveč ju je Madžar, s katerim sta skupaj stanovala. Ker je Madžar spoznal, da so ga opazili, je hitel na svoje ležišče. Kruh je pa podaril Janezu. Možak je bil pač lačen. Hlastno ga je pričel zvečiti.

Prišla je patrolja. Takoj ga je prijela. Tajil je in se skliceval na Madžara. Madžar ni ničesar priznal, ko je spoznal, da mu gre za glavo.

In tako je Janez moral po nedolžnem umreti!»

Tomič je končal. Krepko je potegnil zganjico in počasi pokimal:

«Je pač tako na svetu!»

Finančni stražnik ga je pazljivo poslušal. Postal je kar nekam zamišljen. Ko je starec nehaj, je odhitel iz hiše.

Tomič je krēmarju pomežiknil:

«Ali veš, kam gre zdajle?»

«Kako naj vem?» je krēmar zaspano odgovoril.

«K mojemu sinu, nikamor drugam. Sinoči je fant prikrobtobantal tobak čez mejo.»

Res je stražnik šel k Tomičevemu sinu. Prebrskal je vse kote. Ničesar ni našel.

Zagledal je jasele. Spomnil se je na pripovedovanje starega Tomiča.

Segel je pod mah. Zatipal je samo kamenja. Nekam v zadregi je bil. Spet se je vrnil v krēmo.

Stari Tomič je še vedno sedel pri peči. Ko je vstopil mladenič, ga je kar prijazno nagovoril:

«Kaj ne, da ni prijetno tak čas tavati okoli? Sveti večer je pač večer miru in pokoja. Vaša služba je vsekakor huda.»

Paznik pa ni bil neumen, čeprav je bil še nezkušen. Kar nekaj mu je dejalo, da bi bilo dobro obiskati tudi starega. Mirno je ukazal:

«E, oče, še k vam grem! Vi in vaš sin sta res dva lisjaka. Morda ima fant pri vas spravljene tobak. Nekje ga je pač skrili. Kupovalcev še ni bilo nobenih, saj dovolj pazijo moji tovariši nanj. Moram najti tisti tobak!»

«Pa pojdva še k nam, gospod!» je bil takoj pripravljen starec in vzdignil se je.

Počasi sta jo rezala žez polje.

Stari Tomič je imel svojo hišo zunaj vasi. Ko sta hitela po stezi, je modroval:

«Ni kar tako biti tihotapec, pa tudi paznik ne! Znati je treba! Pa pravi nos moraš imeti! Poznam paznike, ki stikajo po skednjih in šupah, nad stranišče pa ne znajo pogledati. Pri nas pa ne boste ničesar dobili. Le brez skrbi bodite!»

Mladenič je molčal. Hitreje je stopil. Kmalu sta bila v bajti.

Pregledal je skedenj in stanovanje in podstreho. Tudi v stranišču je potrkal po deskah stropa, pa so votle zabobnele.

«Menda ste se malo pošalili? No, pogledal sem pa vendarle tudi na stranišču», je dejal in kmalu odšel.

«Pa lahko noč!» ga je stari pozdravil, ko je mladenič odhajal.

Tomič je spet odkrevsal v krčmo. Vsedel se je za mizo in rekel krčmarju:

«Zdaj ga pa še merico prinesi! Včasih je pametno govoriti resnico. Toda tako jo moraš povedati, da jo smatrajo ljudje za laž. Potrkal je pa vendarle po deskah nad straniščem. Kako ne bodo votlo donele, če sem poveznil nanje prazno žebrico. Na žebrico sva šele naložila tobak.»

Prizgal je pipo in zamišljeno pripomnil:

«Odkar so ustrelili tistega vojaka, ki je bil oče šestih nepreskrbljenih otrok, nisem več stari Tomič! Izgubil sem vso vero v pravico in poštenje!»

Gustav Strniša.

Svečo na grob . . .

Sredi noči me je predramil:

«Ti, slišiš, ali te ni nič strah?»

Planil sem kvišku in prisluhnil. Čez in čez po bojišču je vladal mir, pa sem se nejevoljno obregnil:

«Čemu neki ponoči rogoviliš križem? Vesel bodi, da lahko spiš!»

Bil je še mlečno mlad in se je zbal moje nejevolje. Kakor pišče se je potuhnil kraj mene in molčal.

Bilo je pozno jeseni in zunaj je pritiskal mraz, a v kaverni je vladala zatohla, šoparna toplota. Vzlic utrujenosti se mi ni hotelo vrniti spanje. Premataval seme se po deskah in se natihoma jezil na nebogljence, ki me je tako po neumnem prebudil. Zunaj je tu in tam počil osamljen strel. Nad vzglavjem so mišči pridno glodale skorjo trdega kruha, ki sem jim jo bil redno nastavljal, da se mi niso hodile izprehajati po obrazu.

Enakomerno zateglo dihanje tovarišev, ki so stisnjeni drug poleg drugega negibno počivali po kaverni, me je naposled zopet napol uspavalo, ko se nenadno spet zgane mladenič kraj mene:

«Ti...»

«Miruj, fant, sicer...»

Jezno sem zarobantil, ali zdaj se nikakor ni hotel potuhniti.

«Ne morem», se je tresel njegov glas. «Če me ubiješ, ne morem ležati, ko me je tako strah!»

Čutil sem, kako trepeče po vsem životu.

«Česa se bojiš?» se mi je naposled zasmilil. Zmeden je skomignil z rameni.

«Ne vem. Vsega. Groza me je. Kar tako me je groza, razumeš...»

«Stopi malo venkaj na zrak,» sem mu svetoval, «morda ti odleže!»

Zlezel je res na plauo, a jaz kljub miru nisem mogel zaspati. Nekšna nenadna in nerazumljiva radovednost me je gnala za njim.

Skalovita pokrajina je bila kakor srebrna v mesečini. Tovariš je stal nepremično liki obsekan parobek in šklepetal z zobmi.

V hipu se je začel plaho umikati in kakor v obrambo mahati z rokama.

«Kaj ti je?»

«Ali ne vidiš?» je pokazal nekam predse, da sem nehote zgrabil za orožje.

«Kje?»

«Tamle», je kazal vedno v isto smer, kjer pa ni bilo mogoče opaziti ničesar posebnega.

Stopil sem tesno k njemu:

«Ali je patrolja, meniš?»

Pogledal me je z vročnim pogledom:

«Mati...»

Vsega me je streslo, tako mrtvaško bled je bil zdajci njegov obraz.

«Mati... Ali je ne vidiš? Tako me gleda in tako žalostno izteza roke proti meni...»

Komaj sem ga prestregel, ko je omahnil. Zanesel sem ga v kaverno. Bil je kakor žerjavica in brez zavesti. Šele proti jutru mu je odleglo. Zdravnik, ki ga je pregledal, je zatrdil, da je mladenič zdrav, a tovariš je bil kakor senca. Šele tri dni je bil pri nas in vedno tako molčeč, da nisem vedel niti njegovega imena.

Nekaj dni kesneje smo čepeli v kaverni in čakali, kdaj pove kdo kaj novega, karkoli takega, kar bi pregnalo mrtvo enoličnost našega divjakega življenja. Tedaj prinese nekdo pismo zanj: Tovariš bere in naenkrat omahne k meni:

«Na...»

Vzameim list, berem in ne morem verjeti. Kakor koščena roka me nekaj grabi za vrat, nekaj odurnega in strahotno trdega: Njegova mati je mrtva.

«Si videl?» se gibljejo fantove izsušne ustnice, ko mu vrnem pismo. «Natanko tisto noč je bilo, natanko tisto noč! O, meni se je že brž takrat videlo...»

Stisnil se je, prekrižal roke v naročju in strmel predse. Ustnice so se gibale:

«Brž sem vedel, brž! In tudi zdaj vem...»

«Kaj veš?»

«Ničesar», je dahnil in povetil glavo.

Vernih duš dan se nam je bližal. Dva dni poprej se je tovariš spet oglašil:

«Pomislil, niti sveče ji ne morem prižgati na grobu, niti sveče...»

«Ne misli samo na to», sem ga izkušal odvrniti: «Igraš tarok?»

Fant je prikimal in sva začela. Bilo je videti, da res z vnuemo igra:

«Pagat ultimo!»

Napovedal je pagata in brž potem:

«Ona je celo semkaj prišla po slovo, a jaz ji ne morem prižgati niti sveče, niti sveče na grob...»

«Pagata izgubiš!»

«Naj ga! Niti sveče, pomislil, niti sveče!»

Nisem mu več branil. Se tisto noč smo morali v sprednje vrste in kmalu je zaropotalo in zarohnelo. Zemlja se je ječe pritoževala proti človeškemu zverinstvu. Kjer se je zarila vanjo granata, je srdito bljuvala na kvišku in naenkrat so vsekrižem razmetana ležala razmesarjena trupla.

Mrliče so pokopavali šele naslednji večer. Bilo jih je mnogo, mnogo. Kar nas je bilo lahko ranjenih, smo morali pomagati. Tedaj zagledam obraz, njegov obraz.

«Niti sveče, niti sveče na grob», se mi trpklo vzdrami v mislih.

Tovarišev spodnji život je bil ves razmesarjen, da niti zdaj nisem mogel izvedeti njegovega imena. Nad tem, kar je bilo še ostalo njegovega telesa, se je mirno in brez bobnenja zgrnila zemlja.

«Česar nisi mogel storiti materi, bom jaz tebi», sem pripravil dve sveči, kakršne smo sami vtilivali iz loja.

Bog ve, čemu je včasih usoda tako prizanesljiva in včasih spet tolikanj kruta. Za vse svete sem moral visoko v gore k nekemu drugemu oddelku. Z višine sem imel lep razgled, prost razgled na njegov grob.

Medtem ko smo pri nas uživali pokojen mir, je spodaj po planjavi besnel boj. Srdito so sekale v zundjo granate, kakor da ji hočejo na vseh mrtvih dan prodreti celo v samo osrčje. In ena (kriknil sem, ko sem to videl) je bušila in se zarila v njegov grob. Užaljena zemlja je v hipu na stotero delov razmetala ubogo, pokoja željno telo.

Nisem ti mogel prižgati sveče na grob, niti ene same sveče ne na grob. Danes jo šele pri-

žigam tebi in vsem, ki ste trpeli in tako tiho dotrpeli, da vam niti imena ne vem.

Blagor vam, pokojni, mir in blagor in tole skromno svečo na grob...

Ivan Albrecht.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Kmetsko posvetovanje v Kamniku

Kamnik, decembra.

Pred tedni se je vršilo v Kamniku zborovanje zastopnikov občinskih kmetijskih odborov iz kamniškega sreza. Zborovanju je predsedoval narodni poslanec g. Cerer, dočim je podal obsirno in pregledno poročilo o položaju kmetijstva v kamniškem srezu živinozdravnik g. Rauter. O poročilo se je razvila živahna stvarna razprava, v katero je poseglo veliko število zastopnikov in kmetijskih strokovnjakov.

Sprejeta je bila resolucija, ki opozarja na obupne razmere kmetskega prebivalstva, provzročene predvsem po strahovitem padcu cen kmetijskih pridelkov. Zadolžitev kmetov je dosegla višek. Država je na ta način v nevarnosti, da se omaje njen glavni temelj in da kmet tudi davkov ne bo mogel več plačati.

Resolucija našteva 17 predlogov, kako bi se dala oniliti beda kmetskega prebivalstva v splošnem in posebej v kamniškem srezu. Glavni predlogi so: kamniški okraj naj se uvrsti med pasivne kraje; po posredovanju države naj se doseže predvojno razmerje med cenami kmetijskih in industrijskih proizvodov; preureditev davčnega ustroja; količnik za določitev zemljiškega davka naj se zniža sporazumno s padcem cen; dravski banovini naj se po predlogu Kmetijske družbe vrne doplačilo pri nabavi pšenice in se ta znesek porabi za organizacijo prodaje kmetijskih pridelkov; prekupčevalstvo s kmetijskimi pridelki naj se kar najbolj omeji, podpira pa kmetsko združništvo; obresti za kmetske in obrtniške dolgove naj se znižajo vsaj na šest odstotkov; psojila iz državnih zavodov naj se dajejo na tak način, da bodo dostopna tudi kmetijstvu in obrtništvu v dravski banovini; ustanove naj se kmetijske zbornice po banovinah, čimprej pa naj se skliče že obstoječi banovinski kmetijski odbor; c kuluku naj odločajo banovine; pri trgovinskih pogodbah naj se v prvi vrsti upoštevajo tiste države, ki kupujejo naše kmetijske pridelke; prepove naj se uvoz luksuznega blaga iz inozemstva; poslovanje bank naj se postavi pod strožjo državno nadzorstvo; da se omeji brezposelnost, naj se industrije strogo drže osemurnega delavnika; žita, monopol naj se po možnosti čimprej opusti; najstrože naj se kaznuje vsakdo, ki bi spravljal svoj denar v inozemstvo; izvede naj se čimprej zakon o agrarni reformi; občinam naj se zopet odvzamejo davjatve za učiteljstvo, sreska načelstva in drugo all pa naj dobe od države ali banovine ustrezna sredstva; plemensko živino za južne kraje naj država nabavlja po možnosti doma; vojakom naj se daje tudi mleko; izvede naj se melioracija banovinskega pašnika «Bibe»; regulirajo naj se Bistrica, Pšata in Detišca; dogradila naj se cesti v Bistrico in na Luče; projektirana savska cesta naj gre preko Moravc.

Zgornjepoljansko pismo

Oselica, decembra.

Knjig Vodnikove družbe smo se prav razveselili. V teh dolgih zimskih večerih, posebno zdaj ob božičnih praznikih, bodo družinam, ki so članice te družbe, v veliko razvedrilo in pouk.

Cesta na Fužinah, katero je bila razdrta velika povodenj pred leti, je dodelana in se že uporablja. S tem je predvsem olajšan in zahtevno skrajšan promet proti Sovodnjemu. Obeta se nam od Sovodnjega vsakodnevna avtobusna zveza s Škofjo Loko na obe strani. Ne vemo, kaj je zadetek temu, da se toliko časa ne početi koncesija za to progo od Gorenje vas do Sovodnjega,

Kadar se bo to zgodilo, takrat bo naš kraj, predvsem oddaljena Sovodnji ka dolina, prišla v tesnejšo zvezo s splošno Poljansko dolino in drugim svetom.

Kakor ima naša občina Oselica lepo število članov Vodnikove družbe, tako ima tudi naravnost visoko število naročnikov na «Domovino» in tudi na dnevnik «Jutro». Ker gre 'eto h koncu, naj sedaj nihče ne zamudi poravnati naročnine in pridobiti še kakšnega novega naročnika na «Domovino» in za Vodnikovo družbo.

Zal, da prav iz hiš, ki se bahajo s svojo krščansko vzgojo, prihaja mnogo sirovosti in političnega sovraštva. Tako je bil nedavno dejansko napaden, poškodovan in potolčen na tla naš priljubljeni župan g. Jezeršek iz zgolj političnih vzrokov, in to na prav sirov način. Ko je za trenutek obležal, je napadalec še izustil tole sirovost: «No, hudič, ali še nisi er...?» Taka sirovost ne more obroditi dobrega sadu, pa naj prihaja od katerekoli strani. Napadalec bo že dobil zasluženo kazen.

Vsem bralcem in naročnikom «Domovine» vesele božične praznike in srečno novo leto!

O pridelovanju in kupčiji krompirja

Prevalje, decembra.

Da spada krompir med najkoristnejše kmetijske rastline in da ga potrebujeta za hrano siromak kakor tudi bogatin, že vemo. K nam v Evropo so ga prinesli Španci in Angleži okrog leta 1584. Po njivah so ga začeli saditi šele od leta 1770. naprej. V početku se je krompir uporabljal le za krmo živine. Splošno saditi in uživati so ga začeli naši predniki okrog leta 1808., ko so se vzgajale že nekatere boljše vrste. Ker rase krompir v vsaki zemlji, da je le primerno zrahljana, ga danes sadi vsakdo, ki razpolaga le z malo površino zemljišča.

Dandanes, ko je splošna svetovna kriza, se kljub temu krompir še kolikor toliko vnovči in tudi povpraševanje po dobrih vrstah je na dnevnem redu. Marsikateremu kmetovalcu je bila letošnjo jesen prav prodaja krompirja v veliko pomoč.

Splošno je znano, da pridelujemo v dravski banovini najokusnejši krompir, po katerem radi sezajo tudi inozemski kupci. Da se kupčija krompirja poveča, opozarjamo na naslednje: Naši trgovci s krompirjem se često pritožujejo, da se je krompir v nekaterih krajih dravske banovine močno popačil, kar provzroča slabo kupčijo in tudi škodo pridelovalcem. Da se izognemo tej napaki, bosta pač umestna izmenjava krompirja iz kraja v kraj in skrb za nabavo dobrih semenjskih vrst, po katerih je med trgovci veliko povpraševanje. Znano je, ako sadimo eno in isto vrsto krompirja po več let na eni in isti zemlji, da se nam krompir izrodi (degenerira). Pridelek je mal, kakovost slaba.

V korist kmetovalca je, da pridelal lep in zdrav krompir. V dravograjskem srezu ima dobro ceno krompir vrste Schneeflocken in rozasti krompir. —ek.

Smrt marljivega moža

Prevorje, decembra.

Pred kratkim smo žalostni spremili k večnemu počitku g. Antona Gubenska, bivšega pisarniškega uradnika v Rušah. Pokojnik je bil vedno vesten in marljiv človek. Ko je dovršil meščansko šolo, se je kmalu pričela svetovna vojna in je bil tudi on kot 18letni fant poklica: k vojakom, ki jih je služil do konca vojne. Ko je prišel od vojakov domov, je bil kmalu sprejet v službo kot pisarniški uradnik pri kemični tovarni v Rušah, kjer je bil zaradi svoje pridnosti in zvestobe splošno priljubljen in spoštovan.

Nesreča pa je hotela, da je v službi zbolel in začel bolehati na pljučih. Ko je spoznal, da je njegova bolezen neozdravljiva, se je obrnil na

svoj rojstni dom do svojih domačih z željo, da bi rad prišel domov, ker želi biti pokopan v svojem rojstnem kraju med svojimi sorodniki. Domači so njegovi želji ustregli.

Da je bil tudi med svojimi ožjimi rojaki priljubljen, je pričal njegov pogreb, ki se ga je udeležilo številno občinstvo. Za pokojnikom žalujeta rodbina in njegova skrbna žena s tremi otroki. Naj mu bo ohranjen blag spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

Grad Betnava v Radvanju

(Nekaj izpiskov iz kronike.)

Radvanje, decembra.

Grad Betnava, ki je sedaj last lavantinskih škofov, ima za seboj pestro zgodovino. Tam, kjer se razprostira danes krasno poslopje, je bil v davnih časih grad, ki je večkrat menjal svoje gospodarje in doživljal v raznih zgodovinskih razdobjih dokaj znamenitih dogodkov.

Prva rodbina, ki je posedovala grad Betnavo, so bili grofje von Winden, ki so v 14. stoletju imeli poleg omenjenega gradu še posestva v Mariboru, Negauu in Halbenrainu. Iz te rodbine se je pojavil leta 1367. vitez Wolf von Winden, ki je bil na tem gradu neomejen vladar in čigar sin Wolfarth von Winden se je udeležil z Bogomirom Avstrijskim leta 1436. križarske vojne v Palestini, kjer je tudi umrl. Kot zadnji iz rodu von Winden e bil Wolfarthov sin Wenzel, ki je umrl leta 1491. in s katerim je izumrl ta rod. Grad Betnava je dobil novega gospodarja, in sicer grofe Herbersteine.

Ko je zajel Evropo val protestantizma, se je leta 1587. osnovala na Betnavi protestantska sekcija, katero je vodil pridigar Sigmund Lierzer in obenem opravljal brezplačno cerkvene obrede in pridigal svojim vernikom. Po dolgem času se je šele osnoval odbor pod vodstvom Welzerja von Ebersteina iz Zgornjega Maribora, ki je zbral pri meščanih Maribora, vitezh in baronih potrebna sredstva za zgradbo protestantske kapele na Betnavi, kjer je potem omenjeni pridigar opravljal cerkvene obrede. Leta 1588. je dosegla denarna zbirka 168 goldinarjev, od katerih je dobil pridigar 60 goldinarjev, ostali denar pa se je porabil za ureditev kapele in za nakup cerkvenih posod.

Leta 1589. je sekcija za 108 goldinarjev kupila zemljišče in si omislila lastno pokopališče. Za ureditev pokopališča se je naslednjega leta izdalo 219 goldinarjev 30 krajcarjev, pridigar pa je dobil 117 goldinarjev, kajti protestantom naklonjeno plemstvo in meščanstvo sta nabrali vsoto 435 goldinarjev 30 krajcarjev. Zemljišče za pokopališče so kupili od grofa Herbersteina, ki jim je bil zelo naklonjen.

Leta 1589. so pridigarju zgradili posebno poslopje, katero sta gradila zidarska mojstra Nielas Khut in Benedikt Ruiär iz Maribora.

Reformaciji pa je sledila protireformacija in v tej dobi se je tudi pri nas začelo odločno nastopati proti protestantom. Leta 1600. so pod vplivom protireformacijskega gibanja in pod vodstvom kapetana Paara razstrelili kapelo (s smodnikom) in pred vrati pokopališča so postavili tri vislice, na katere so obešali pripadnike protestantizma. Pridigar je zbežal v grad Vurberg in si s tem rešil življenje.

Do leta 1627. so posedovali grad Betnavo grofje Herbersteini, za njimi grofje Khineli, leta 1681. grofje Brandisi, 22. aprila 1746. je prevzel grad Heinrich Brandis, s 1. majem leta 1786. grof Johann Brandis, 16. julija leta 1813. grof Clemens Brandis. Od leta 1863. so lastniki gradu lavantinski škofje.

V gradu vidiš še danes različne spomenike in nagrobne plošče, ki so pisane v stari nemščini. Vse to je bilo preneseno in vzdano v grad iz prejšnjega protestantskega pokopališča, katero so razdejali. Na mestu tedanjega pokopališča se nahaja danes velika gramozna jama.

Vilko Kolar.

PREKMURSKI GLASNIK

Težkoče prekmurskega ljudstva

Lucova, decembra.

Leto je blizu konca. Ubogi kmet je v silni gospodarski krizi. Kar proda, je vsak dan cenejšje, a kar kupi, je vedno enako drago.

Kmet proda kravo za 250 do 300 Din. Za ta denar si kupi samo dva para čevljev, a kaj naj obujejo drugi člani njegove družine? Kje naj vzame denar za oblačila, davek, gospodarske in kuhinjske potrebščine. Mora po denar v denarni zavod, kjer mu ga dajo po visokih obrestih, če mu namreč sploh zaupajo.

Živež si mora kmet kupiti, ker mu ga manjka zaradi suše. Tudi za živino mora kmet kupiti krme, ki ima že ceno 120 Din za metrski stot. Sedaj pa si predstavljajmo težkoče tukajšnjega naroda: za metrski stot krme dá 120 Din, a kravo proda za 250 do 300 Din. Za kravo dobi potemtakem dva in pol metrska stota sena. Ako bo šlo tako naprej, bomo prišli vsi na beraško palico.

*

Ob volitvah smo volili pri nas gosp. Josipa Benka, ki je zmagal. Tudi pri nas so bili takti zapeljivci, ki so ljudi odvrčali od volitev, a k sreči to zapeljevanje ljudi ni imelo mnogo uspeha. Udeležilo se je pri nas volitev od 62 volilcev 46, in sicer je oddalo 45 volilcev glasove g. Benku in 1 volilec g. Hartnerju.

Nazadnje naj še opozorimo Prekmurce na «Domovino». Kdor je še nima, naj jo ob novem letu naroči. Stari naročniki, delajte za razširjenje «Domovine»!

Iz Gorice pri Pucineh nam pišejo: Ze dolgo časa ni bilo nobene vesti iz naše vasi, čeprav šteje «Domovina» pri nas precej naročnikov. — Naše gasilno društvo se je v polnem številu udeležilo volitev, da pokaže svojo vero v našo lepo Jugoslavijo. — Vodnikovi družbi se iskreno zahvaljujemo za lep književni dar, ki nam bo krajšal dolge zimske večere, da bomo pozabili na križe in težave. — Naše prosvetno društvo «Kmeti glas» bo imelo 3. januarja l. 192. svoj drugi redni občni zbor pri g. Josipu Sandorju. Ker bo poleg običajnega dnevnega reda na programu tudi zanimivo in poučno predavanje o narodnem prosvetnem delu v Sloveniji, vabimo bližnje in daljne k udeležbi.

Iz Grlineev nam pišejo: Predzadnji terek smo pokopali v Grlineih dva mrliča. Prvi je bil Alojzij Kren, ki se je obesil. Zgodilo se je namreč, da se je Kren spril z mladeničem Alojzijem Bohmecem in je zato Bohmečevemu očetu zažgal hišo. Iz strahu pred kaznijo si je mladenič, ki je sicer bil malo slaboumen, končal življenje. Drugo smo pokopali komaj 31letno Alojzijo Gombocovo, ženo posestnika Antona Gomboca, občinskega in šolskega odbornika in zvestega naročnika «Domovine». Pokojnica je bila blaga in priljubljena žena. Naj ji bo lahka zemljica, Antonu in njegovim otrokom pa naše iskreno sožalje!

Iz Lucove nam pišejo: Nedavno popoldne so se sprili in stekli neki fantje z gostilničarjem g. Peršem v Gornjih Petrovcih. G. Perš, njegov najemnik g. Zlebič in njegov hlapec so jih komaj spravili na prosto. Fantje pa so še potem po cestah razsajali. Ko so prišli iz cerkve evangeličani, so jih fantje žalili z grdinami besedami. Mimoideči tuji so se zgrašali nad tem početjem. Zalostno je, da še vedno tukaj med nami ni pravega krščanskega miru med verami. Gospodarska kriza je pri nas vsak dan občutnejša, a za alkohol še ni gospodarske krize. — Vsem bralcem in bralkam priljubljene «Domovine» želi vesele božične praznike in srečno novo leto dopisnik «Domovine».

Nenavadna nesreča. Nedavno je vozil Josip Kern, šofer Probstove tvrčke v Lutvercih pri Gornji Radgoni, s tovornim avtomobilom po prekmurski ravnini ter tamkaj zbiral nakupljeno perutnino. Ko jo je po lepi in prazni cesti ubral nekaj hitreje, se je nenadno pred avtom spustila na tla prav nizko jata domačih golobov, ki se je najbrž umikala kakemu roparskemu ptiču in hotela najti zatišje v drvečem avtomobilu. Strnjena jata golobov se je kakor temen oblak pojavila pred avtom. Trčenje z golobjo jato je bilo tako silno, da se je zdrobila šipa na avtomobilu, trije golobi so bili ubiti in eden ranjen, drobec šipe pa je ranil potnico, ki je sedela poleg šoferja. Šofer je bil zaradi tega nenavadnega dogodka primoran avto ustaviti in zasilno popraviti, da je nato lahko vožnjo zopet nadaljeval.

Od sorodnika zaboden. V murskosoboško bolnišnico so pripeljali 33letnega Štefana Farteka iz Trdkove, ki je postal žrtev prepira z nekim istimenskim sorodnikom. Štefan se je vračal iz Gornje Lendavi s sejma. V njegovi družbi so bili tudi sorodnik in nekaj drugih možakov. Vse kaže, da so si možaki privoščili v Gornji Lendavi nekoliko preveč vina. Zaužiti alkohol jih je začel ogrevati. Postali so glasni in kmalu je prišlo med njimi do prepira. Močno sta se začela prepirati zlasti oba Farteka. Ko jima je zmanjkalo besed, so prišle na vrsto pesti. Drugemu Farteku tudi te niso zadostovale, zato je iz žepa potegnil nož in z njim mahnil proti sorodniku. Nesreča je hotela, da ga je zadel in mu zadal hudo rano.

NAŠI NA TUJEM

Svečana proslava praznika uedinjenja med westfalskimi rojaki

Stoppenberg, decembra.

Naši slovenski izseljenci v Nemčiji so tudi letos svečano proslavili praznik uedinjenja. Na poziv Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev so se zbrali izseljenci v svečano okrašenih velikih dvorani Kleboldove gostilne v Stoppenbergu pri Essenu. Dvorana je bila vsa okrašena z zelenjem in zastavami. Na pročelju sta viseli sliki Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in kraljice Marije, na sredi zidu pa je bil mogočen napis «Zivela Jugoslavija». Ze mnogo pred napovedano uro se je zbralo na stotine naših izseljencev v dvorani, ki je bila pretesna, da bi mogli v njo vsi, ki so priniteli na proslavo. Mnogo jih je stalo zunaj dvorane, nekaj pa jih je moralo oditi.

Proslavo uedinjenja je otvoril predsednik g. Pavel Bolha, ki je v iskrenih besedah pozdravil mnogoštevilne goste, predvsem odposlanca domovine g. Rudolfa Juvana, ki je zastopal Narodno strokovno zvezo in narodni izseljenski odbor. Nadalje je pozdravil generalnega konzula g. Brana Markovića iz Essena, izseljenskega komisarja g. dr. Deželića, prijatelja Jugoslovenov gg. Wilhelma Paulusa in Josefa Arensa in številne goste, med katerimi so bili tudi vodilni možje naše Jugoslovenske podporne jednote iz Holandije: ves ožji odbor osem mož s predsednikom g. Zupancem na čelu.

Po pozdravu gostov je pevski zbor «Triglav» ubrano zapel «Bože pravde», medtem ko je otroški zbor zapel «Hej Slovani» in «Lepo našo domovino». Ko so zadonele prve kitice naših himen, so zarosile oči vsem izseljencem, ki ob takih prilikah še huje občutijo ločitev od ljubljene domovine. Mala deklica je v lepi slovenščini pozdravila vse oficijelne zastopnike in izročila vsakemu posebe lep šopek.

Generalni konzul g. Brano Marković je pojasnil pomen velikega praznika in izrazil svoje veliko veselje, da se slovenski rudar tudi v tujini spominja domovine. V lepem govoru je tudi izseljenski komisar g. dr. Berislav Deželić izrazil

svoje zadovoljstvo, da more zastopati tako zavedne Jugoslovene, kakor so prav slovenski rudarji, ki se zbirajo v narodnih društvih v Nemčiji. Delegat NSZ, g. Juvan, je poudaril veselje, ki ga navdaja, ko vidi naše rudarje tako lepo zbrane na velikem prazniku, in jim mora k temu iskreno čestitati.

Sozčnih oči so naši izseljenci poslušali govore odličnih gostov, ki so jih obiskali na veliki dan, da z njimi praznujejo praznik osvobodjenja in uedinjenja Jugoslovenov. Predsednik g. Bolha se je vsem ponovno zahvalil za obisk in zaključil oficijelni del proslave.

Proslava se je potem nadaljevala ob prepevanju domorodnih pesmic in ob zvokih naše harmonike. Zabava je bila prav prisrčna in se je končala v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev.

Zvezi in njenemu vodstvu je iskreno čestitati k lepi proslavi. Naši rojaki v tujini so zopet dokazali, da so dobri Jugosloveni, in zato jim moramo vsi posvečati vso svojo pažnjo.

Ameriško pismo

Pittsburgh, decembra.

Ob koncu minilega meseca je umrl g. Armstrong, ki je bil večletni komisionar (poverjenik) za Alleghany county (alleghanyjski okoliš). V času njegovega uradovanja se je Pittsburgh z okolico dosti prenovil. Tako ceste kakor mostovi in predori, vodeči na vse strani iz mesta na deželo, pričajo, koliko je pripomogel k velikemu procvitu mesta njegov modri upravitelj. Pokojnik je naročil svoji družini v svoji zadnji želji med drugim tudi to, naj se ne troši po nepotrebem denar za njegov pogreb, kakor za vene in drugo podobno navlako, in naj rajši pomagajo s tem denarjem kakemu siromaku. Ta njegova želja se je tudi izpolnila. Tako prvi dan, ko je bil položen na mrtvaški oder, je prihajalo ljudstvo v trumah kropit zemske ostanke pokojnega. Med prvimi je bil tudi neki slaboten in prav siromašno oblečen dvanajstletni fant. Ko pokojnikov sin fanta zagleda, ga pokliče k sebi in ga vzame s seboj v trgovino, kjer mu kupi obleko in obutev.

Ves november smo imeli izredno lepo vreme. Le ob sv. Katarini sta nas malo pozdravila sneg in mrzlejša sapa.

Ko sem pred nedavnim posetil nekega rojaka trgovca (naročnika «Domovine»), sem ga vprašal, ali je letos iztisnil kaj soka iz grozdja ali ne. Žalosten je odgovoril, ga da ni in da ga tudi ne mara več. Začuden sem ga gledal. Tedaj pa me je povedel v klet. Rekel je, da ni bil že leto dni notri. Prišedši v klet, sem videl vse razdejano. Rojak g. Hodnik je imel nekaj sodčkov vina. To so pa zvedeli prohibicijski agentje in nemudno so šli na lov. Vzeli so sekire in enostavno odbili sodom dna, da se je vino v potokih razlilo po kleti. Zdaj zevajo le prazna žrela vinskih sodčkov v tebe, ko jih zagledaš. To je le majhna slika delovanja ameriške prohibicije.

Dne 29. novembra je Pittsburghški jugoslovenski klub priredil proslavo uedinjenja Jugoslavije. Na zborovanju so nastopili razni ugledni govorniki, kakor generalni konzul iz New Yorka g. Janković, profesor g. Dević, podkonzul g. Unković, župnik (Slovenec) g. Škur in še nekaj drugih. Pevsko društvo «Prešeren» je zapelo nekaj lepih pesmi. Vsa manifestacija se je izvršila v lepem redu.

Vsem slovenskim rojakom mir, srečo in pravo soglasje kakor tudi vesele božične praznike in srečno novo leto iz srca želi Nikolaj Skube.

Rojak je zaklal svojo ženo in sebe

Cleveland, decembra.

V nedeljo 22. novembra dopoldne se je raznesla po Euclidu, predmestju Clevelanda, imenovanem med rojaki tudi Bela Ljubljana, strašna vest, da je rojak Franc Pucelj zaklal svojo ženo

in sebe smrtno ranil. Žena Pucljeva je bila doma z Vrhniko in stara kakih 36 let, a mož je po rodu iz vasi Rebra pri Žužemberku. Star je bil 34 let. Poročena sta bila šele od aprila meseca letos. Nekako dva tedna pred žalostnim dogodkom se je pokojni Pucelj ponesrečil pri delu in dobil na glavi poškodbo, ki sicer ni bila videti bog ve kako nevarna. Zdravil se je kar v domači oskrbi in bil od nesreče dalje ves čas nekako sam vase pogreznjen.

Usodno nedeljo je nekoliko pil. V vinjenosti je začel premetavati nože po kuhinji in zmedeno govoriti, da ga ti noži tako čudno gledajo. Po kosilu so šli ženini štirje otroci iz prvega zakona — pokojnica je bila ločena od prvega moža in so otroci živeli pri njej — od doma, tako da sta mož in žena bila sama. Nenadno se je med njima začel prepir, ki je postal vedno ostrejši, tako da je stanovalec v pritličju telefoniral po policijo.

Predele je policija prišla, je postalo v stanovanju sumljivo tiho. Ko so stražniki naposled vdrli v stanovanje, se jim je nudil grozen prizor. Stanovanje je bilo vse v neradu, kar priča, da sta se zakonca med seboj borila na življenje in smrt. Žena je imela še toliko moči, da se je privlekla do naslonjača. Zabodena je bila 22krat in sedem ran je bilo smrtnih. Nesrečnica je kmalu izdihnila. Mož, ki je spoznal, kaj je napravil, se je zabodel z nožem v prsi in si ranil pljuča. Prepeljali so ga v jetniško bolnišnico, kjer je v soboto nato podlegel poškodbam in tako ušel roki pravice.

Kdo je prvi krivec te strašne žaloigre, se ne bo nikdar dognalo, ker sta oba zakonca odnesla svojo skrivnost v grob. J. K.

Vesel božič želita vsem članom in drugim rojakom Zveza jugoslovenskih delavskih podpornih društev v Nemčiji in Jugoslovenska podporni jednota v Holandiji!

Smrtna kosa med westfalskimi rojaki. V ponedeljek 14. t. m. je umrla žena predsednika Jugoslovenskega delavskega društva v Karnapu gospa Marija Zoretova, rojena l. 1873. v Grahovem pri Cerknici na Notranjskem. Pogreba dobre pokojnice smo se udeležili številni rojaki. — V mesecu novembru je preminila v visoki starosti 93 let najstarejša Slovenka na Westfalskem, gospa Marija Medveškova, vdova Koblarjeva, rojena na Polčniku, po domače pri Jožkovih. Kljub visoki starosti je še vedno rada čitala «Domovino». Umrla je v Lünen-Horstmaru. — Dalje je preminil v Oberhausnu zaveden rojak, predsednik tamkajšnjega društva g. Alojzij Lipovšek, po rodu iz Št. Lenarta pri Litiji. — Bodi vsem treni rojakom lahka tuja zemlja!

Ameriške novice. Žrtev prometne nesreče je nedavno postal 22letni Karel Kregelj iz Rock Springsa. Vozil se je na motornem kolesu po slabo razsvetljeni ulici in se z vso silo zaletel v tovorni avtomobil. Odletel je z motorja tako nesrečno, da si je zlomil vrat in kmalu umrl. — Jakob Šabec iz Barbertona se je s člani slovenskega pevskega društva «Javornika» peljal v Kenmore na domačo veselico. Ko so pevci v Kenmoreju stopali iz avtomobila, je nenadno pridrvel težak tovorni avtomobil, ki je Šabca treščil v stroj za mešanje betona na cesti. Posledicam težkih poškodb je Šabec 24. novembra podlegel. Pokojnik je bil star 40 let; zapustil je ženo in šest nepreiskrbljenih otrok v starosti od 5 do 17 let. — 25. novembra je bil v Clevelandu povožen Anton Bobek, dolgoletni zastopnik raznih parobrodskih društev. Avtomobil ga je poškodoval na glavi, po rokah in nogah. Prepeljali so ga v bolnico, ki je pa že zapustil. — V Lloydelu se je v rudniku smrtno ponesrečil Josip Brenee. — V Chicagu se je pri delu smrtno ponesrečil Martin Medic. Popravljal je streho na nekem poslopju, pa mu je spodrsnilo in padel je na cesto. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnico, kjer je pa kmalu umrl. Doma je bil iz Bušincev na Dolenjskem in star 53 let.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Božično pecivo. Umesi na deski v testo: četrt kile moke, 12 dek sladkorja, 12 dek sirovega masla, malo limonove lupinice, ščep soli, eno jajce in tri rumenjake. Ko si testo dobro umesila, ga razvaljaj in izreži z majhnim obodcem razne oblike. Položi jih na namazano pekačo, jih pomazi z raztepenim jajcem in speci v zmerno vroči pečici. Paziti moraš, ker so hitro pečeni, da se ne prismojijo.

Vanilijevi kolački. Na deski umesi v testo: 16 dek moke, 12 dek sirovega masla, tri žlice vanilijevega sladkorja in tri rumenjake. Ko si testo umesila, ga tenko razvaljaj, izreži z obodcem razne oblike (če izrežeš venčke, jih lahko porabiš za božično drevesce) in jih speci na pekači, namazani z voskom. Pečene in še tople povaljaj v naribani čokoladi.

Medeni vetrei. 15 dek sladkorja stresi v lonec, nalij na sladkor dve žlici vode in ga kuhaj toliko časa, da se sladkor potegne kakor nit (da špina), potem prideni dve žlici medu in pusti, da še enkrat zavre, nato postavi na stran, da se do mlačnega shladi. Na desko deni 21 dek moke, malo cimta, žbic, limonove lupinice in kuhani mlačni sladkor. To vse skupaj umesi v testo. Nato razvaljaj testo prav tenko in izreži z obodcem krofke. Pekačo posuj z moko in nanjo zloži krofke, jih pomazi z mrzlo vodo, na sredo vsakega pa položi pol oreha. Peci jih v mlačni pečici, da se bolj suše, kakor pečejo.

Pomarančni narastek. Mešaj v loncu, da narase, pet rumenjakov in pet dek sladkorja, naribaj zraven lupinico ene cele pomaranče. Ko je zmes narasla, primešaj še 12 dek sirovega masla (maslo zreži na drobne kosce, da se hitreje in laže zmeša z jajci). Postavi na topel štedilnik in mešaj, da postane prav gosto kakor krema, a zavreti ne sme. Nato odmakni in mešaj dalje, da se shladi. Ko je hladno, primešaj sneg šestih beljakov. Skledo namaži s sirovim maslom, zlij vanjo testo in jo postavi v veliko kozico, v katero si nalila za dva prsta kropa. Vse skupaj postavi v pečico in tako peci narastek 40 minut. Pečenega potresi s pomarančnim sladkorjem in ga daj takoj na mizo, ko je gotov.

Piškotno testo za torte. Mešaj v skledi deset minut šest rumenjakov, nato primešaj četrt kile sladkornega prahu in mešaj dalje, da dobro narase (po okusu lahko primešaj tudi malo vanilovega sladkorja, limonove ali pomarančne lupinice). Nato primešaj 20 dek moke in sneg šestih beljakov. Model dobro namaži s sirovim maslom, ga posuj z moko in zlij vanj testo. Model naj bo precej velik, ker testo narase. Peci približno 30 do 40 minut. Ko je pečeno in že malo ohlajeno, stresi na desko. Drugi dan torto prereži, jo namaži z mezgo, zloži skupaj in pomazi z mezgo tudi po vrhu; čež pa glaziraj z limonovim ledom. — Limonov led: štiri žlice limonovega soka zavri, še vrelega polij na 20 dek stolčnega in presejanega sladkorja in hitro mešaj. Polij led po torti in po robovih. (V pol ure se led strdi.)

Praktični nasveti

Pozimi dajaj kokošin vedno piti mlačne vede, ki jo pa moraš večkrat na dan menjavati, tako da imajo kokoši vedno mlačno vodo na razpolago. Tudi pičjo pokladaj mlačno, posebno kuhano. Zrnje pa namoči v vroči vodi in ga dajaj živalim mlačno. — O prav mrzlem in meglenem vremenu pusti perutnino v zaprtem prostoru, sicer ji ozebejo grebeni. Da pa to nekoliko preprečiš, namaži grebena z lojem, ali vazelino.

Razne vodovodne cevi (dovodne in odvodne), ki niso napeljane v zidu ali v zemlji, zavaruj proti mrazu s slamo ali pa jih ovij s papirjem ali krpmi. Če so na tleh, jih zasuj še s peskom ali z zemljo.

Ako hočeš, da se ti perilo rajši in lepše zlika, ga naškropi z mlačno vodo. Ima pa tudi to dobro stran, če naškropiš z mlačno vodo, da lahko takoj likaš, ko si naškropila, dočim če škropiš z mrzlo vodo, mora perilo zvito počivati nekaj časa.

Ker plašča ni dobro prati, ga osnaži tako, da ga položiš na ravno mizo ali desko in s čisto platneno krpo, ki jo pomakaj v vročo vodo (vsakokrat jo tudi nekoliko ožmi), drgneš po plašču. Voda mora biti precej vroča, ker se itak sproti shladi. Potem zlikaj plašč narobe z vlažno krpo in ga obesi, da se posuši.

ZANIMIVOSTI

Kopitasti ptiči in moda

Če bi hoteli ugotoviti, kdaj je postalo nojevo pero okrask, odnosno kdaj se je pojavilo v modi, bi morali seči vsaj 4000 let nazaj. Nojeva peresa vidimo že na staroegiptskih slikah, kjer vihrajo na glavah bojevnikov in v konjskih grivah. Tudi velike pahljače, ki so z njimi sužnji ali sužnje hladili faraonom glave, so bile narejene iz nojevih peres šele v 16. stoletju vidimo, da rabijo ta okrask tudi dvorne dame na klobukih. Nojevo pero pa je veljalo za okrask tudi pozneje. Francoska revolucija je napravila začasno konec temu okrasku, ki pa se je kmalu zopet obnovil. Od takrat niso prišla nojeva peresa več iz mode, umakniti so se morala od časa do časa le za nekaj let ali desetletij, pa so se zopet vrnila.

Odkod so bila ali so nojeva peresa, ki jih zopet nosijo dame na klobukih kot veliko močlo? Pred podjarmljenjem Alžira po Francozih so živelj noji v velikih jatah v južnih delih te dežele in Arabci so zbirali njihova peresa samo v času osipanja. Francozi jih pa niso posnemali, temveč so začeli noje navdušeno loviti, čim so se polastili Alžira. Tako se je zgodilo, da so jih v nekaj letih skoro iztrebili, in šele potem so začeli misliti, kako bi jih ohranili. Enako so ravnali v svojih kolonijah tudi Angleži, ki so iztrebili na tisoče nojev. Do leta 1880. so izvirala vsa v Evropo uvožena nojeva peresa od svobodno živečih in ubitih nojev. Šele, ko je postajal noj v Afriki zelo redek, so začeli razmišljati, kako bi prišli do nojevih peres, ne da bi noje pobijali. Sročena je bila misel, loviti mladiče in udomačevati jih. V začetku je pa naletelo to na velike težave. Noj je zelo plah in v ujetništvu se dolgo ne pomiri. Večkrat so opazovali, kako se je splašena jata nojev v divjem begu zakadila s tako silo v zapreke, da so se mnogi noji ubili ali ranili. V takih primerih so noji zelo nevarni človeku, ker mu lahko polomijo roke in noge. Udarec z nojevim krakom je tako močan kakor udarec s konjskim kopitom. Zato se pazniki na farmah v času valjenja ne upajo približati nojem brez dolgih vilic, ki z njimi drže noja za vrat, dokler se ne pomiri. Drvače pa love noje vedno z lasom.

Reja nojev se je na farmah zelo razširila, posebno v Južni Afriki in na otoku Madagaskarju. Leta 1910. so redili na farmah 500.000 nojev, ki so donasali ogromne milijone čistega dobička na leto.

Kadar se moda spomni nojevih peres, postanejo noji pravi zaklad. Velika prednost je v dolgem življenju nojev, ki žive 60 do 80 let, korist pa prinašajo že po prvem letu. Samec so pokriti s puhastim črnim perjem, velika peresa v repu in krilih so pa bela. Samice so enakomerno sivkastorjave. Jajce tehtja poldrugil kilogram in samica jih znese do 15. Peresa odrežejo nojem dvakrat v treh letih.

× **Prvi predsednik španske republike.** Pred dnevi je bil izvoljen za prvega predsednika španske republike Alcala Zamora. Niceto Alcala Zamora Tores se je rodil l. 1886. Studiral je pravo in postal odvetnik. V parlament je bil izvoljen prvič leta 1900. Bil je dvakrat minister za vojsko v liberalni vladi grofa Romanona, zadnjič leta

1915. Pozneje je bil še minister za javna dela. Zamora je bil hud nasprotnik Prima de Riverse, ki ga je ves čas svoje diktature preganjal. Tudi proti Berenguerovi vladi je Zamora odločno nastopal. Do novembra l. 1930. je bil Zamora prištal liberalnih monarhistov. Šele pozneje se je pridružil republikancem, med katerimi je kmalu zavzel vodilno mesto. Svečani prevzem poslov prvega predsednika španske republike je po svojem zunanem sijaju v marsičem spominjal na dobo monarhije. Madrid je napeto pričakoval zlasti vojaško paradu, ki se je vršila v zvezi s svečanim prevzemom. Predzadnji petek je gledal Zamora vojaško paradu z istega balkona orientalske palače, s katerega je gledal bivši kralj Alfonz XIII. zadnjo vojaško paradu kraljevine Španije.

× **Prerokovanje za prihodnje leto.** Stara navada je že, da se proti koncu vsakega leta začne oglašati razni preroki obeh svolov, napovedujoči važne dogodke in izpremembe, ki se bodo baje izvršile v prihodnjem letu. Zanimivo je, da so letos mnenja skoro vseh prerokov edina v tem, da bo v letu 1932. gospodarska kriza premagana in da se bo začela doba novega napredka in procvita. Prerok Lee, ki je v Ameriki zelo znan, prerokuje, da se bo kapitalistični gospodarski red v sredi prihodnjega leta razmahnil v doslej še nedoseženem procvitu. V Parizu uživa velik ugled jasnovidka Freyeva, ki je baje lansko leto napovedala za letos špansko revolucijo, vojno na Daljnem Vzhodu, padeč angleškega funta, smrt Joffrea in ministrsko predsedstvo Lavala. Za prihodnje leto je posvetila večino svojih prerokovanj Zedinjenim državam, ki se bodo po njenem mišljenju v drugi polovici leta 1932. gospodarsko dvignile. Glede predsednika Hoovera pravi, da je računati z njegovo ponovno izvolitvijo. V nasprotju z vsemi neštevilnimi glasovi, ki prerokujejo za leto 1932. vse mogoče strašne reči, pravi Freyeva, da bo leto 1932. minilo v Evropi mirno in brez večjih političnih neprilic. O prevratih in vojnih zapletljajih ni govora. Za Francijo prerokuje politično smrt Brianda. Zanimivo je nadalje prerokovanje nekega argentinskega jasnovidca, ki napoveduje za leto 1932. padeč parlamentarnih diktatur v Južni Ameriki in v Evropi, kjer nastava naslednje države: Italijo, Madžarsko, Rumunijo, Poljsko in Litvo. Konec boljševiške diktature v Rusiji napoveduje za prve dni decembra leta 1932.

× **Zloglasni ameriški tolovaj Diamand ustrelijen.** Prosluli ameriški vlomilski vodja in tiho-tapec alkohola Jack Diamand je bil 17. t. m. ustreljen v svojem stanovanju. Diamand se je zabaval. Nenadno so se odprla vrata in na pragu sta se pojavila dva zakrinkana moža z revolverjema v rokah. Preden so mogli Diamandovi tovariši pograbit za orožje, sta pričela oba neznanca besno streljati na Diamanda, ki se je kmalu smrtno zadet zgrudil za mizo. Po atentatu sta morilca izginila. Večina Diamandovih prijateljev je zbežala, preden je prišla policija, ki je zvedela za umor šele v jutranjih urah. Diamandovo truplo ima tri strele v hrbtu, pet strelav v glavi in tudi drugod več ran od krogele. Diamandovo ženo je policija takoj temeljito zaslišala, vendar ni mogla zvedeti od nje ničesar. Na vsa vprašanja je odgovarjala le, da ne ve ničesar in da sama ni udeležena pri umoru.

× **Nekaj naukov o smejanju.** Smejati se smeš, skoro bi rekli, da je prav, če se v mladosti smeješ. Kdor se pa preveč smeje, kdor se smeje brez vzroka, kdor se neizmerno in glasno krohot, takega smatrajo modri ljudje za norca. Ne sme se, kakor bi bil brez uma, temveč kakor vesel pameten človek, ki ve, kaj dela. Ne sme se nikdar resnim rečem, nikdar modrim govoricam, nikdar blagim dejanjem, nikdar spoštovanja vrednim osebam! Ne sme se nikdar sirovo in neizmerno! Ne sme se nikdar škodoželjno pri nesreči bližnjega, če je tudi tvoj sovražnik. Ne sme se nad hudobijo ali pregreho drugega. Lepše in blaže je, ako se smehljaš, kakor če se glasno smeješ. Toda v tem smehljaju ne sme nikdo opaziti škodoželjnosti. niti hudobne volje ali zapelja-

vanya. Smehljaj se prijazno in pokaži, da si prosvetljen in dober človek!

× **Strah pred prebujenjem v grobu.** V San Franciscu so pokopali te dni milijonarja Petersona, čigar pogreb in oporoka sta vzbudila po vsej Kaliforniji veliko zanimanje. Milijonar je v oporoki določil, naj mu polože v krsto napravo, ki bi mu omogočila poklicati grobarja, če bi se v grobu prebudil iz večnega spanja. In res so mu to željo izpolnili. V grob so mu napeljali električni zvonec, obenem so pa postavili h krsti dva aparata za izdelovanje kisika. Milijonar je v oporoki tudi določil, naj ostaneta dva njegova zvesta prijatelja prve tri dni njegovega posmrtnega življenja z njim v mrtvašnici. Vsakemu je zapustil po 250.000 dinarjev za primer, če bi potreboval njune pomoči. Mož se je namreč bal, da bo šel živ v zemljo. Vse svoje milijone je zapustil čudak svojemu bratranču inženjerju. Milijonarjevega bratranca je nekoč omamila električni tok. Zdravniki so si na vse načine prizadevali, obuditi ga; ker se jim pa to ni posrečilo, so ga proglasili za mrtvega. Šele v trenutku, ko so pred pogrebom že zabijali krsto, se je inženjer prebudil in vstal iz nje. Milijonar Peterson je bil prisoten in strahotni prizor ga je tako pretresel, da je dobil hudo živčno bolezen in zadnja leta sploh ni prestopil praga svoje hiše. Prav zato je tudi v svoji poslednji volji zapustil svoje premoženje bratranču.

× **Nuna — žena afriškega divjaka.** V Veroni je umrla te dni 78letna starka Grigolinijeva, bivša predstojnica samostana reda pobožnih afriških sester in pozneje žena poglavarja Ali Kokorempasa. Pred 45 leti je bila Grigolinijeva predstojnica samostana v Sudanu. Takrat so se domačini uprli aneškemu gospodstvu. Uporniki so prav neusmiljeno morili Evropece, zasedli tudi samostan ter hoteli pomoriti vse redovnice. K sreči se je pa njihov poglavar na prvi pogled zaljubil v lepo predstojnico in uslišal njeno prošnjo, naj nikar ne dovoli, da bi uporniki pomorili uboge redovnice. Toda bojeviti poglavar upornikov se ni dal odpraviti kar tako. Predstojnica mu je morala obljubiti, da postane njegova žena. Svojo obljubo je izpolnila, toda šele, ko ji je Ali Kokorempas obljubil, da bo spoštoval njeno vero in da bodo njuni otroci vzgojeni krščansko.

× **Požeruhi** so ljudje, ki nimajo nikoli zadosti jedi. Nedavno tega so ameriški časopisi prinesli vest o nekem možaku, ki je naenkrat pojedel 140 jajc. Drugi njegov rojak, ki se je tudi hotel kosati z njim, je pogoltnil samo 133 jajc, pa mu je postalo že tako slabo, da je moral v bolnico. Nekaj drugi požeruh je spravil pod streho 84 parov hrenovk in popil pri tem 11 litrov vode. Neka sloveča filmska igralka iz Los Angelesa je potlačila v želodec kar 17 tort. Tako je v Ameriki. Pa tudi Anglija ima svoje požeruhe. Na nekem ribiškem otoku prirejajo vsako leto tekmovalne pojedine, pri katerih jedo slanike. Pri zadnji tekmi je zmagal že 32ič ribič Bet, ki je pojedel 60 slanikov. Na Romunskem tudi prirejajo take tekme, in sicer z melonami. V Montrealu je neki gost pojedel 17krat vsa jedila, ki so bila na jedilnem listu, pa še ni bil sit, temveč je prosil, naj mu prinesejo še nekaj hladnih jedil. Tudi pri nas imamo take nenasitnike. Tako je v Liki mnogo ljudi, ki otepejo naenkrat celo jagnje.

× **Želvam strupeni plini ne škodujejo.** Krmar parnika «Tannefelsa» je prinesel iz Perzije za spomin dve veliki želvi. Ko se je parnik ustavil v Bremenu, je pustil krmar želvi v svoji kajuti. Iztovorili so žito, potem so pa začeli parnik razkuževati s strupenimi plini, da bi pokončali miši, podgane in drugo golazen. Rabili so zelo strupen plin (cyklon B), ki zadostuje, da ga človek nekajkrat vdihne, pa je zapisan smrti. Vse živo je moralo torej parnik zapustiti. Krmar pa je pri tem pozabil na svoji želvi. Po razkuženju je hitel nazaj na parnik v trdnem prepričanju, da najde želvi mrtvi. Našel ju je pod omaro, kamor sta se bili skrili, ko je začelo smrdeti po strupenem plinu. Bili sta pa živi in na svežem zraku sta začeli kmalu jesti. V strupenem plinu sta bili celih 24 ur, pa se nista zastrupili. Želvam torej strupeni plini ne škodujejo.

× **Japonke se vedno bolj bližajo Evroplam.** V starih časih je veljala ženska na Japonskem za bitje brez duše. Pred možitvijo je morala Japonka brezpogojno ubogati svojega očeta, po možitvi je bil njen gospodar mož, a kot vdovi ji je zapovedoval v vsem sin, pa naj je bil še tako mlad. Njen vedno enako prijazen obraz ni smel nikoli pokazati, kaj se godi v njeni duši. Te verige je pa današnja Japonka zlomila in prizadeva si, da izražajo poteze njenega obraza poduhovljenost in razum. Seusuto Uneudo, eden modernih Japoncev, pravi, da vidijo zdaj Japonci žensko lepoto tako v okroglem kakor podolgovatem obrazu. Glavno pa je, da je ženska duhovita. Ženska, ki ima vso prejšnje čase edino veljavno zunanjo lepoto, zdaj ni več všeč moškim, če njen obraz ne kaže bistrosti in samozavesti. Ta nov ideal ženske lepote najbolje kaže pot k osamosvojitvi japonskih žensk. Japonska meščanka se izpreminja zdaj v veliko damo. Zapadnoevropske obleke vedno bolj izpodrivajo japonsko nošo. Isti Japonci, ki ponosno koraka naprej in pušča svojo ženo v japonski noši mirno zadržaj, ji prav rad dvori, čim jo zagleda v zapadnoevropski obleki.

× **Razvoj svoje bolezni je popisoval do smrti.** Pred kratkim je umrl mladi newyorški zdravnik dr. Alfred Reinhart, ki ga lahko po vsej pravici imenujemo junaka in mučenika znanosti. Mladi zdravnik je že od svojih otroških let naprej trpel na motnjah srca. Kljub temu pa je z jekleno vztrajnostjo nadaljeval svoje študije in pred nekaj leti postal zdravnik. Bolezen pa je postajala hujša in pred štirimi meseci je mladi zdravnik povsem točno vedel, da ima pred seboj le še nekaj mesecev življenja. Ta rok, ki mu ga je postavila bela žena, je porabil za to, da je študiral svojo bolezen in njene znake in vodil o svojih opazovanjih dnevnik. V bolnišnici, kjer je bil nastavljen kot pomočnik, se je umaknil v majhno sobo in tam natančno opazoval napredek svoje bolezni in ga zapisoval. Njegova zadnja želja je bila, naj njegovo truplo raztelesijo in se tako prepričajo o resničnosti njegovih beležk. To željo so mu izpolnili in pri tej priliki ugotovili ne samo, da so bili njegovi zapiski povsem točni, ampak tudi, da je s svojim opazovanjem ugotovil znake, ki so bili do sedaj z travniški vedi neznan.

× **Ženi sta zamenjala.** Ameriška inženjerja Sweenson in Bertrand sta na tihem zamenjala svoji ženi, da bi poizkusila, kakšno izpremembo prinese to v njuno življenje. Sklenila sta zamenjati ženi samo za leto dni, potem naj bi pa šlo zopet vse po starem. Sweenson je milijonar, Bertrand je pa vodil njegovo tovarno. Bertrand je doma iz Švedske, kamor se je bil pred leti napotil in se zaljubil v hčerko nekega trgovca. Čeprav je bil Sweenson hud sovražnik žensk, mu je dovolil, oženiti se. Morda mu je baš to dalo povod, da je začel tudi sam razmišljati o ženitvi. Kmalu se je seznanil z dražestno Američanko in se oženil. Toda že čez nekaj tednov je spoznal, da z izbiro žene ni imel sreče. Mož je strasten sportnik, posebno navdušeno je gojil zimski sport, njegova žena pa o sportu ni hotela ničesar slišati. Svoje križe in težave je potožil Bertrandu in izkazalo se je, da je Bertrandova žena navdušena sportnica, on sam pa rajši sedi doma in posluša radio. Oba sta torej imela ženi, ki z njima nista bila zadovoljna, in začela sta razmišljati, kako bi si pomagala iz zagate. Pa je Bertrand predlagal Sweensonu, naj vzame njegovo ženo, ker sta oba navdušena sportnika, on pa rad sedi doma. Zato da je Sweensonova žena kakor nalašč zanj. Napisala sta pogodbo, ženi sta bili tudi zadovoljni in zamenjava se je izvršila skrivaj. Toda komaj je minil mesec dni, že je Sweensonova spoznala, da je njen mož boljši od Bertranda. Ker se pa mož ni hotel vrniti k nji, se je zatekla k sodišču. Sweenson je bil obsojen na tri mesece, Bertrand pa na dva. Ko odsedita kazen, bosta lahko zahtevala ločitev in se znova oženila. Taki poizkusi v zakonskem življenju torej tudi po ameriškem zakonu niso dovoljeni.

× **Morskega psa imajo za svoje božanstvo.** Ameriški milijonar Fox, ki je na svojih morskimi voznjah prišel na otok Tugi v Tihem morju, pripoveduje, da je naletel tamkaj na doslej neznan rod polinezijskega plemena, ki je na najnižji stopnji prosvetljenosti. Fox je bil prvi človek, ki je prišel od zunaj med te ljudi. Domačini so ga povedli v naselbino, kjer je videl razkošno izrezljan drog v obliki morskega psa, ležečega na hrbtu. Otočani so častili ta drog kot svoje božanstvo. V trebušni votlini droma pa je bilo vse polno lobanj. Divjaki so razodeli Foxu, da so to lobanje poglavarjev njihovega rodu, in so še pristavili, da so prepričani, da je morski pes, poln pohlepa po človeškem mesu, v skrivnostni zvezi z njimi. Svečeniki teh divjakov se imajo za posredovalce med otočani in morskimi psi ter z njimi «menjavajo duše». Divjaki jim pripisujejo čudodelne moči in živijo v veri, da se pogovarjajo z morskimi pošastmi, ki jih morajo poslušati in ki prenašajo nanje božansko moč.

× **Ljubosumnost med medvedi.** V cirkusu v Genovi, ki ima tudi več belih medvedov, se je te dni zgodila žaloigra kot posledica ljubosumnosti med medvedi. Trije medvedi niso mogli prenašati tega, da je medvedka poklanjala vso svojo nežnost samo četrtemu med njimi. Ob priliki nežnega igrakarja so napadli medvedko in medveda in ju raztrgali spričo stražarjev, ki niso nikakor mogli ukrotiti pobesnelih ljubosumnih medvedov.

× **Vzrok zadnje poplave na Kitajskem.** Kitajci so že pred kakimi 2000 leti zavarovali bregove reke Hoangho z visokimi nasipi, ki naj bi varovali deželo pred poplavami. Nasipi so res dolgo časa ustrezali svojemu namenu, toda počasi so postali prenizki. Kitajci namreč niso računali, da reka stalno naplavlja blato in da se dno struge zaradi tega stalno dviga. To napako so sproti popravljali s tem, da so gradili vedno nove nasipe, bolj in bolj oddaljene od sredine struge, kar pa je pomagalo le začasno, zakaj vsaka nova povodenj je našla strugo zasuto in voda se je razlila čez nasipe. Največja katastrofa, ki jo je na ta način povzročil Hoangho, je bila leta 1853. Takrat je veletok popolnoma izpremenil staro strugo in izliv v morje.

× **Dvajset udarcev z bičem, ker je pretepel svojo ženo.** V Washingtonu je sodnik obsodil mizarja Johna Cartona iz Marylanda, ki je pretepel svojo ženo, na 20 udarcev z bičem po nagem telesu.

× **200letnica dežnika.** Letos je dve sto let, kar nam dežnik zvesto izkazuje svojo uslugo. L. 1731. je začel izdelovati Anglež Harwey prve zgibljive dežnike, ki pa niso bili njegova misel, marveč jih je posnel po Kitajcih, ki so že davno prej nosili dežnike iz papirja. Ko je Harwey potoval po Kitajskem, so ti dežniki napravili nanj neizbrisen vtisek. Čim se je vrnil v London, je sklenil obdarovati svoje rojake s to prekoristno pripravo, ki je baš za angleško vreme dvakrat priporočljiva. Namesto papirja je izbral bombažno tkanino, ogrodje pa je izdeloval iz lesa. Prvi njegovi dežniki so bili zelo nerodni in so vzbujali mnogo smeha in dovtipov. Prodajal jih je po dva funta, kar je bilo za tiste čase odločno predrago in se že zategadelj njegove zgibne strešnice niso mogle udomačiti. Izumitelj je umrl, kakor že mnogi izumitelji pred njim, v veliki bedi. Šele, ko so njegovi nasledniki zamenjali leseno ogrodje z železnim, se je začel zmagošlaven razmah dežnikov po vsem svetu. Večkrat so že poizkušali izpremeniti sedanjo obliko dežnika, toda brez uspeha. Moderni dežniki so v bistvu popolnoma enaki prvim dežnikom pred 200 leti.

× **Cepljenje proti davici.** Zdravstveni zavodi vseh prosvetljenih dežel se že dolgo bavijo z vprašanjem pobijanja davice, ker zahteva ta bolezen vedno več žrtev. V zadnjih časih so začeli po raznih državah priporočati cepljenje proti davici. V New Yorku je imela propaganda lep uspeh. Brez najmanjšega pritiska so poslali starši na cepljenje že nad 200.000 otrok, zaradi česar se je število smrtnih primerov za davico znatno zmanjšalo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Njena zvestoba.

Možek: «Obljubila si mi pred oltarjem, da mi boš vedno zvesta.»

Zenka: «Da, tako je, pred oltarjem ti bom vedno zvesta...»

Mlekar.

Župnik: «A vi ste tisti mož, ki nas zalaga z mlekom?»

Mlekar: «Dà, gospod župnik.»

Župnik: «Prav, prav, samo rad bi vas opozoril, da uporabljam mleko za živilo in ne za krščenje.»

V šoli.

Učitelj: «Če so na mizi štiri muhe, pa eno ubiješ, koliko jih ostane?»

Učenec: «Ubila, a ostale zbeže...»

Res je tako.

«Kaj imaš rajši, mesec ali sonce?»

«Seveda mesec.»

«Zakaj neki?»

«No, ker prejemam vsak mesec plačo...»

Razžaljenje časti.

Orožnik žene postopača, ki nima nikakega izkazila o svoji osebi. Ker koraka postopač silno počasi, ga orožnik nahruli: «Mož, stopajte hitreje!»

Postopač: «Prosim, da ste bolj vljudni z menoj, saj še ne veste, kdo sem!»

Zamenjala sta vlogi.

Zuža: «Ali vodi tvojo pravdo še vedno odvetnik, ki stanuje v tvoji hiši?»

Maža: «Še vedno, samo s to izpremembo, da sem njegov podnajemnik zdaj jaz...»

Preveč doslovno.

Mihlec: «Kaj pa iščeš tu v zemlji?»

Tonček: «Denar.»

Mihlec: «V zemlji?»

Tonček: «Dà, ker je mati dejala, da je vtaknila letos v vrt cel tisočak...»

Nespameten človek.

A: «Moj prijatelj je dobil šest mesecev ječe, ker je ukradel avtomobil.»

B: «Prav se mu godi, zakaj pa ni kupil avtomobila na obroke in ga ne plačal, kakor to stori vsak pameten človek...»

Pretekli čas.

Učiteljica: «Kateri čas je to, če na primer rečem: „Jaz sem lepa?“»

Učenec: «Pretekli...»

Preveč odkritosrečen.

Urša: «Sklenila sem, ostati samica. Kaj pa pravite vi k temu, gospod Melhijor?»

Melhijor: «Sam ne vem, kaj bi dejal, mislim pa, da je ta vaš sklep zelo človekoljuben...»

Strašne sanje.

Mlada ženica se v spanju nenadno strese in plane pokoncu.

«Kaj pa je, kaj?» se prestraši mož.

«Strašne sanje sem imela. Sanjalo se mi je da je planila v mené zver, katere kožuhovino nosim na plašču», je zastokala ženka.

«Nikar, dušica, nikar,» jo je tolažil možek, «domačih zajčkov se vendar ne boš bala...»

Zobje.

Učitelj: «Mihlec, povej mi, katere zobe dobi človek najpozneje?»

Mihlec: «Narejene, gospod učitelj.»

Vprašanje dote.

Oče neveste: «Dote, žal, ne morem dati svoji hčerki, vendar pa obstaja upanje, da bo dobila pol milijona dinarjev.»

Zenin: «Ali dediščino?»

Oče: «Ne, nego ima pol srečke državne razredne loterije...»

Iz šole.

Mihlec: «Gospodična učiteljica, moja sestra ima ošpice.»

Učiteljica: «Ošpice? Takoj pojdi domov in ne prihajaj v šolo, dokler sestra ne ozdravi.»

Ko je mali prebrisanec odšel, se oglasi njegov sosed Tonček. «Veste, gospodična učiteljica, njegova sestra teži bolna doma na Štajerskem...»

Uršica pri zdravniku.

Uršica je bolna, hudo bolna, ker se je menda prenajedla Miklavževih dobrot.

Pa jo povede mamica k zdravniku, ki je imel vse polno opravka pri njej z zdravniškimi slušalnikom.

Doma potem vpraša očka Uršico, kako je bilo.

«Prav prijetno,» je menila Uršica, «striček zdravnik je neprestano telefoniral z mojim trebuškom...»

Književni uspeh.

Pisatelj: «Kako vam ugaja moja knjiga?»

Gospodična: «Kadar ne morem zaspati, jo vedno vzamem v roke...»

Odvisno je od lege.

Potnik (pride v hotel in zahteva sobo): «Koliko se plača pri vas za enkratno prenočevanje?»

Vratar: «To je odvisno od lege.»

Potnik: «Tako! Koliko pa stane na primer, če ležim na hrbtu?»

Praktično.

Pepe Mohovt je silno rad bral knjige, ki si jih je izposojeval v raznih knjižnicah. Ker pa je bil že dan zaposten, je mogel brati le zvečer, kar ga je precej veljalo zaradi luči. Zato se je naučil brati pisavo za slepce, samo da je bral lahko tudi v temi...

Več denarja.

Punca: «Ali mi ne bi hotel pomagati pri izberi blaga za novo obleko?»
Fant: «Misliš, da imam boljši okus?»
Punca: «To ne, ampak več denarja...»

Pijanec pri zdravniku.

Zdravnik: «Vsak kozarec alkohola, ki ga pijete, pomeni za vas en dan življenja manj»
Pijanec: «Ni mogoče, saj bi potem moral umreti že pred stotimi leti...»

Pred sodnikom.

Sodnik: «Zakaj si ne vzamete zagovornika?»
Obtoženec: «Ker hočem povedati vse po resnici.»

Nikdar dovolj.

Matija Motovilec si je kupil srečko dobrodelne loterije in zadel je prvi dobitnik: lahek voziček in konjička. Clovek bi mislil, da bo srečni dobitnik zaradi tega vesel, toda Matija se je silno jezil in kričal: «To je nesramno sleparstvo. Dado mi voziček in konja, a biča ne...»

Slab plačnik.

A: «Ze desetič te prosim, da mi vrneš posojeni denar.»
B: «To vendar ni tako hudo, saj sem te jaz moral prositi najmanj dvajsetkrat, da si mi dal posojilo...»

Ustnica uredništva

Norčiki pri Ljutomeru. Preveč osebno. **Sv. Lenart pri Laškem.** Ako ustrežemo Vam, moramo tudi stotim in stotim drugim, ki praznujejo slične obletnice. Veste pa sami, da nimamo toliko prostora. Zato objavljamo le slike, ki predstavljajo kaj posebnega. Oprostite torej! Prosimo pa Vas, da ostanete naš dopisnik in od časa do časa poročate o dogodkih iz svojega kraja.

Štrigova. Najbolje bi bilo, da vas več sestavi primerno prošnja, ki jo izročite oblastvom.

Trbonje ob Dravi. Preveč žaljivo!

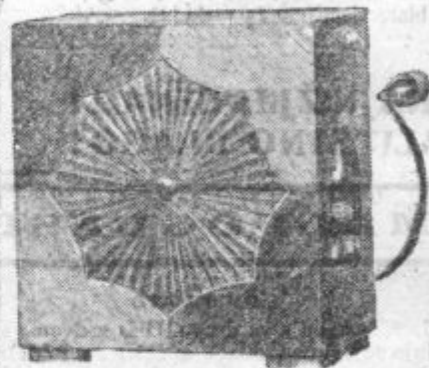
Ugodna prilika.

Odvetnik: «Kot vaš zagovornik sem vam vendar dal častno besedo, da je vaša zadeva z gotovostjo kazala na oprostitev. Kako ste mogli v zadnjem trenutku dejanje priznati?»

Obtoženec: «Ej, žena mi je rekla, da se bo dala ločiti od mene, če bom kaznovan, in ta obljuba je bila prezapeljiva...»

Pozor! Pozor!

RADIO

Oglejte si naše RADIO aparate z vdelanim močnim zvočnikom, s priključkom na mrežo, za izmenični tok 110, 125, 150, 220 volt in enakosmerni tok 150 volt. Omare iz ameriškega orehovega lesa, zelo lepo izdelani in prvovrstna kvaliteta.

2sevni aparat kompl. Din 1.380.—
 3sevni aparat kompl. Din 1.930.—
 4sevni aparat kompl. Din 3.300.—

Ugodni plačilni pogoji.

H. SUTTNER

LJUBLJANA,
 Dunajska cesta 1a/IL

Za Božič in Novo leto je najlepše darilo gramofon.

Dobite ga že od 400 Din navzgor. Bogata izbira plošč od priljubljenih narodnih pesmi do naimodernejših šlagerjev po ceni od 20 do 65 Din. Na željo ceniki! Cena sedečih plošč od 60 do 65 Din. Pri naročilu 10 plošč po povzetju plača poštno tvrdka.

<p>Slovenske pesmi (Udovič-Lovšetova).</p> <p>Zanojmo vesela zlatavico — Ilšica pri cest' stoji. Jaz pa za eno deklico vem — Spomini. Kadar boš Ti vandrat šel — Uspavanka. Pleničce je prala — Kaj mi nuca planinca. Lunca je videla — Selsko veselje. Zvedel sem nekaj novega — Micka. So ptičice zbrane — Cingl — cangl. Čez Savec v vas hodiš — Sladki spomini. Danica — Domače pesmi. En let in pol — Ljubca moja. Oh ura že bije — Narodne pesmi. Ko dan se zaznava — Dobro jutro, ljubca moja. Imam dekle v Tirolah — Jaz pa eno ljubco imam. Moj fantič je prijezdil — Eno roco ljubim. Soča voda — Fantje po polj gredo.</p> <p>Akademski kvartet «Jadrani». Slovenec sem — Perice.</p>	<p>Pogled v nedolžno oko — Oddaljenoj. Pozdrav — Takrat v starih časih. Ljubezen in pomlad — Slovensko dekle. Škerjanček — V nedeljo jutro (tenor Vičar). Slanca pala — Tam, kjer lunica (tenor Vičar).</p> <p>Slovenski vokalni kvintet.</p> <p>Jutro — Savska. Pozimi pa rožce ne cveto — Dekle je na pragu stalo. Pelin roža — Ko so fantje proti vasi šli. Hladna jesen že prihaja — En hribček bom kupil.</p> <p>Slovenske pesmi.</p> <p>Vandrovec — Cigani. (Harmonika — petje.) Tisoč in ena noč — Ljubavi sen. (Valček.) Planinski ples — Veseli citraši. (Citr-trio.) Franc-vaček — Vesela polka. (Kmečka harmonika.) Luna-valček — Kranjski spomini. Odkod si dekle ti doma — Zgaga-polka. (Lovšin — har-</p>	<p>monika.) Še Mic Micika — Morje Adrijansko. Milkina kuca na kraju — Bez Tebe draga ljubezna. Nikar — Luna sije. Ciganska pesem — Anka mudrooka. Planina moja — Prošeta. Citraška koračnica. Drvoseki (Citr-trio.) Svatovec — Svičan konac. (Ciganski orkester.) Straž. Slovanstva — Riviera. (Valček.) Zeleni Jurij — Študentovska. (Pevski zbor — harmonika.)</p> <p>M. Jelačin - Drago Žagar.</p> <p>Ne bom se možila — Nič več ne bom hodil. O ja, oj dekle moja — Kaj pa Ti, pobič. skem. Dekle povej, povej — Smukova En hribček bom kupil — So ptičice zbrane. Bom šel k svoji ljubci — Ljubca, kod si hodila.</p> <p>Glasbena Matica. Stoji, stoji Ljubljana —</p>	<p>Sinoči je pela. Jaz bi rad rudečih rož — Oj tam za goro.</p> <p>Hoyer-trio. (Harmonika.)</p> <p>Na planincih... — En glažek vinca. Pečlarska (polka) — Hoyer-valček. Veseli Rudariji — Sladki spomini. Neverna Ančka — Dunaj ostane Dunaj. Polka Štapparjev — Ti si moja. Zadnji poljubček — Žužemberk. Mazolinka — Ptičja volčet. Samo še enkrat — Ven pa not. Sedem korak — Šuštar-polka. Sokolska koračnica — Zim bum-polka. Vesela Urška — Ribenčan Urban. (Valček-polka.)</p> <p>Koroške narodne pesmi.</p> <p>Nmau črez jezero — jes sm en burn paur. Sem sou čez gmajnico — Vse te ušne liete moje. Dober večer, ljuba dakle — Kaj mi nuca planinca.</p>	<p>Razne.</p> <p>Brez evenka in brez soli — Predpustna. (Hoyer in pevti «Adri...».) Oddaljenoj — Oj, Doberdob! (Akademski oktet.) Naš Maček — Ribniška. (Mešani kvartet.) Na pustni torek — Vojaški nabor. Vesela polka — Pouštrov ples. (Ribniški orkester.) Zganjekuha v Ameriki — Na gangah. Sijaj solnce — En starček je živel («Jadrani».) Dolenjska (B. Potočnik — «Jadrani») — O mraku (Ipavec). Jaz bi rad rudečih rož (kvartet) — Oj tam za goro. Hribčki ponizujte se — Gor čez izero. Prepoved — Pod oknom. Kdor hoče furman biti — Lovska. Regiment po cesti gre — Moja Micka (polka). Na planine — Fantje se zbirajo. Rojakom — Tiha luna.</p>
---	--	--	--	---

Prvovrstne moške galoše za dež, sneg in blato. Jamčimo za vsaki par.

Zenske snežke, črne in rjave, z visoko in nizko peto. Prodajamo jih z jamstvom za vsaki par.

Zenski polvisoki gumasti čevlji s toplo podlogo. Noge so videti v njih jako elegantno.

Za troke. Za zimo in slabo vreme. Varujejo noge mokrte tudi ob najslabšem vremenu.

**PO NAJNIŽJIH CENAH!
KVALITETNO BLAGO!**

PEKO

**MODERNO, ELEGANTNO
IN TRAJNO!**

MALI OGLASI

Maio posestvo

se proda ali zamenja za drugo. Hiša z dvema sobama in kuhinjo je nanovo zidana in četrt ure oddaljena od železniške postaje. Skaza Jožef v Laznici št. 38, pošta Limbuš. 407

Nove harmonike

izdeluje in vse glasbene instrumente popravlja Janč v Ljubljani, Bohoričeva ulica št. 9. 195

250 dinarjev dnevno

zaslužite z obiskovanjem ljudi v Vašem okraju! «Kosmos», Ljubljana, poštni predal 307. Znamko za odgovor! 375

Mladenič

želi znanja z mladenko, staro od 18 do 22 let. Ponudbe s sliko na oglasni oddelček «Domovine» pod «Novo leto 1932.». 531

Proda se mlin

na močni vodi in sredi vasi. Obenem sta ugodno naprodaj tudi kmetiško tri orale mereče posestvo in gozd. Prodajalčev naslov pove uprava «Domovine». 531

Smuči — sanko

izdeluje najceneje in najboljše Rudolf Gradišnik, Gortina-Muta. 529

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

ALOJZIJ KOSEC

izdelovalec lanenega olja in tropin.

Seničica št. 7, pošta Medvode.

Zahtevajte brezplačni veliki CENIK!

Srebro 160 Din

5 let garancije

Št. 1120
52 Din

Št. 1292
Elegantna, tenka, niklasta ura
99 Din

Z enim zvoncem **48 Din**
Prima, z dvema zvoncema **76 Din**

Za neustreza, oče vrnem donar.

A. Kiffmann, Maribor 143

! Specialist samo za boljše ure !

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Nov poklic

REGENTIN za dame in gospode z opremo strojnega pletilstva na domu. Za amčen zaslužek okoli

1500 Din na mesec, ker odvezemamo izgotovljeno blago, plačamo mezde za pletenje in dobivljamo za predelovanje prejo. Pišite po gratis prospekte še danes na domačo pletarsko industrijo št. 9

Josip Kališ, Maribor
Trubarjeva ulica šte. 2.

Brezplačno popularna poučna razprava: **Kako postati zdrav svež, za dele zmožen. Piše naj se zanj pod „H. 596“ na Jucast. Rudolf Koss, a. d., Beograd, poštni predal 409.**

Ure, zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro trdka

H. Suttner
Ljubljana 5
Prešernova ulica št. 4.

Tvrdba razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije. Lastna protokolirana tovarna ur v Švici. Ure v vseh cenah od 44 Din navzgor.

Št. 120. Kovinasta ura (anker) 44 Din, s sekundnim kazalcem 78 Din.

Št. 121. Ista z Radiumom 58 Din, s sekundnim kazalcem 94 Din.

Št. 125. Budilna ura, 16 cm visoka, 49 Din, z Radiumom 76 Din.

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Glasbila za vse!

Vio line od Din 60—
Git re od Din 160—
Trompete od Din 480—
Harmonike od Din 60—
Kromatične in klavirske harmonike, vsi jazz-instrumenti.

Zahteva te veliki brezplačni

CENIK od

na večje in najcenejše odpr. tvrdke glasbil Jugoslavije

MEINELL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. **MARIBOR št. 104.**

Brezplačen pri uk. sviranju. Navodila v ceniku.

Živinorejcem
priporočamo zanje iako koristno knjigo
Prva pomoč
ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašeni je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravila, obkadi, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o opeklinah, padlih ali bolnih živalih, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obovesti, kol pri poškodovanju rogov, poškodbi kopa in zakovanju, pri prisku med parklji, opeklini, strelju, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, criski, zaprtju, koliki, napevanju goveda in ovac, pri tuhih pred

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnariči, nevarnosti zadržitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštino vred Din 36/50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3